

T.C.

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

**TÜRKİYE’DE EĞİTİM YÖNETİMİ ARAŞTIRMALARINDA GÜNCEL
EĞİLİMLER (2021-2023)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ezgi DEVECİ İNEL

Malatya-2024

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE EĞİTİM YÖNETİMİ ARAŞTIRMALARINDA GÜNCEL
EĞİLİMLER (2021-2023)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ezgi DEVECİ İNEL

Danışman: Prof. Dr. Ali KIŞ

Malatya-2024

	KABUL ONAY FORMU	Doküman No	İNÜ-KYS-FRM-142
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ		Yayın Tarihi	19.08.2019
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ		Revizyon No	
		Revizyon Tarihi	
		Sayfa No	3 / 118

**İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ**

**TÜRKİYE’DE EĞİTİM YÖNETİMİ ARAŞTIRMALARINDA
GÜNCEL EĞİLİMLER (2021-2023)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
PROF. DR. ALİ KIŞ

HAZIRLAYAN
EZGİ DEVECİ İNEL

Jürimiz tarafından 11/11/2024 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda bu tez **oybirliği** ile başarılı bulunarak Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı **Yüksek Lisans** Tezi olarak kabul etmiştir.

Jüri Üyelerinin Unvanı Adı Soyadı

İmza

1. Prof. Dr. Hasan DEMİRTAŞ (Başkan)

.....

2. Prof. Dr. Muhammed TURHAN

.....

3. Prof. Dr. Ali KIŞ (Danışman)

.....

O N A Y

Bu tez, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş ve Enstitü Yönetim Kurulu’nun .../.../20... tarih ve 20..../..... sayılı Kararıyla da uygun görülmüştür.

**Prof. Dr. Eyüp İZCİ
Enstitü Müdürü**

ONUR SÖZÜ

Prof. Dr. Ali KIŞ'ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “*Türkiye’de Eğitim Yönetimi Araştırmalarında Güncel Eğilimler (2021-2023)*” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Ezgi DEVECİ İNEL

Malatya, 2024

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın amacı, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında eğitim yönetimi alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin çeşitli yönlerden incelenmesidir. Bu incelemede tezlerin; tez türü, üniversite/enstitü/anabilim dalı, yazıldığı dil gibi künye bilgileri; araştırma deseni, örneklem grubu, veri toplama aracı gibi metodolojik yönleri; araştırmalarda ele alınan konu alanlarının/ temaların neler olduğuna dair betimleyici analizlere yer verilmesi hedeflenmiştir.

Araştırma sürecinde birçok kişinin katkısı ve desteği olmuştur.

Öncelikle yüksek lisans döneminde öğrencisi olduğum için kendimi her zaman şanslı hissettiğim, bilgisi, tecrübesi ve değerli önerileriyle araştırma sürecinde yolumu aydınlatan, ilgisini ve desteğini eksik etmeyen değerli danışman hocam Prof. Dr. Ali KİŞ'a içtenlikle teşekkürlerimi sunarım.

2020 yılı Eylül ayından itibaren öğrencisi olduğum ve başladığım noktadan bambaşka bir noktaya gelmemde büyük katkıları olan Eğitim Yönetimi bilim dalının çok değerli öğretim üyelerine şükranlarımı sunarım.

Hayattaki en büyük şansım anneme zorlandığım her an yanımda olduğu için; tez yazım sürecinde kendilerine ayıracağım vakitlerden kııptığım ama gözlerine her baktığımda bu yola neden çıktığımı hatırlamamı sağlayan en değerli varlıklarım kızım İlke ve oğlum Ege'ye gösterdikleri sabır ve anlayış için; bu çalışmanın tamamlanmasında en büyük katkıyı bana alan yaratarak, bırakacak duruma geldiğim her an elimden tutup kaldırarak sağlayan eşim, hayat arkadaşım İbrahim İNEL'e desteği ve varlığı için teşekkür ederim.

Tüm bu katkılara rağmen araştırmanın tüm sorumluluğu araştırmacıya aittir.

Malatya, 2024

Ezgi DEVECİ İNEL

ÖZ

TÜRKİYE’DE EĞİTİM YÖNETİMİ ARAŞTIRMALARINDA GÜNCEL EĞİLİMLER: (2021-2023)

DEVECİ İNEL, Ezgi

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ali KIŞ

Ekim 2024, xii + 105 sayfa

Eğitim bilimleri alanının en çok tercih edilen çalışma alanlarından biri olan Eğitim Yönetimi alanında her yıl çok sayıda akademik çalışma yapılmakta ve tez yazılmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı 2021-2023 yılları arasında Eğitim Yönetimi alanındaki güncel araştırma eğilimlerinin neler olduğunu belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda 2021 yılı Ocak-2023 Aralık ayları arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında taranan Eğitim Yönetimi alanında yazılmış lisansüstü tezler incelenerek tanımlayıcı, metodolojik ve tematik özellikleri tespit edilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi deseni tasarlanan bu çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, erişim izni olan 1632 tez incelemeye dâhil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak kullanılan Tez İnceleme Formu araştırma soruları doğrultusunda hazırlanmış ve forma işlenen veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda en çok tezin 2022 yılında yazıldığı, en çok yüksek lisans tezi yazıldığı; tezlerin neredeyse tamamının Türkçe dilinde yazıldığı, sayıca en fazla tezin bir vakıf üniversitesinin bünyesinde yazıldığı, Marmara Bölgesinin akademik anlamda en üretken coğrafi bölge olduğu, Ulusal Tez Merkezi veri tabanında akademik birim adlarıyla ilgili tutarsızlıklar olduğu tespit edilmiştir. Araştırmacıların araştırma yöntemi olarak en yaygın nicel yöntemi, araştırma deseni olarak ilişkisel taramayı, çalışılan örneklem grubu olarak öğretmenleri, veri toplama aracı olarak ölçekleri seçtiği ayrıca veri toplama işlemlerinin büyük ölçüde çevrimiçi ortamlarda gerçekleştirildiği belirlenmiştir. En yaygın çalışılan konu Liderlik, Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim, Eğitim Politikaları/Stratejileri, Okul Yönetimi ve Örgütsel Davranış olmuştur. Son olarak tezlerde yer alan yeni kavramlara ilişkin tanımlara yer verilerek ve araştırma bulguları doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Lisansüstü Tezler, Güncel Araştırma Eğilimleri, Doküman Analizi

ABSTRACT

CURRENT TRENDS IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION RESEARCHES IN TURKEY: (2021-2023)

DEVECİ İNEL, Ezgi

Master's Degree, İnönü University Institute of Educational Sciences

Department of Educational Administration

Thesis Advisor: Prof. Dr. Ali KIŞ

October, 2024, xii + 105 pages

Hundreds of postgraduate studies and theses are written every year in the field of Educational Administration, which is one of the most preferred fields of study in the field of educational sciences. The main purpose of this study is to determine the current research trends in the field of Educational Administration between 2021-2023 years. For this purpose, postgraduate theses written in the field of Educational Administration scanned in the YÖK National Thesis Centre database between January 2021 and December 2023 were examined and their descriptive, methodological and thematic characteristics were determined. In this study, which was designed in document analysis design, which is one of the qualitative research methods, no sample selection was made and 1632 theses with access permission were included in the examination. The Thesis Review Form used as a data collection tool was prepared in line with the research questions and the data processed in the form were subjected to descriptive analysis. As a result of the research, it was determined that the most theses were written in 2022, the most master's theses were written according to the data of the 2021, 2022 and 2023 years, almost all of the theses were written in Turkish, the highest number of theses were written in a foundation university, the Marmara Region was the most academically productive geographical region, and there were inconsistencies in the National Thesis Centre database regarding the names of academic units. Researchers have chosen quantitative method as the most common research method, relational survey as the research design, teachers as the sample group, questionnaires and scales as data collection tools, and data collection processes have been carried out largely in online environments. The most commonly studied subjects were Leadership, Educational Policies/Strategies, Teacher Performance and Professional Development, School Management and Organisational Behaviour. Finally,

definitions of the new concepts in the theses were given and suggestions were made in line with the research findings.

Key Words: Educational Administration, Postgraduate Theses, Current Research Trends, Document Analysis

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Varsayımlar	6
1.6. Tanımlar	6
1.7. Kısaltmalar	6
BÖLÜM II	7
KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Tarihsel Süreci	7
2.2. Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar	9
2.3. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	20
BÖLÜM III	23
YÖNTEM	23
3.1. Araştırma Deseni	23
3.2. Dahil Edilen Çalışmalar	24
3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi	25
BÖLÜM IV	28
BULGULAR VE YORUM	28
4.1. Tezlerin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular	28
4.1.1. 2021 Yılına İlişkin Bulgular	28

4.1.2. 2022 Yılına İlişkin Bulgular	34
4.1.3. 2023 Yılına İlişkin Bulgular	40
4.2. Tezlerin Metodolojik Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	45
4.2.1. 2021 Yılına İlişkin Bulgular	46
4.2.2. 2022 Yılına İlişkin Bulgular	50
4.2.3. 2023 Yılına İlişkin Bulgular	54
4.3. Tezlerin Tematik Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	58
4.3.1. 2021 Yılına İlişkin Bulgular	58
4.3.2. 2022 Yılına İlişkin Bulgular	63
4.3.3. 2023 Yılına İlişkin Bulgular	68
4.4. Tezlerde Yer Alan Yeni Kavramlar	72
4.4.1. 2021 Yılına İlişkin Bulgular	73
4.4.2. 2022 Yılına İlişkin Bulgular	77
4.4.3. 2023 Yılına İlişkin Bulgular	80
4.5. 2021, 2022 ve 2023 Yıllarına İlişkin Bulguların Karşılaştırması	83
BÖLÜM V	86
SONUÇ VE ÖNERİLER	86
5.1 Sonuçlar	86
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	86
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	88
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	91
5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	93
5.2. Öneriler	94
5.2.1. Araştırmacılara Öneriler.....	94
5.2.2. Uygulayıcılara Öneriler	97
KAYNAKLAR	97
EKLER	103
EK-1. Tez İnceleme Formu	103
EK-2. Etik Kurul Onayı.....	104
EK-3. Detaylı Tez Tarama Adımları Örnek Görsel	105

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo

<u>No</u>	<u>Sayfa</u>
1 YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden ulaşılan akademik birimler	25
2 Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımları	30
3 Tezlerin Ait Olduğu Enstitü, Anabilim Dalı ve Bilim Dalı Dağılımları	33
4 Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımları	36
5 Tezlerin Ait Olduğu Enstitü, Anabilim Dalı ve Bilim Dalı Dağılımları	39
6 Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımları	42
7 Tezlerin Ait Olduğu Enstitü, Anabilim Dalı ve Bilim Dalı Dağılımları	45
8 Tezlerde Kullanılan Araştırma Yöntemi ve Desenine İlişkin Dağılımlar	46
9 Lisansüstü Tezlerde Seçilen Örneklem Gruplarına İlişkin Dağılımlar	48
10 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı	49
11 Tezlerde Kullanılan Araştırma Yöntemi ve Desenine İlişkin Dağılımlar	50
12 Lisansüstü Tezlerde Seçilen Örneklem Gruplarına İlişkin Dağılımlar	52
13 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı	53
14 Tezlerde Kullanılan Araştırma Yöntemi ve Desenine İlişkin Dağılımlar	54
15 Lisansüstü Tezlerde Seçilen Örneklem Gruplarına İlişkin Dağılımlar	56
16 Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı	57
17 Lisansüstü Tez Konularının Tematik Dağılımı	58
18 Liderlik Temasına İlişkin Dağılımlar	59
19 Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim Temasına İlişkin Dağılımlar	60
20 Okul Yönetimi Temasına İlişkin Dağılımlar	61
21 Örgütsel Davranış Temasına İlişkin Dağılımlar	61
22 Eğitim Politikaları / Stratejileri Temasına İlişkin Dağılımlar	62
23 Lisansüstü Tez Konularının Tematik Dağılımı	63
24 Eğitim Politikaları / Stratejileri Temasına İlişkin Dağılımlar	64
25 Örgütsel Davranış Temasına İlişkin Dağılımlar	65
26 Liderlik Temasına İlişkin Dağılımlar	66
27 Okul Yönetimi Temasına İlişkin Dağılımlar	66
28 Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim Temasına İlişkin Dağılımlar	67
29 Lisansüstü Tez Konularının Tematik Dağılımı	68

30	Liderlik Temasına İlişkin Dağılımlar	69
31	Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim Temasına İlişkin Dağılımlar	70
32	Okul Yönetimi Temasına İlişkin Dağılımlar	70
33	Eğitim Politikaları / Stratejileri Temasına İlişkin Dağılımlar	71
34	Örgütsel Davranış Temasına İlişkin Dağılımlar	72
35	Tezlerde Yer Alan Yeni Kavramlar (2021)	73
36	Tezlerde Yer Alan Yeni Kavramlar (2022)	77
37	Tezlerde Yer Alan Yeni Kavramlar (2023)	81
38	Tezlerin Tanımlayıcı Özellikleri (2021, 2022, 2023)	84
39	Tezlerin Metodolojik Özellikleri (2021, 2022, 2023)	85
40	Tezlerin Tematik Özellikleri (2021, 2022, 2023)	85

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Sekil No</u>		<u>Sayfa No</u>
1	Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımları (2021)	28
2	Tezlerin Yazıldığı Dile Göre Dağılımları	29
3	Tezlerin Yazıldığı Üniversitelerin Türlerine Göre Dağılımları	29
4	Üniversitelerin Yer Aldıkları Coğrafi Bölgeler	32
5	Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımları (2022)	34
6	Tezlerin Yazıldığı Dile Göre Dağılımları	35
7	Tezlerin Yazıldığı Üniversitelerin Türlerine Göre Dağılımları	35
8	Üniversitelerin Yer Aldıkları Coğrafi Bölgeler	38
9	Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımları (2023)	40
10	Tezlerin Yazıldığı Dile Göre Dağılımları	41
11	Tezlerin Yazıldığı Üniversitelerin Türlerine Göre Dağılımları	41
12	Üniversitelerin Yer Aldıkları Coğrafi Bölgeler	44

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın problem durumu, problem cümlesi ile alt problemleri, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları, tanımları ve kısaltmalar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Bursalıoğlu (2019) eğitim yönetimini ülkelerin eğitim sistemini analiz ve sentez yoluyla bütünsel bir şekilde ele alan bir bilimsel çalışma alanı olarak tanımlar. Tarihsel süreç incelendiğinde eğitim yönetimi disiplinin yirminci yüzyılın ortalarında ortaya çıkmış bir çalışma alanı olduğu ifade edilir (Beycioğlu, Kesik ve Kondakçı, 2014). Eğitim yönetimi bir kavram olarak ortaya çıkmasının ardından hem bilimsel bir çalışma alanı hem de bilimsel bilginin uygulama alanı boyutlarıyla varlığını sürdürmektedir (Özdemir, 2018).

Eğitim hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için mevcut olan kaynakların işe koşulması eğitim yönetiminin uygulama boyutunu öne çıkarır. Eğitim kurumlarının amaçlarını gerçekleştirmek için bir araya gelen bileşenlerin verimli ve etkili çalışmasını sağlamak eğitim yönetimi disiplininin uygulama alanının işlevlerindendir. Bu bağlamda toplumsal bir kurum (Aydın, 2018) olarak ifade edilen eğitimin formal örgütleri olan okullar, eğitim yönetimi uygulamaları aracılığıyla idare ve koordine edilmektedir.

Eğitim yönetimi alanının bilimsel temelleri Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık'ta atılmıştır (Turan, Bektaş, Yalçın ve Armağan, 2016). Günümüzde de hâlihazırda bu ülkelerdeki bilimsel yayınlar alanı kavramsal olarak şekillendirmektedir. Eğitim yönetimi alanının bilimsel boyutu eğitim ortamlarındaki yönetsel olguları (Özdemir, 2018) incelemekte, sonuçta ortaya konan bilimsel veriler eğitim yönetimi pratiğini kuramsal bakımdan beslemektedir. Buna karşılık eğitim yönetimi pratiğinin uygulandığı alan olan eğitim örgütleri de bilim dünyasına araştırma konusu sağlayan olguları bünyesinde barındırmaktadır. Söz konusu etkileşim eğitim yönetiminin kuram ve uygulama döngüsünde dinamik bir disiplin olmasına katkı sağlaması bakımından önemlidir.

Üniversiteler bilimsel bilginin üretildiği ve bu bilginin topluma sunulduğu kurumlardır. Üniversitelerin bilgi üretimini gerçekleştirirken nitelikli ve kapsamlı araştırmalar yapma, eğitim-öğretim hizmeti sunma ve evrensel ölçekte nitelikli beşeri sermaye yetiştirme amacı taşıdığı ifade edilebilir (Uysal, 2013). Lisansüstü eğitim basamağı üniversitelerin kapsamlı ve nitelikli araştırmalar yapma amacının işe koşulduğu seviyedir. Lisansüstü programlarda yazılan tez, hazırlanan projeler ve yürütülen araştırmalar aracılığıyla bilimsel bilgi üretme süreci gerçekleştirilmektedir. Uzun uğraşlar sonucu ve yoğun emek verilerek gerçekleştirilen bilimsel araştırmalar sonucu ortaya konan bilginin toplumsal yaşamdaki sorunların çözümüne katkı sağlamak ve gelecekte yapılacak araştırmalara ışık tutmak gibi bir görevi üstlendiğini söylemek mümkündür (Ödemiş-Keleş, 2020).

Oplatka (2008) eğitim yönetimi alanının tarihsel sürecinin 19. yüzyılın son çeyreğinde bir meslek olarak kabul görmesinin ardından Amerikan üniversitelerinde bir çalışma alanı olarak ortaya çıkmasıyla başladığını ifade etmektedir. Sonraki süreçte Amerika sınırlarını aşan eğitim yönetimi disiplini başta İngiltere olmak üzere Avrupa'daki çeşitli ülkelerde akademik çalışmaların yürütüldüğü bir araştırma alanı olarak varlık göstermiştir (Oplatka, 2008).

Türkiye'de eğitim yönetimi alanının tarihsel sürecinin ise 1953 yılında temelleri atılan Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) bünyesinde 1979-80 eğitim-öğretim yılı itibarıyla "Eğitim Yönetiminde Uzmanlık Programı" açılmasıyla başladığını söylemek yanlış olmaz. Bu adım eğitim yönetimi alanında bilimsel çalışmaların yolunu açmıştır (Balcı, 2008). Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi (MEHTAP) kapsamında 1962 yılında yayınlanan raporda eğitim yöneticiliğinin özel uzmanlık gerektirdiği ifade edilmiş ve bu alanda eğitim yöneticileri yetiştirilmesine yönelik üniversitelerin bünyesinde bölümler açılması önerilmiştir (Şişman, 2021). Böylelikle 1964 yılında önce Ankara Üniversitesinde ardından çeşitli üniversitelerde lisans düzeyinde eğitim veren Eğitim Yönetimi Programları açılmış ve sonuçta Eğitim Yönetimi akademik bir disiplin olarak kabul görmeye başlamıştır (Örücü ve Şimşek, 2011). Eğitim bilimleri çatısı altında açılan lisans düzeyi programlar –psikolojik danışma ve rehberlik bölümü hariç- 1990'lı yılların sonuna gelindiğinde üniversitelerin yeniden yapılanması sürecinde Yükseköğretim Kurulu tarafından kapatılmıştır. Kapatılan eğitim bilimleri programlarından biri olan Eğitim Yönetimi bilim dalı bu tarihten itibaren lisansüstü düzeyde çalışmalar yapılabilecek bir alan olarak varlığını sürdürmektedir (Şişman, 2021, s.122).

Son yıllarda Eğitim yönetimi bilim dalının kuram ve uygulama bağlamında bilimsel açıdan rüştünü kazanmaya çalıştığı ifade edilebilir (Yıldırım, 2018). Türkiye'de sayısı 208'i bulan üniversitelerin (YÖK, 2023) çoğunda eğitim bilimleri/sosyal bilimleri/lisansüstü eğitim

enstitülerinin çatısı altında eğitim yönetimi programlarının bulunması bu gözlemi destekler niteliktedir. Hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde yürütülen yüksek lisans ve doktora programlarında her yıl yazılan lisansüstü tezlerin sayısı (YÖK Ulusal Tez Arşivi) eğitim yönetimi disiplininin gözde bir alan olarak kabul gördüğünü de ortaya koymaktadır.

Lisansüstü tezler detaylı bilimsel araştırmalar sonucunda yazılıp incelenmiş, değerlendirilmiş ve onaylanmış çalışmalar olduğundan, belirli bir konu alanına eğilmeleri sonucunda yürütüldükleri alana önemli katkı sunmaktadırlar (Evrekli, İnel, Deniz ve Balım., 2011). Alanın gelişmesi büyük ölçüde bilimsel araştırma yapılmasına bağlı olduğundan, alandaki araştırmaların nitelikli, alana katkı sağlayan özgün çalışmalar olması beklenir (Balcı,2008). Lisansüstü programların bünyesinde yazılan tezlerin içerik ve nitelik anlamında irdelenmesi ve sonuçta bilimsel gelişmeye hangi ölçüde katkıda bulunduklarının sorgulanması, akademiye yapılan çalışmaların mevcut durumunu ortaya koymanın yanı sıra araştırma politikalarının gelecekte nasıl şekilleneceğini de belirleyebilmektedir (Uysal, 2013).

Bir alanda yapılmış bilimsel çalışmaların analiz edilmesi çalışılan konunun içeriğinin derinliği ve konunun yaygınlığı bakımından önemli bilgiler vererek söz konusu alanın genel görünümünün araştırmacılar/uygulayıcılar tarafından öz bir şekilde görülebilmesine olanak sağlayabilmektedir (Turan, Karadağ, Bektaş ve Yalçın, 2014). Çalışmalar sonucu elde edilen verilerin, araştırmalarda işe koşulan bilimsel araştırma yöntemlerinin, konu alanlarındaki eğilimlerin dönem dönem eleştirel ve analitik değerlendirmelere tabi tutulması benzer çalışmalar yapan araştırmacılara yol göstermesi bakımından önemlidir. Bu bağlamda eğitim yönetimi alanında yazılmış lisansüstü tezler ve makale çalışmalarını belirli dönemlerde çeşitli açılardan analiz etmek amacıyla inceleyen lisansüstü tezler alanyazında mevcuttur (Polat, 2010; İşçi, 2013; Uysal, 2013; Gül-Yılmaz, 2017; Karaca,2018; Alp; 2019, Cozoğlu, 2019; Köksal, 2019; Ödemiş-Keleş, 2020; Çelik, 2020; Şen, 2022; Küçükçene, 2023; Koç. 2024;). Benzer şekilde bilimsel dergilerde eğitim yönetimi ile ilgili daha önce yayınlanmış tez veya makalelerin çeşitli açılardan analiz edildiği çalışmalar bulunmaktadır (Balcı ve Apaydın, 2009; Karadağ, 2009; Karadağ, 2010; Turan ve ark., 2014; Erol ve Tüzel, 2015; Gülmez ve Yavuz, 2016; Eskici ve Çayak, 2017; Yıldırım, 2018; Okur-Özdemir ve Arık, 2018; Karaca ve Karaca, 2021; Akyürek, 2022; Yakar, Demir ve İğde., 2022; Sarı, 2022;).

Yapılan inceleme ve analizler eğitim yönetimi alanında araştırmacıların konu ve yöntem tercihlerini, araştırmalarda kullanılan veri toplama aracı, veri analiz yöntemi ve çalışmalar ile ilgili istatistiki bilgileri eğitim yönetimi alanı araştırmacıları ile buluşturmada önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmalar araştırmacıların yoğunlukla veya nadiren çalışılan konulara, araştırma yöntemi eğilimlerine ulaşmak için makale ve tezleri tek tek incelemeye gerek

kalmadan tek kaynaktan ulaşmalarına sonuç olarak zamandan ve emekten tasarruf etmelerine olanak sağlamaktadır.

Türkiye’de eğitim yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezlere yönelik inceleme/analiz çalışmalarında en yakın 2021 yılı ele alınmıştır (Koç. 2024; Küçükçene, 2023; Yakar ve ark., 2022; Karaca ve Karaca, 2022; şen, 2022; Ödemiş-Keleş, 2020; elik, 2020). 2020 yılı başından itibaren dünyayı etkisi alan ve karantina, kısıtlama gibi olağanüstü durumların ortaya çıktığı Covid-19 salgını sürecinde bilimsel çalışmaların seyrinde bir değişiklik olup olmadığı merak konusudur. Alanyazında 2021 ve sonraki yıllarda tamamlanmış eğitim yönetimi alanı tezlerinin incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma ile 2021, 2022 ve 2023 yıllarında eğitim yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezlerin konu ve yöntem eğilimlerini araştırmak, incelemek ve bu tezlerin çeşitli özelliklerini betimlemek amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2021-2023 yılları arasında eğitim yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) tezlerin incelenmesidir. Bu inceleme kapsamında tezlerin; türü, tamamlandığı üniversite/enstitü/anabilim dalı, yazım dili gibi künye bilgileri; araştırmanın deseni, örneklem/çalışma grubu, kullanılan veri toplama araçları gibi metodolojik yönleri; tez çalışmalarında ele alınan konu alanı/ temalara dair betimleyici analizlere yer verilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda aşağıdaki sıralanan sorulara yanıt aranmaktadır.

2021-2022-2023 yıllarında eğitim yönetimi alanında tamamlanmış lisansüstü tezlerin;

1. Tanımlayıcı (*tezin türü, yazıldığı üniversite, üniversitenin bulunduğu coğrafi bölge, üniversite türü, enstitü, ana bilim dalı, tezin yazıldığı dil*);
2. Metodolojik (*araştırmanın yöntemi, deseni, örneklem grubu, veri toplama araçları*)
3. Tematik (*alışılan konu alanı / tema*) özellikleri nelerdir?
4. Tezlerde ele alınan –varsa- yeni kavramlar nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu alışma eğitim bilimleri araştırmalarında nicelik ve kapsam bakımından ön plana çıkan eğitim yönetimi alanındaki güncel eğilimleri Türkiye’de tamamlanan lisansüstü tezler aracılığıyla ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Üniversitelerde farklı isimlerle açılmış

anabilim dalları veya bilim dalları (ör: eğitim yönetimi; eğitim yönetimi ve denetimi; eğitim yönetimi ve planlaması; eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi vb.) bulunsa da (YÖK İstatistikleri, 2024) eğitim yönetimi alanı, sayılan bilim dallarını/programlarını bünyesinde bulunduran kapsayıcı bir disiplin olarak düşünülebilir. Eğitim ve Öğretim konu alanı içinde Eğitim Yönetimi her yıl yüzlerce tezin yazıldığı bir çalışma alanlarından biridir (YÖK Tez Arşivi, 2024). Nicelik bakımından oldukça tatmin edici olsa da tamamlanan tezlerin bilimsel niteliği detaylı incelemelerle ortaya koyulması gereken bir durum olarak değerlendirilebilir. Aynı konuların her yıl benzer örneklem gruplarıyla çalışılması alanyazındaki boşluğu doldurmaktan öte farklı amaçlar için yapılmış ve etik açıdan sorgulanması gereken durumları akla getirmektedir. Bilimsel çalışmalarda yaygın olarak çalışılan konuların tespit edilerek ortaya konması araştırmacıların çalışmayı planladıkları konuları tekrar sorgulaması açısından faydalı olabilir. Hâlihazırda tez yazma girişiminde bulunan araştırmacıların alanyazın taraması yapması bir gereklilik olsa da geçmişte tamamlanmış çalışmaları bütünsel olarak inceleyerek çeşitli açılardan analiz eden inceleme-derleme araştırmalarına başvurmak tez konusu seçiminde farklı bir bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olabilmektedir. Bu çalışma benzer bir ihtiyaçtan dolayı ortaya çıkmıştır. Çalışılmayan veya az çalışılan konuları tespit etmek kolay olmasa da defalarca çalışılan konular ortaya konulduğunda bir araştırmacı için “Neden bu konuyu çalışmamalıyım?” sorusuna yanıt vermek çok zor olmayabilir. Araştırmacılara konu alanı-yöntem seçimi gibi eğilimleri öz olarak sunmayı amaçlayan inceleme-derleme çalışmaları çeşitli dönemlerde tekrarlanmalı ve güncel durumu ortaya koymalıdır. Böylelikle eğitim yönetimi araştırmaları birbirinin aynısı tezler yerine farklı disiplinlerin beslediği özgün çalışmaların ortaya çıktığı bir çalışma alanı olarak adından söz ettirebilir. Bu tez çalışması lisansüstü tezlerin hangi konularda ağırlıklı olarak çalışıldığının yanında eğitim yönetiminde yeni ele alınan konuları da belirleme çabasıyla tamamlanmıştır. “Yeni” olarak nitelendirilen kavramların tespiti çalışma evreni veri kaynağı olan YÖK Tez Arşivi üzerinden yapılmıştır. Böylelikle alanda ilk kez kullanılan kavramların belirlenmesi ikincil bir tarama sonucu ortaya konularak en çok çalışılan konular ile en az çalışılan/yeni çalışılan konuların bütüncül bir yaklaşımla sunulması hedeflenmiştir. Alanyazında henüz benzerine rastlanmamış bu çalışma inceleme/derleme araştırmalarına yeni bir boyut kazandırılması açısından önemli görülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu tez çalışmasına eğitim yönetimi alanında yazılan lisansüstü tezleri incelemek üzere 2021-2023 yıllarında tamamlanmış ulusal düzeydeki lisansüstü (yüksek lisans ve doktora)

alışmalar, YÖK Tez Arşivi veri tabanı üzerinden ulaşılabil­diği ölçüde dahil edilmiştir. Ulaşılan verilerinin tez danışmanı rehberliğinde araştırmacı tarafından incelenerek değ­erlendirilmesi elde edilen bulgu ve sonuçların araştırmacının ve danışmanın öznel bakış açısından etkilenmesine sebep olabilir. Nesnel değ­erlendirme sonuçlarına ulaşabilmek için alanda çalışan farklı uzmanların görüşlerine başvurmak özellikle zaman açısından ekonomik olmayacağından bu durum tezin sınırlılığı olarak kabul edilebilir.

1.5.Varsayımlar

İncelenen lisansüstü tezlerin YÖK Ulusal Tez Merkezi tarafından eksiksiz ve hatasız bir biçimde indekslendiği; 2021, 2022 ve 2023 yıllarında eğitim yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezlerin üniversitelerin ilgili enstitüleri tarafından YÖK Ulusal Tez Merkezine eksiksiz bir şekilde ulaştırıldığı ve tez bilgilerinin (konu başlığı, enstitü bilgisi, anabilim dalı, kullanılan metotlar vb.) yazarlar ve ilgililer tarafından kontrol edilip tam, doğru ve eksiksiz olarak sisteme girildiği varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

***Alan:** Eğitim Yönetimi*

***Lisansüstü Tezler:** Eğitim Yönetimi alanında tamamlanarak YÖK Tez Arşivi Veri Tabanında taranan yüksek lisans ve doktora tezleri*

1.7. Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

f: frekans/sıklık

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Türkiye’de Eğitim Yönetiminin Tarihsel Süreci

Eğitim yönetiminin temelleri Amerika Birleşik Devletleri’nde endüstri, üretim ve ticaret dallarında uygulanan yönetim ilkelerinin felsefesine dayanır. Eğitim yönetimi dayandığı bu felsefeyi zaman içerisinde geliştirip özelleştirerek; kendi teorilerini ve ampirik verilerini kullanan bir disiplin olarak kabul görmeye başlamıştır. Bu değişim, gelişim ve özelleşme; yönetim ilkelerinin eğitime uygulanması ile başka bir alan olarak kabul edilmesi gerektiğine dair tartışmaları başlatmıştır (Bush, 1999). Eğitim yönetimi disiplinin ortaya çıkışı; 19. yüzyılın sonlarına gelindiğinde öncelikle uygulama alanı olarak meslek, sonrasında ise üniversite organizasyonu içerisinde bilimsel bir çalışma alanı olarak gerçekleşmiştir. Üniversitelerde akademik ve bilimsel olarak kabul edilmiş eğitim yönetimi alanına giren ilk tez çalışmaları ise 1900’lü yıllarda Elliot, Strayer ve Bobbit tarafından yapılarak eğitim yönetimi alanının öncüleri olmuşlardır (Oplatka, 2016).

Ülkemizde eğitim yönetiminin tarihsel sürecine bakıldığında öncelikle; Cumhuriyet’in ilanından sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi’nce 3 Mart 1924’te Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği) Kanununun kabulü ile medreselerin kaldırılması ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki bütün okulların Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlanması, sonrasında ise öğretmen yetiştirmek amacıyla öğretmen okullarının açılması en önemli başlangıç noktası olarak kabul edilebilir.

Akademik olarak ilk defa eğitim yönetimi ile ilgili bir enstitü kurulması ve öğretmenler içerisinde başarılı olanların seçilmesi düşüncesi 1946 yılında toplanan Üçüncü Milli Eğitim Şurasında dile gelmiş ve konu hakkında tartışma ortamı sağlanmıştır (Baykara, 2019:81). 1953 yılında kamu yönetimi uzmanlığını temel alan bir kurum olarak Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) kurulmuştur. Ancak eğitim yönetimi programının açılması 1979-1980 eğitim-öğretim yılını bulmuş, bu yıllardan itibaren kurum “Eğitim Yönetiminde

Uzmanlık Programı’’ başlatarak eğitim yönetimi alanına akademik anlamda katkı sağlamaya başlamıştır (Balcı, 2008). Ayrıca Yedinci Milli Eğitim Şurası ve 1962 yılında geliştirilen Merkezi Hükümet Teşkilatı Projesi (MEHTAP) kapsamında yayımlanan raporda eğitim yönetimi hakkındaki görüş ve öneriler doğrultusunda 1965 senesinde Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1966 senesinde Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bölümü kurulmuştur (Balcı, 2008:194-196). Atılan bu adımlar sayesinde 1970’li yıllara gelindiğinde TODAİE, Ankara ve Hacettepe Üniversiteleri ‘eğitim yönetimi’ bölümlerini bitirenlerin Millî Eğitim Bakanlığı’nda (MEB) yönetim kademelerine atanması eğitim yönetimi alanının gelişimi açısından önemli atılımlar olarak görülmektedir (Özdemir, 2018). Kaydedilen bu ilerlemeler Türkiye’de eğitim yönetiminin bilimselleşmesi sürecine sistem hazırlamış ve hız kazandırmıştır.

Ülkemizde eğitim bilimlerinin üniversiteler bünyesinde oluşturulmasıyla beraber ‘eğitim sosyolojisi’, ‘eğitim psikolojisi’, ‘eğitim tarihi’ gibi alt bölümler oluşmuş ve daha sonra eğitim bilimleri çatısı altında toplanmıştır. 1981 yılına gelindiğinde 06.11.1981 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan tüm yükseköğretim kurumlarının amaç, teşkilat, kuruluş, görev vb. yapılarını düzenleyen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile mevcut olan eğitim enstitüleri; eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür. Bu akademik yapılanma sürecinde dönüştürülen eğitim fakülteleri kendilerine ‘Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’ programlarını model alarak; eğitim bilimleri alanında lisansüstü programlar açıp öğrenci almaya başlamışlardır. Fakat yapılan yeniliklerle beraber uygulamaya konulan programlar bekleneni verememiş ve fakültelerin kuruluş amacı olan öğretmen yetiştirme misyonu ihmal edilmiştir. Bunun üzerine YÖK; 1997 yılında eğitim fakültelerinin yapısında değişikliğe gitmiş ve eğitim yönetimi bölümleri eğitim fakülteleri içerisindeyken kapanarak anabilim dalına dönüştürülmüştür (Balcı, 2008:197)

Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluşundan itibaren eğitim yöneticisi yetiştirmede dört temel metottan söz edilmektedir. Bunlar; (1) 1970’lere kadar çıraklık modeli, (2) 1970’lerde eğitim bilimleri modeli, (3) 1999’da sınav modeli, (4) keyfilik modeli olarak sıralanmaktadır (Balcı, 2008). *Çıraklık modeli*; alanda en çok kullanılan model olup, eğitim sistemimizin yapısı gereği meslekte esas olanın öğretmenlik görevi olması anlayışının sonucu ortaya çıkmıştır. *Eğitim Bilimleri modeli*; 1970’li yıllardan itibaren ortaya çıkan akademik çevrenin benimsediği modeldir. Eğitim yöneticisi hazırlamada etkili olacağı belirtilmiş ancak eğitim bilimleri konusunda yetiştirilen adaylar yönetici pozisyonlarındaki görevlere getirilmemişlerdir. *Sınav modeli*; okul yöneticiliğine gönüllü ve bu alanda yeterlilik sahibi olan kişiler yapılan seçme sınavlarına katılarak başarılı olanların seçilmesi sürecini tanımlamaktadır. *Keyfilik modeli*; eğitim yöneticisi yetiştirme programları ve eğitim yöneticiliği giriş sınavları

yapılmaması sebebiyle yönetici atamalarında belirli kural ve standartların olmadığı bir anlayış, eğilimdir (Aktepe, 2014).

Günümüzde idareci olarak en az bir yıl görev yapmış olmak koşuluna ek olarak yazılı ve sözlü sınavda başarılı olmak gereklidir. Milli Eğitim Bakanlığınca 2021 yılında düzenlenen Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliğine göre okul yöneticilerinin seçilmesi ve atanmasında aranacak şartlar;

- a) Yükseköğretim mezunu olmak,
- b) Bakanlık kadrolarında öğretmen unvanında görev yapıyor olmak,
- c) ‘Eğitim Yönetimi Sertifikası’na sahip olmak,
- ç) Yöneticiliğe ilk kez görevlendirilecekler bakımından anılan Yönetmelikte belirtilen sınavlarda başarılı olmak,
- d) Görevlendirileceği eğitim kurumu ile aynı türdeki eğitim kurumlarından birine öğretmen olarak atanabilecek niteliğe sahip olmak ve görevlendirileceği eğitim kurumu ile aynı türdeki eğitim kurumlarından birinde aylık karşılığında okutabileceği ders bulunması,
- e) Yazılı sınav başvurusunun son günü itibarıyla son dört yıl içinde adli veya idari soruşturma sonucu yöneticilik görevi üzerinden alınmamış olmak.
- f) Zorunlu çalışma gerektiren yerler dışındaki yöneticiliklerine görevlendirilecekler bakımından, ilgili mevzuatına göre zorunlu çalışma yükümlülüğünü tamamlamış, erteletmiş veya bu yükümlülüğünden muaf tutulmuş olmak (MEB, 2021) olarak sıralanmaktadır.

Ülkemizde; eğitim yönetimi alanının bilimsel ve akademik olarak ilerlemesine ontolojik, epistemolojik ve metodolojik bakış biçimlerinin gelişmesine katkı sağlayan yapılardan en bilinenleri; Eğitim Yöneticileri ve Eğitim Denetçileri Derneği (EYED-DER), Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi (EYK), Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi (KUEY), Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği (EYUDER), Eğitim Yönetimi (EYFOR), Eğitim Denetimi Kongresi (EDK) ve Eğitim Yönetimi Profesörler Kurulu (EYAK) olarak ifade edilebilir (Turan vd., 2016). Ayrıca eğitim yönetimi dalının bilim olarak kabul edilmesi, kurumsallaşması ve yaygınlaşmasına katkısı olan Ziya Bursalıoğlu, Yahya Kemal Kaya, İbrahim Ethem Başaran, Haydar Taymaz’ın olduğu isimler ön plana çıkmakta ve günümüzde alana kattıkları akademik değer ile anılmaktadırlar (Özdemir, 2018).

2.2. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Kalender ve Aydoğan (2023), *Aydın İlinde Son On Yılda Eğitim Alanında Yapılan Çalışmaların İncelenmesi* adlı makalesinde; Aydın İlinde 2013-2023 tarihleri arasında Eğitim

alanında yapılan akademik çalışmaların incelenmesini amaçlamıştır. Bu çalışma sistematik derleme yöntemiyle yapılmış olup veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma kapsamına alınan akademik çalışmalar YÖK Ulusal Tez Merkezinden tez ve Ulakbim veri tabanlarından bilimsel makale olmak üzere Aydın İlinde uygulanmış toplam 156 çalışmayı kapsamaktadır. Bu kapsamda yapılan analiz neticesinde elde edilen bulgulara göre alanda görev alan hem uygulayıcı hem de araştırmacılara önerilerde bulunmuştur.

Çilek (2023), *Eğitim Yönetimi Alanındaki Kongrelerin Görünümü* adlı makalesinde; eğitim yönetimi alanında düzenlenen Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi ve Eğitim Yönetimi Forumunun gelişim gösterme sürecini anlatmak ve bu kongrelerde sunulan bildirileri çeşitli açılardan incelemek böylelikle çalışmaların benzerlik ve farklılıklarının bütünsel bir bakış açısıyla ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemi olup desen olarak ise durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırma verileri doküman incelemesi yoluyla “*Eğitim Yönetimi Alanına İlişkin Düzenlenen Kongrelerdeki Bildirileri İnceleme Formu*” aracılığı ile toplanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi biçimlerinden betimsel içerik analizi yöntemi ve kategorik çözümleme tekniği ile analiz edilmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular doğrultusunda çalışmaların uygulandığı coğrafi bölgelerin belirli yerler ile sınırlı olması sebebiyle, yeni yapılacak çalışmaların farklı bölgelerde yapılmasının faydalı olacağı; uygulamaların yapıldığı eğitim kademelerinde ise okul öncesi kademesinde çalışma sayısının az olduğu, diğer kademelerde yapılan çalışmaların yeterli sayıda olduğu, yeni yapılacak çalışmalarda okul öncesi döneme ağırlık verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir. Sonuç olarak bu çalışma Türkiye’de eğitim yönetimi alanında düzenlenen kongreler kapsamında sunulan bildirilerin nitelik ve nicelik açısından bütüncül ve kapsamlı bir biçimde analiz edilmesi ile Türkiye’de eğitim yönetimi çalışma alanının varlığının anlamlı bir zemine oturtulmasının yanında alanın sınırlarının belirginleştirilmesine katkı sağlaması açısından öneme sahiptir.

Lekesiz (2023) yaptığı çalışmada 2018 PISA uygulamasının sonuçlarına göre en başarılı 5 ülkenin (Çin, Singapur, Estonya, Japonya, Finlandiya); eğitim yönetimi, eğitim denetimi, öğretmen ve yönetici yetiştirme süreci, öğretmen istihdamı ve öğretmenlerin profesyonel gelişimlerinin Türkiye ile olan benzer ve farklılıklarını nitel yöntemle tasarlamış araştırma deseni olarak ise karşılaştırmalı eğitim araştırması yaparak sunmayı hedeflemiştir. Veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi yapılmış, verilerin analizinde ise Bereday’in karşılaştırmalı eğitime özgü analitik analiz yöntemi uygulanmıştır. Bu uygulama sonucunda söz konusu ülkelerin belirlenen temalarda benzerlikleri ve farklılıkları karşılaştırılarak sunulmuştur. Sonuç bölümünde ise Türkiye ve araştırmacılar için önerilerde bulunmaktadır.

Küçükçene (2023) *‘Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanının Kimlik Bağlamında İncelenmesi*’ adlı doktora tez çalışmasında; eğitim yönetimi alanının durumunu kimlik kapsamında doküman incelemeleri ve alanında uzman akademisyenlerin görüşlerine dayanarak derinlemesine incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılarak hem görüşme hem de doküman incelemesi olmak üzere iki ayrı veri toplama yöntemi ile yürütülmüştür. Doküman incelemesini Türkiye’deki üniversitelerin eğitim yönetimi bilim dalında kabul ettikleri misyon ifadeleri ile lisansüstü eğitim programlarındaki dersler ve 2019-2021 yılları arasında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi oluşturmaktadır. Görüşme kapsamında eğitim yönetimi alanında görev yapan öğretim üyelerinin eğitim yönetimi alanının ontolojik, epistemolojik ve metodolojik kimliğine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Elde edilen veriler betimsel ve tematik analiz kullanılarak; eğitim yönetimi alanının kimliğini olumsuz etkileyen problemlere çözüm üretemediğini ve bu alanda kimlik farkındalığı oluşturmak amacıyla daha kapsayıcı ve örgütleyici mekanizmalara ihtiyaç duyulduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu sonuçlara dayalı olarak araştırmacılar ve uygulayıcılara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Şen (2022) yaptığı çalışmada; ülkemizde yapılan lisansüstü tezleri, araştırma konuları üzerinden değerlendirmiştir. Bu araştırma kapsamında YÖK Ulusal Tez Merkezinden doktora ve yüksek lisans olmak üzere toplamda 735 tez PRISMA Modeli kullanılarak incelenmiştir. Tüm tezler program derecesine, üniversitelere, anabilim dallarına, ele aldığı temalara göre dağılımları incelenmiş olup genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Bakır ve Ayanoğlu (2022) *Türkiye’de Eğitim Denetimi Araştırmalarında Eğilimler: Tematik ve Metodolojik Bir İnceleme* adlı makalesinde; eğitim denetimi alanında tamamlanmış tezlerin bütüncül bir bakış açısıyla incelenerek, eğitim örgütlerinde yaşanan denetimsel problemlerin ortaya konulmasını ve bu sorunlara yönelik çözümler üretilmesini amaçlamıştır. Bu kapsamda Ulusal Tez Merkezinde 1990-2021 yılları arasında eğitim denetimi alanında yapılan 146 tez çalışmaya dahil edilmiştir. Bu çalışma betimsel tarama yöntemiyle yürütülerek nicel bir araştırma olup, doküman analiziyle veriler elde edilip içerik analiziyle çözümlenmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen bulgulardan bazıları; doktora tezlerinin sayısı olarak yüksek lisans tezlerinden daha az olduğu görülmüş, önceki yıllarda yapılan buna benzer çalışmalarda da aynı sonuçlar görülmektedir, araştırma kapsamındaki tezlerde en fazla “denetmen rolleri ve görevleri” ve “denetim sistemine ve denetmenlere ilişkin algı, görüş, tutum ve beklentiler” konularının incelendiği belirlenmiş, eğitim denetimi alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin çoğunlukla ampirik bakış açısıyla gerçekleştirildiği tespit edilmiş, eğitim denetimi alanında yayımlanan lisansüstü tezlerin çoğunlukla nicel araştırma yöntemi ile yürütülerek tarama

modelinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu bulgular ışığında; eğitim denetimi alanında doktora seviyesinde daha fazla tez çalışması yürütülmesi hem nitelik hem de alana katkı açısından faydalı olabileceği, eğitim araştırmalarının karmaşık doğası nedeniyle kuramsal çalışmalara daha fazla ağırlık verilmesi, alanda yürütülen tez, makale, bildirim, eğitim raporları gibi yayınların incelenmesinin belli periyotlar ile tekrarlanmasının, bu araştırmalarda mevcuttaki araştırmadan farklı olarak meta-analiz, meta-sentez ve bibliyometrik analiz yöntemleri yardımıyla tematik ve metodolojik açılardan ele alınarak incelemeler yapılması önerilmiştir.

Karaca ve Karaca (2021), *Türkiye’de 2018-2020 Yılları Arasında “Eğitim Yönetimi” Disiplininde Yayınlanan Doktora Tezlerin Bibliyometrik Analizi* adlı makalesinde; Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2018-2020 yılları arasında eğitim yönetimi konulu toplam 135 doktora tez çalışmalarının bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmeyi amaçlamaktadır. Yapılan incelemede yapılan tezleri; yapıldığı yıl, yazım dili, erişebilirlik, konu, üniversitelerin statüleri, üniversiteler ve statüleri parametrelerinde analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular aracılığıyla Eğitim Yönetimi alanının geliştirilmeye ihtiyaç duyulan bir alan olduğu bu kapsamda uygulayıcılara ve karar vericilere öneriler sunulmuştur.

Gün ve Ulutaş (2021) *Yenileşme ve Değişme Kavramlarıyla İlgili Eğitim Yönetimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi* adlı makalesinde; 2000-2020 yılları arasında eğitim yönetimi alanında yenileşme ve değişme kavramlarıyla ilgili yapılmış olan lisansüstü tezlerin, belirlenen değişkenlere göre incelenip nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi yoluyla genel eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın evreni; YÖK Ulusal Tez Merkezinde bulunan, 2000-2020 yılları arasını kapsayan dönem içerisinde eğitim yönetimi alanında yenileşme ve değişme kavramlarıyla ilgili olup izinli 106 lisansüstü tez araştırmasından oluşmaktadır. Araştırma boyunca doküman incelemesi sonucu ulaşılan toplam 106 tezin analizinde içerik analizi metodu uygulanmıştır. Yapılan veri analizi sonucunda eğitim yönetimi alanında yapılmış yenileşme ve değişme kavramları ile ilgili 106 lisansüstü tezin çoğunlukla yüksek lisans seviyesinde olduğu, bunların içerisinde çoğunluğunun ise nicel yöntemle hazırlandığı ve en çok kullanılan araştırma deseni tarama deseni olduğu tespit edilmiştir. En fazla çalışma yapılan örneklem grubunu öğretmenlerin oluşturduğu, veri toplama aracı olarak; en fazla kullanılan metodun ölçek, en az kullanılanın ise gözlem olduğu sonuçları elde edilmiştir. Yazar araştırma sonucu elde ettiği veriler ışığında; yenileşme ve değişme kavramlarıyla ilgili olarak ölçek geliştirmeye yönelik çalışmaların yapılabilmesine, nitel ya da karma çalışmalara daha fazla ağırlık verilerek araştırma yöntem çeşitliliği ile veri çeşitliliğinin arttırılabileceğine, okul yöneticilerinin yenilik ve değişim yönetimi kabiliyetleriyle ilgili araştırmacılara ve uygulayıcılara önerilerde bulunmuştur.

Alp ve Şen (2021) *Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalında Yapılan Nicel Tezlere İlişkin Bir Sistematik Derleme: 2009-2019* adlı makalesinde; Türkiye’de Eğitim Yönetimi ve Denetimi bilim dalında 2009-2019 tarihleri arasında yapılan 1159 lisansüstü tezdən 849 adet nicel tezin, sistematik olarak analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada sadece nicel yöntemle yazılan tezler amaç, araştırma deseni, örneklem, veri toplama araçları, veri toplama araçlarının geçerlik ve güvenirlik bilgisi, istatistiki teknikler ve normallik varsayımı açısından incelenerek; nicel yöntemle yazılmış tezlerin genel eğilimleri araştırılıp, hatalı ve eksik bulunan noktalara dikkat çekilmiştir. Araştırma sistematik derleme çalışması olarak desenlenmiş ve betimsel içerik analizi kullanılmıştır. İncelenen tezlerin 791’i yüksek lisans, 58’i doktora tezidir. Elde edilen bulgular ışığında; tezlerin genel eğilimleri belirlenmiş ve özellikle tez yazımında metodoloji sorunlarının olduğu, veri raporlama konusunda özenli davranılmadığı, araştırmacıların araştırma metodolojisi konusundaki bilgi eksikliği olduğu değerlendirilmektedir. Bu tarz araştırmaların belirli aralıklarla tekrarlanarak alandaki değişim ve eğilimlerin gözlenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Çelik (2020) yaptığı çalışmada Türkiye ve Amerika’da 2014-2018 yılları arasında eğitim yönetimi alanında hazırlanan doktora tezlerini; demografik özellikler, konu, yöntem, öneriler ve kaynakçaları bakımından incelemiştir. Araştırma kapsamına Türkiye’de yapılan 175 doktora tezi, Amerika’da yapılan 306 doktora tezi alınarak sistematik derleme çalışması olarak desenlenmiştir. Araştırma sonucunda ise; Amerika’da daha fazla doktora tezi üretilirken her iki ülkede de belirli konular sıklıkla incelenmiş, bazı konular üzerinde ise daha az durulmuştur. Türkiye’de yapılan doktora tezlerinde nicel araştırma yöntemi kullanılırken Amerika’da nitel araştırma yöntemi daha fazla tercih edilmiştir. Türkiye’de üretilen doktora tezlerinde örneklem grubu daha çok öğretmenler oluştururken Amerika’da ise yöneticilerdir. Türkiye’de yapılan doktora tezlerinde veri toplama aracı olarak ölçek kullanılırken, Amerika’da ise görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre ise alanda çalışma yapanlara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Ödemiş-Keleş (2020) yaptığı çalışmada; 2017-2020 yılları arasında eğitim yönetimi alanında yapılan 102 adet doktora tezinde üretilen bilgiyi, belirlenen kategorilere göre dağılımını, işlevselliğini ve niteliğini ortaya koyarak elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmacı ve uygulayıcılara öneriler sunmak ve tezlerde bilgi üretimini arttırabilmek için değerlendirme ve ölçüt listesi geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırmada çalışma grubunu eğitim üyeleri ve tezlerin yazarları oluşturmaktadır. Elde edilen sonuçlara göre ise alanda çalışma yapanlara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Öner ve Türkoğlu (2020) *Eğitim Denetimi Alanındaki Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi* adlı makalesinde; 1990-2017 yılları arasında eğitim denetimi alanında yapılan 150 lisansüstü tezin içerik ve metodolojik açıdan incelemeyi amaçlamaktadır. Yapılan çalışmada belirlenen sorulara cevap aranmış, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Verilerin analizi neticesinde elde edilen bulgular ışığında; lisansüstü programlarda alanda çözüme ihtiyaç duyulan konulara ve birbirini tekrarlayan araştırmalardansa yeni model çalışmaların alana daha fazla fayda sağlayacağı sonucuna varılmıştır.

Köksal (2019) yaptığı çalışmada; 2005-2018 yılları arasında Eğitim Yönetimi ve Denetimi ile Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi anabilim dallarında yürütülen izinli 1700 lisansüstü tezi konu, yıl, yöntem, düzey, veri toplama aracı, dil ve anabilim dalı bakımından incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmasında tarama metodu kullanarak elde ettiği bulgular aracılığıyla hem alandaki uygulayıcılara hem de karar vericilere öneriler sunmuştur.

Cozoğlu (2019) yaptığı çalışma ile *2000 ile 2019 Yılları Arasında Türkiye’de ve Yurt Dışında Eğitim Yönetimi Alanında Yayınlanan Makalelerin Tematik Açıdan Değerlendirilmesi* başlığı altında, ülkemizde ve yurt dışında 2000’li yıllardan sonra ortaya çıkan eğitim yönetimi alanındaki yönelimleri ve eğilimleri belirlemeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda; *Türkiye’de Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* dergisinde yayımlanan 503 çalışma; yurt dışında ise *Educational Administration Quarterly* dergisinde yayımlanan 475 çalışma ile *Educational Management Administration and Leadership* dergisinde yayınlanan 766 çalışmanın temaları bakımından analiz edilmesi ile Türkiye ve dünyadaki yönelimler ortaya konulmuş, bu yönelimlerdeki benzerlik ve farklılıklar incelenip genel bir durum değerlendirmesi yapılarak karşılaştırmalı sonuçlar ortaya çıkarılmıştır. Araştırmada yerli ve yabancı makaleler 14 ayrı kategoride incelenmiştir. Belirtilen yirmi yıllık dönemde eğitim yönetimi üzerine Türkiye ve dünya literatüründe meydana gelen değişim modellerinin analiz edilmesi ile elde edilen bulgu ve sonuçlar doğrultusunda eğitim yönetimi alanının ülkemizdeki ve yurt dışındaki durumu ortaya koyarak alanda çalışan uygulayıcılara ve akademik çevreye katkılar sağlamıştır.

Alp (2019), *‘Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Nicel Tezlerin Sistemik Derlemesi’* adlı çalışmasında; Türkiye’de 2009-2018 yılları arasında Eğitim Yönetimi ve Denetimi bilim dalında yapılan ve nicel yönetime başvuran tezlerin genel eğilimlerini belirlemek, gelişimini değerlendirmek, tezlerde yapılan hataları ve eksiklikleri ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu bağlamda 688 adet tez belirlenen 25 ayrı kategoriye göre sistematik derleme metoduyla incelenmiştir. İnceleme sonucunda eğitim yönetimi alanında yapılacak çalışmalarda; fikir ile bilgi gelişiminin desteklenerek, nitel yöntemin kullanımının artırılmasının ayrıca lisansüstü eğitim süreçlerinin daha nitelikli ve uygulamalı olmasının

gerekliliği sonuçlarına varılmış olup alanda çalışan uygulayıcılara ve akademik çevreye öneriler sunulmuştur.

Karaca (2018) *‘Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Metodolojik İncelemesi’* adlı çalışmasında 2010-2016 yılları arasında yayımlanan lisansüstü tezleri metodolojik olarak değerlendirmek ve eğitim yönetimi alanın geleceğine yönelik metodoloji ile ilgili önemli katkılar sağlamayı amaçlamıştır. Araştırma 2010-2016 yılları arasında yapılan toplam 1142 adet tezi nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi modelinde yapılmış olup veri toplama aracı olarak ise 11 maddeden oluşan *akademik yayın değerlendirme formu* kullanılmıştır. Bu kapsamda yapılan incelemeler sonucunda; eğitim yönetimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin metodolojik olarak eğilimleri ortaya koyulmuş; örneklem tipi, örneklem yöntemi, örneklem sayısı gibi önemli eksiklikler olduğu, yapılan tezlerde geçerlilik ve güvenilirliğe ilişkin bilgilerin üstünde durulmadığı ve tezlerde kullanılan istatistiksel analiz yöntemlerinde çeşitlilik olmadığı gözlenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda; eğitim yönetimi alanında üretilen tezlerin metodolojik olarak eğilimlerine ilişkin genel bir bakış açısı sağlaması, alanın geleceğine ve daha sonraki yıllarda eğitim yönetimi alanında yapılacak olan tez çalışmalarına ışık tutarak alanda çalışan uygulayıcılara ve akademik çevreye öneriler sunulmuştur.

Yıldırım (2018), *Türkiye’de Eğitim Yönetimi Üzerine Yapılmış Araştırmaların İncelenmesi: Milli Eğitim Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi Örneği* adlı makalesinde; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2003-2016 yılları arasında MEB Eğitim ve Bilim Dergisi’nde yayımlanan “Eğitim Yönetimi” ile ilgili makalelerin tematik, metodolojik, istatistiksel ve bibliyografik analiz teknikleri açısından incelenmeyi amaçlamıştır. Bu çalışma nitel bir araştırma türü olan metodolojik değerlendirme çalışması kullanılarak yapılandırılmıştır. Araştırma, MEB Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi’nin 2003-2016 yılları arasında yayımlanan 157. ve 216. Sayıları arasındaki dergilerde yayınlanmış eğitim yönetimine ilişkin 48 makaleyi; araştırma türü, kapsanan konunun içeriği, istatistiksel yöntem, çalışma grubu, örneklem özellikleri, yazar sayısı açısından incelemiştir. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara bakacak olursak; makalelerde tarama, nitel ve ilişkisel araştırma modelleri olmak üzere en sık kullanılan araştırma modelleridir. Tercih edilen istatistiki teknikler arasında “veri analizi tekniği”, “t-testi”, “içerik analizi” ve “Anova” tekniklerinin genelde kullanıldığı belirlenmiştir. Sonuç olarak ise; MEB dergisinde eğitim yönetimi ile ilgili çalışmalara daha fazla yer verilmesi gerektiği mevcut durumda yapılan eğitim yönetimi konulu çalışmaların sayısının son derece az olduğu değerlendirilmiştir.

Yılmaz (2017) '*Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Yönetimi Ana Bilim Dalında Yapılmış Yüksek Lisans Tezlerinin İncelenmesi*' adlı çalışmasında 1999 yılında kurulan Eğitim Yönetimi anabilim dalında 2015 yılına kadar üretilen (ulaşılabilir) 63 adet yüksek lisans tezinin değerlendirilerek genel eğilimlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla söz konusu çalışma tarama modelinde desenlenmiş, doküman analizine dayalıdır. Tezlerin belirlenen temalar ışığında incelenmesi neticesinde yapılan araştırmaların belirli başlıklar üzerinde yoğunlaştığı kanaatine varılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında alanda çalışan uygulayıcılara ve akademik çevreye öneriler sunulmuştur.

Yıldırım (2016), '*Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tez Çalışmalarının Liderlik Teması Açısından İncelenmesi*' adlı çalışmasında eğitim yönetimi bilim dalında yapılan liderlik konulu çalışmaların yönelimini ve tematiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla 34 adet yüksek lisans tezi nicel olarak incelenmiş, betimleyici bir yaklaşımla metodolojik ve teorik analiz yapılmıştır. Bu analizler sonucunda tezlerin çoğunda dönüşümcü liderlik tipinin incelendiğini ve nicel araştırma modelleri kullanıldığı tespit edilmiştir. Etkin liderlik ve toksik liderlik konuları ileriye dönük üstünde durulması gereken tipler olduğuna kanaat getiren yazar liderlik konularında daha farklı ve yenilikçi araştırmaların yapılması gerektiğini önermiştir.

Akyol ve Yavuzkurt (2016) *Türkiye’de Lisansüstü Tezlerde Eğitim Denetimi* adlı makalesinde; 2006-2014 yılları arasında Eğitim Denetimi alanında lisansüstü seviyede yapılmış olan ve Ulusal Tez Merkezi’nde “teftiş” ve “denetim” anahtar kelimeleri kullanılarak elde edilen izinli tezlerin belirlenen kriterlere göre incelenerek Eğitim Denetiminin mevcut durumunu saptamayı amaçlamıştır. Araştırmada 76 adet lisansüstü tez; nitel araştırma yöntemlerinden, doküman inceleme ve içerik analizi teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular aracılığıyla Eğitim Denetimi alanının geliştirilmeye ihtiyaç duyulan bir alan olduğu bu kapsamda uygulayıcılara ve karar vericilere öneriler sunulmuştur.

Selçuk, Özdemir ve Çakmak (2016) *Türkiye’deki Eğitim Programları ve Öğretim Araştırmalarında Güncel Eğilimler* adlı makalesinde; Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitülerine bağlı eğitim programları ve öğretimi anabilim dalında 2011-2015 tarihleri arasında yapılan 54 doktora tezini inceleyerek, alandaki güncel eğilimleri ortaya çıkarmak, hangi konuların doygunluğa ulaştığını anlamak ve ne tür yeni araştırmalara ihtiyaç olduğunu belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırma nitel araştırma modellerinden tarama modelinde tasarlanmıştır. İncelemede; yapılan tezlerin bağlı bulundukları enstitüler, yıllar, yapıldığı üniversiteler, işlenen temalar, amaçların ifade ediliş biçimleri, evren-örnekleme, temel alınan araştırma paradigmaları, kullandıkları veri toplama araçları, kullanılan istatistiksel teknikler,

araştırma modelleri ve yazım dilleri açılarından değerlendirilerek bulgular elde edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında incelenen tezlerde araştırmacıların aynı konuları tekrar etmedikleri bunun da alan için sevindirici olduğu, tezlerde çoğunlukla tümleşik dediğimiz nicel ve nitel araştırmalar birlikte kullanılmıştır, son yıllarda bu konuda eğilim artış göstermektedir, araştırmacılar ölçme aracı olarak genellikle ölçek kullanmışlar, incelenen tezlerde geçerlilik ve güvenilirlik süreçlerinde bir takım eksiklikler olduğu görülmüştür, verilerin analizinde ise betimsel teknikleri kullanmayı tercih eden araştırmacı sayısı daha çoktur. Bu bulgulara göre alandaki araştırmacılara öneriler sunulmuş olup yeni çalışmalarda nelere ağırlık verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Erol ve Tüzel (2015) *‘Türkiye’de Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Doktora Programlarında Tamamlanan Tezlerin Eğitim Sosyolojisi Kapsamında Değerlendirilmesi’* adlı makalesinde; Türkiye’de Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Ana Bilim Dalı doktora programlarında 1986-2011 yılları arasında tamamlanmış olan 340 doktora tezinden eğitim sosyolojisi kapsamında ele alınması uygun bulunan 83 doktora tezinin eğitim sosyolojisi kapsamında değerlendirilmesini amaçlamıştır. Veriler Ulusal Tez Merkezinde yer alan söz konusu programlarda yapılmış doktora tezlerinden elde edilerek nitel araştırma yöntemlerine bağlı doküman analizi tekniği kullanılıp belirlenen tema konularına göre sınıflandırılmış olup frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanarak analiz edilmiştir. Bu analizler sonucunda elde edilen bulgular ışığında Eğitim sosyolojisi kapsamındaki doktora tezlerinde eğitim yönetimi alanında yapılan tezler genellikle mevcut durumu ortaya koymayı amaçlayan, hipotezleri test eden araştırma modellerine dayandığı ancak kuram test etme ve oluşturma ile bir uygulama sonucunda ortaya çıkan etkileri veya uygulamaya ilişkin neden-sonuç ilişkilerini belirlemeye yönelik araştırma modellerinin çok az sayıda kullanıldığı görülmektedir.

Demirtaş ve Özer (2015) *Eleştirel Kuram Açısından Eğitim ve Eğitim Yönetimi* adlı makalesinde; eleştirel kuram anlayışı ile mevcut eğitim sistemlerinde yönetici pozisyonlarında görev alanlara farklı bir perspektiften bakarak eğitim kurumlarında yapılabilecekleri saptamayı amaçlamıştır. Bu kapsamda eleştirel kuramın tanımı, temelleri ve felsefi yapısından bahsederek diğer sosyal kuramlarla olan ilişkilerini incelemiştir. Elde edilen bulgular ışığında uygulayıcılara yani eğitim kurumlarının yöneticilerine, eleştirel kuram anlayışı ile okullarda yapılabilecek eğitim, çevre, öğretmen ve öğrenci ilişkilerine yönelik önerilerde bulunmuştur.

İşçi (2013), *‘Türkiye’de Eğitim Yönetim Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Tematik, Metodolojik ve İstatiksel Açıdan İncelenmesi’* adlı çalışmada; ülkemizde eğitim yönetimi alanında 2008-2012 yılları arasında yapılmış lisansüstü tezlerinin tematik,

metodolojik ve istatistiki çözümlene teknikleri açısından analizi yoluyla bir durum değerlendirmesi yapılmasını amaçlamıştır. Araştırma; eğitim yönetimi alanında 840 adet lisansüstü tezin nitel araştırma metotlarından durum çalışması deseni kullanılarak yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak ise, 13 maddeden oluşan Akademik Yayın Değerlendirme Formundan faydalanılmıştır. Yapılan kategorisel ve frekans analizi sayesinde eğitim yönetim alanında yapılmış lisansüstü tezlerde eksikliklerin bulunduğu tespit edilmiştir. Tema açısından tezlerin benzer konular üzerinde yoğunlaştığı, istatistiksel analiz teknikleri açısından ise betimsel, t-testi ve tek yönlü ANOVA tekniklerinin daha fazla kullanıldığı bulgularına ulaşılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında; eğitim yönetimi alanındaki çalışmaların belirli bir alanda yapıldığı ve metodolojik açıdan eksikliklerin bulunduğu sonuç olarak ise ülkemizde eğitim yönetimi alanının mevcut durumu ortaya konularak gelecek dönemde alanda çalışacak uygulayıcılara ve akademik çevreye öneriler sunulmuştur.

Uysal (2013), *‘Türkiye’de Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Alanındaki Doktora Tezlerinin İncelenmesi’* adlı çalışmasında; ülkemizde eğitim yönetimi alanında yapılan doktora tezlerini araştırma konusu, araştırma yöntemi ve öneriler açısından inceleyerek, genel eğilimleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi alanında 2000-2011 yılları arasında yapılmış olan ulaşılabilir durumdaki 107 doktora tezi içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Doktora tezlerinin incelenmesi neticesinde tematik açıdan Eğitim Politikaları, Karşılaştırmalı Eğitim Yönetimi ve Yönetim Felsefesi ile ilgili konularda yoğunlaştığı; daha çok nicel araştırma yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı görülmüştür. Hem araştırmacılara hem de uygulayıcılara öneriler bakımından aynı tarz önerilerin sıklıkla verildiği saptanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında yapılan doktora tezlerinde aynı konular üzerinde durulduğu, nitel araştırma yönteminden nicel araştırma yöntemi tercih edildiği ve bu suretle tüm çalışmaların birbirine benzer olduğu tespit edilerek gelecekte yapılacak çalışmalar için uygulayıcılara ve araştırmacılara öneriler verilmiştir.

Polat (2010) *‘Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalında Yapılmış Lisansüstü Tez Çalışmalarının İncelenmesi’* adlı çalışmasında; eğitim yönetimi ve denetimi anabilim dalında yapılmış olan lisansüstü çalışmaların incelenerek değerlendirilmesini amaçlamaktadır. 1995-2009 yılları arasında ‘eğitim yönetimi ve denetimi’ anabilim dalında yapılmış izinli ve ulaşılabilir 446 tezdten maksimum çeşitlilik örnekleme ile örnekleme oluşturan 105 tez tarama modeli kullanılarak incelenmiştir. Çalışmada metot olarak hem nitel hem de nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Tezlerin belirlenen temalar ışığında incelenmesi neticesinde yapılan araştırmaların en çok yönetim, örgüt, sistem başlıkları üzerinde yoğunlaştığı, örneklem olarak en fazla ilköğretim kurumları seçildiği; araştırmaların büyük çoğunluğunun nicel yöntem ve

tarama metodu kullanılarak yapıldığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar ışığında alanda çalışma yapan uygulayıcılara ve araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Beycioğlu ve Dönmez (2009), Eğitim Denetimini Yeniden Düşünmek adlı makalesinde; eğitim denetimi ve eğitim denetçisi kavramlarının tarihi süreçte, kuramsal dönemleri ile birlikte, gelişen eğitim denetimi birikimindeki kavramsal olguları ve problemleri tespit edebilmeyi amaçlamıştır. Bu amaçla eğitim denetimi ve eğitim denetçisi kavramlarının ne olduğu, eğitim denetimi alanının tarihsel gelişim aşamaları incelenmiştir. Yapılan inceleme doğrultusunda günümüz eğitim denetimi alanında tartışılan sorunlar üstünde durularak, çözüm önerileri verilmiştir.

Balcı ve Apaydın (2009) Türkiye’de Eğitim Yönetimi Araştırmalarının Durumu: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi Örneği adlı makalesinde; 2000-2007 yılları arasında Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisinde yayınlanan araştırma makalelerinin yöntem bakımından değerlendirilmesini amaçlamıştır. Araştırma tarama yöntemiyle yapılmış olup, söz konusu dergide 2000-2007 yılları arasında ampirik araştırmaya dayalı 87 çalışma saptanmıştır. Bunların içerisinden yansız(randomly) olarak 20si seçilerek bu araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Örneklemi oluşturan araştırma makaleleri Balcı’nın (1988) çalışması temel alınarak dördü bir ölçüt tarafından değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu kriterler; (1) Araştırma problemi, (2) Evren ve örneklem, (3) Araştırma deseni, (4) Veri analizi yaklaşımıdır. Elde edilen bulgular sonucu; örneklemdaki eğitim yönetimi araştırmalarında tarama araştırmalarının baskın olduğu, veri toplama aracı olarak çoğunlukla anket tekniği kullanılan nicel çalışmalardan oluştuğu ancak bu çalışmalarda kullanılan istatistiksel yöntemlerin temel seviyede olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak ise, araştırma yöntem biliminin temel alt başlıkları açısından değerlendirilmesini amaçlayan bu araştırmanın yurt dışı çalışmalar ile benzer bulgulara ulaştığı görülmektedir.

Balcı (1988), Eğitim Yönetimi Araştırmalarının Durumu: EAQ’de 1970- 1985 arasında Yayınlanan Araştırmalar adlı makalesinde; Educational Administration Quarterly (EAQ)’de 1970-1985 tarihleri arasında yayımlanan eğitim yönetimi konulu araştırma raporlarını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bu kapsamda ulaşılan 59 adet eğitim yönetimi konulu araştırmadan yansız(random) olarak 23 araştırma raporu örneklem olarak seçildi. Örneklemi oluşturan 23 araştırma raporu; araştırma problemi, evren-örneklem, araştırma deseni (design), verilerin toplanması biçimi ve verilerin çözümlenmesi olmak üzere beşli ölçüte göre incelenmiştir. İncelemeler neticesinde yapılan araştırma raporlarının çoğu bilgi toplama aracı olarak anket uygulamalarını temel almış olup ayrıca örnekleme bulunan 23 araştırma raporunun tamamı nicel türden araştırmadır. Elde edilen bulgular ışığında sonuçlara

baktığımızda; Eğitim Yönetimi araştırmalarına konu olan başlıkları eğitim yöneticisi ve okulun örgütsel davranışa etkileri olmak üzere iki paradigma altında toplamak mümkündür. Örneklem tayin ve seçiminde araştırmacıların yetersiz kaldığını, tarama araştırmaları ve betimsel araştırmalar baskın bir şekilde üstünlük göstermekte bu sebeple de yoğun olarak istatistik teknikleri kullanıldığı saptanmıştır. Eğitim yönetimi araştırmalarının hem bilgiye katkı getirmesi hem de sorunlara pratik çözümler getirebilmesi için yapılacak araştırma ve çalışmalarının niteliklerinin yüksek olması gerekmekte olduğu kanaatine varılmıştır.

2.3.Yurtdışında Yapılan Benzer Çalışmalar

Hallinger ve Kovačević (2022); *'Mapping the intellectual lineage of educational management, administration and leadership: 1972–2020'* adlı çalışmalarında Educational Management Administration and Leadership (EMAL) isimli dergide 1972-2020 yılları arasında yayımlanan 1438 adet makalenin ana yapısını bibliyometrik analiz ile incelemiştir. İnceleme sonucunda özellikle 2010 yılından itibaren dergide yayımlanan çalışmaların arasına Asya, Afrika ve Güney Amerika kıtalarından İngilizce konuşan ülkeler dışındaki gelişmekte olan ülkelerin akademisyenleri tarafından üretilen çalışmaların dahil olduğu görülmektedir. Dolayısıyla; derginin giderek daha da global bir hale gelmesi uluslararası eğitim yönetimi camiasında saygınlığını ve temsil etme kapasitesini artırmıştır. İncelemede bir diğer dikkat çeken sonuç ise yine 2010 yılından itibaren eğitim yönetiminde liderlik konusunun çok fazla ele alındığı tespit edilmiştir. Tüm bulgular ışığında eğitim yönetimi artık diğer ülkelere gelen katkılar ile birlikte ileri seviyeye taşınmış ve derginin editörleri artık daha seçici olmak zorunda kalmıştır.

Hallinger (2017) *'Surfacing a hidden literature: A systematic review of research on educational leadership and management in Africa'* (Gizli bir literatürün gün yüzüne çıkması: Afrika'da eğitim liderliği ve yönetimi üzerine yapılan araştırmaların sistematik bir incelemesi) adlı çalışmada; Afrika'da eğitim liderliği ve yönetimi üzerine yayımlanan makaleleri; belirlenen temalar doğrultusunda inceleyerek Afrika bilgi tabanının temel özellikleri ile eğitim liderliği ve yönetimi alanındaki eğilimleri ortaya koymayı amaçlanmıştır. Çalışmada, 2016 yılının Ekim ayına kadar İngilizce dergilerde yayımlanmış 506 makale incelemeye alınmıştır. Bu sayı çalışmanın adında geçen gizli literatürün beklenmedik ama en anlamlı bulgusunu oluşturmaktadır. Eğitim yönetimi ve liderliği dalında Afrika literatüründeki incelenen çalışmaların %90'ı 2005'ten beri ve %60'ı ise 2011 yılından itibaren yapılması çok yeni tarihli

olarak dikkat çekmektedir. Bu da Afrika eğitim yönetimi ve liderliği literatürünün 'gelişmekte olan bir edebiyat' olarak tanımlanmasını daha da güçlendiriyor. Güney Afrika Cumhuriyeti, Kenya ve Nijerya'nın en fazla çalışma yapılan ülkeler olurken Yemen, Libya, Nijer ve Brundi ise çalışma yapılmayan ülkeler olarak tespit edilmiştir. Ancak araştırmanın İngilizce yayım olarak değerlendirildiği atlanılmamalıdır. Sonuç olarak bu çalışmada yapılan Afrika literatürünün topografik incelemesi; Afrika'da Eğitim yönetimi ve liderliği alanının gelecekteki araştırmalara ve kapasite gelişimine rehberlik edecek yol işaretlerini belirleme ayrıca Afrika'daki akademisyenlerin çabalarının hangi yöne olması gerektiğine dair ışık tutmaktadır.

Hallinger ve Chen (2015) '*Review of research on educational leadership and management in Asia: A comparative analysis of research topics and methods, 1995–2012*' (Asya'da eğitim liderliği ve yönetimi üzerine araştırmaların incelenmesi: Araştırma konularının ve yöntemlerinin karşılaştırmalı analizi, 1995–2012) adlı çalışmasında; 1995 ile 2012 yılları arasında Asya'da yayımlanan eğitim liderliği ve yönetimi üzerine çalışmaların, araştırma konularının ve yöntemlerinin inceleyerek sonuçlarını bildirmeyi amaçlamıştır. Araştırma belirtilen dönem içerisinde eğitim liderliği ve yönetimi üzerine sekiz temel uluslararası dergide yayımlanan 478 makaleyi betimsel tarama yöntemi ile incelemiştir. Aynı zamanda Asya'daki eğitim liderliği ve yönetimi üzerine çalışan akademisyenler tarafından kullanılan araştırma konularını ve yöntemlerini incelemiştir. Yapılan incelemeler neticesinde liderlik, örgütsel davranış, okul değişimi, etkileri ve iyileştirmesi konuları üzerine akademik ilginin artmaya başladığı ayrıca 2006 yılı öncesinde nitel araştırma yöntemleri daha fazla kullanılmasına rağmen 2006 sonrasında nicel araştırma yöntemlerinin keskin bir şekilde arttığı tespit edilmiştir.

Oplatka (2009), '*The field of educational administration: A historical overview of scholarly attempt to recognize epistemological identities, meanings and boundaries from the 1960s onwards*' adlı çalışmasında (Eğitim yönetimi alanı: 1960'lardan itibaren epistemolojik kimlikleri, anlamları ve sınırları tanımaya yönelik bilimsel girişimlere tarihsel bir bakış); eğitim yönetimi alanındaki epistemolojik konulara (alanın doğası, amaçları, sınırları, bilgi tabanı vb.) odaklanan dergi makalelerine dayanarak, eğitim yönetimi (EA) alanındaki entelektüel tartışmaların ana hatlarını çizmeyi ve alanın şu andaki durumu hakkında önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır. Bu çalışma eğitim yönetimi alanındaki; felsefi, epistemolojik ve metodolojik konuları ve kaygıları gözlemleyen bilimsel, tarihsel ve ampirik tüm makalelere dayanmaktadır. Makaleler amaçlarına, argümanlarına, epistemolojik sorularına, eleştirilere, bulgularına göre analiz edilmiş ve kodlanmıştır. Yapılan tüm incelemeler ve bulgular sonucunda 1960'lardan itibaren Eğitim Yönetimi alanında benzer fikirlerin, varsayımların ve

anlayışların üzerine yapılan tartışmaların çok yoğun olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla Eğitim Yönetimi alanının entelektüel misyon ve sınırlarının anlaşılmasında köklü değişikliklerin zamanı geldiğini değerlendirmektedir.

Murphy, Vriesenga ve Storey (2007) *'Educational administration quarterly, 1979-2003: An analysis of types of work, methods of investigation, and influences'* adlı çalışmalarında Educational Administration Quarterly (EAQ) dergisinde 1979-2003 yılları arasında eğitim yönetimi alanında yayınlanan makaleleri inceleyerek *yayımlanan makale türlerine göre, kullanılan metodolojilere göre, vurgulanan konu alanlarına göre ve alana önemli etki yatan makale ve kitaplar* olmak üzere dört ana temaya göre analiz etmeyi amaçlamıştır. Elde edilen bulguları Campell'ın (1979) çalışması ile karşılaştırmış, onun ele aldığı dönemi alanın başlangıç yılları, bu çalışmanın ele aldığı dönemi ise alanın ergenlik dönemi olarak tanımlamıştır. Bulguların analiz edilmesi sonucu 1979-2003 yılları arasında yapılan çalışmaların daha çok *örgüt yönetimi, politika* ve *örgüt kuramı* konularında olması ayrıca dergide teorik ve bütünlleştirici çalışmaların az olması eleştirilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Deseni

Bu çalışma 2021, 2022 ve 2023 yıllarında eğitim yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezleri incelemek üzere doküman analizi yönteminin kullanıldığı nitel bir araştırmadır. Yıldırım ve Şimşek'e (2021) göre doküman incelemesi yöntemi araştırılması amaçlanan olgu ve olgular hakkındaki bilgileri içeren yazılı materyallerin analizidir. Bowen (2009) ise doküman analizi yöntemini, basılı veya elektronik dokümanların gözden geçirildiği ve bu dokümanları değerlendirmek için sistematik bir prosedürün izlendiği bir süreç olarak tanımlamaktadır. Analiz sürecinde hangi dokümanların önemli olduğu ve araştırmanın veri kaynağı olarak hangilerinin kullanılacağı araştırma problemi kapsamında şekillenmektedir. Doküman analizi yönteminde araştırmacı ihtiyaç duyulan verileri gözlem veya görüşme yapmadan elde edebildiği gibi dokümanları gözlem ve görüşme teknikleri eşliğinde kullandığında verinin çeşitlendirilmesini sağlayarak çalışmanın geçerliğini artırabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bir araştırmanın tüm veri setini dokümanlar tek başına da oluşturabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Veri setinin dokümanlardan yararlanılarak oluşturduğu durumlarda incelenecek belgelerin araştırma soruları doğrultusunda analize tabi tutulması gerekir. Doküman analizi yöntemi, gözden geçirme (yüzeysel inceleme), okuma (kapsamlı inceleme) ve yorumlama süreçlerini içerir (Bowen, 2009). Yıldırım ve Şimşek (2021) ise doküman analizi sürecinin aşamalarını (1) analize konu olan veriden örneklem seçme, (2) tema geliştirme, (3) analiz birimini saptama, (4) sayısallaştırma (Bailey, 1982, akt. Yıldırım ve Şimşek, 2021) olarak sıralamaktadır. Doküman analizi aşamalarının bu çalışmadaki kullanımı “Verilerin Toplanması ve Analizi” başlığı altında açıklanmıştır.

3.2. Dahil Edilen Çalışmalar

Araştırma kapsamında örneklem seçimine gidilmemiş, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında eğitim yönetimi alanında tamamlanmış tüm tezlerin araştırmaya dâhil edilmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanına <https://tez.yok.gov.tr/> üzerinden 2024 yılı Ocak ve Şubat aylarında çeşitli tarihlerde erişim sağlanmış, YÖK veri tabanında taranan eğitim yönetimi alanındaki erişim engeli bulunmayan tüm tezlere ulaşmayı hedefleyen kapsamlı ve detaylı bir tarama yapılmıştır. 2024 yılı ocak ayında erişim sağlanan 2021 ve 2022 yılı lisansüstü tezleri tamamlandıkları enstitü, anabilim dalı ve bilim dalı başlıklarında oluşturulan klasörlerde depolanmak üzere bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. 2023 yılı tezlerinin veri girişlerinde gecikme olabileceği ihtimali göz önünde bulundurularak 2024 yılı şubat ayı beklenmiş ve şubat ayı içerisinde benzer işlem tekrarlanmıştır. Eğitim yönetimi lisansüstü programı çeşitli üniversitelerde farklı enstitülerde, farklı anabilim dallarında ve farklı bilim dallarında konumlandırılabilirdiğinden enstitü ve anabilim dalları detaylıca taranmıştır ve veri tabanındaki veriler ile bilgisayar ortamındaki veriler tekrar tekrar karşılaştırılmıştır. 2021 yılında tamamlanan ve erişim engeli olmayan 520 adet; 2022 yılında tamamlanan ve erişim engeli olmayan 621 adet ve son olarak 2023 yılında tamamlanan ve erişim engeli olmayan 491 adet tez çalışmanın veri kaynağını oluşturmak üzere yıllara ve birim adlarına göre kategorilere ayrılmış klasörlere bilgisayar ortamında kaydedilmiştir. Analiz sürecinde araştırmanın veri setini oluşturan tezlere kişisel verilerin korunması ve etik açıdan herhangi bir soruna yol açmaması amacıyla ilgili yıllara göre ayrılmış klasörlerde T1, T2,...,T520 şeklinde kodlanarak yer verilmiş, tez yazarlarının adları çalışmada yer almamıştır . Yapılan detaylı tarama işlemi sonucunda ulaşılan enstitü, anabilim dalı ve bilim dalları Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1

YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden ulaşılan akademik birimler

ENSTİTÜ	ANABİLİM DALI	BİLİM DALI / BÖLÜM/PROGRAM
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Eğitim Bilimleri ABD Eğitim Bilimleri Eğitimi ABD Eğitim Yönetimi ABD Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD Eğitim Yönetimi ve Planlaması ABD Eğitim Yönetimi Ve Politikası ABD	Eğitim Yönetimi Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Eğitim Yönetimi ve Denetçiliği
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Eğitim Bilimleri ABD Eğitim Yönetimi ABD Eğitim Yönetimi ve Planlaması ABD	Eğitim Yönetimi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Eğitim Yönetimi ve Planlaması Eğitim Yönetimi Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Eğitim Kurumları İşletmeciliği
Sosyal Bilimler Enstitüsü	Eğitim Bilimleri ABD Eğitim Yönetimi ABD Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD Eğitim Yönetimi ve Planlaması ABD	Eğitim Yönetimi Eğitim Yönetimi ve Denetimi Eğitim Yönetimi Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi

3.3.Verilerin Toplanması ve Analizi

Bilgisayar ortamına kaydedilen tezlerin araştırma soruları kapsamında sistematik bir şekilde kategorize edilerek incelenmesi amacıyla Microsoft Excel programı kullanılmıştır. Böylece araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilmek istenen verilerin zamandan tasarruf

edilerek ve sistematik bir şekilde tasnif edilmesi mümkün olmaktadır. Tez danışmanı rehberliğinde araştırmacı tarafından oluşturulan formda (Ek-I) birinci bölüm tezin künye bilgilerini, ikinci bölüm metodolojik özelliklerini, üçüncü bölüm ise tematik özelliklerini tespit etmeye yönelik tasarlanmıştır. Birinci bölümde tez türü (yüksek lisans veya doktora tezi), çalışmanın yapıldığı üniversite / enstitü/ bilim dalı, üniversite türü (devlet veya vakıf), üniversitenin bulunduğu coğrafi bölge ve tezin yazım dili kısımları yer almaktadır. İkinci bölümde araştırmanın yöntemi, deseni, çalışma/örneklem grubu ve kullanılan veri toplama aracı kısımları bulunmaktadır. Veri toplama aracının çevrimiçi uygulandığına dair yazarlar tarafından tez metninde bilgi verildiyse bu bilgi de forma işlenmiştir. Üçüncü bölümde tez başlıkları, tez başlıkları ile tezlerin özet kısımlarının analizi sonucu elde edilen kategori ve temalar yer almaktadır. İlgili yıllara ait 1632 adet lisansüstü tezin özet ve yöntem bölümleri taranarak elde edilen veriler Microsoft Excel çalışma tablosunda ilgili kısımlara dikkatlice işlenmiş ve tüm veri girişleri tamamlandığında tekrar kontrol edilmiştir.

Araştırmanın evrenini oluşturan lisansüstü tezlerden elde edilen veriler 2021, 2022 ve 2023 başlıklarıyla adlandırılmış üç ayrı inceleme formuna işlendikten sonra betimsel analize tabi tutulmuştur. Yıldırım ve Şimşek (2021) bir araştırmanın kavramsal yapısının önceden açıkça belirtildiği ve derinlemesine bir analiz yapılmasını gerektirmeyen verilerin incelenmesinde betimsel analizin kullanıldığını ifade eder. Betimsel analiz yöntemi aracılığıyla araştırmacı tarafından ham verilerden elde edilen bulguları açıklanması ve neden-sonuç ilişkilerinin yorumlanması beklenir. Doküman incelemesi yönteminin işe koşulduğu araştırmalarda betimsel analizlerin kullanımı, araştırmayı inceleyenlere gösterilmek istenen olgunun gelişmiş ve kapsamlı bir temsilde sunulmasına katkı sağlar (Özkan, 2021).

Bu çalışmada tezlerden elde edilen künye bilgileri ve kullanılan yönteme ilişkin bilgiler olduğu gibi kabul edilerek tez inceleme formuna kaydedilmiş ve yapılan betimsel analizler sonucu istatistiki veriler okuyucuya aktarılmıştır. Bu istatistiki veriler frekans (f) ve/veya yüzde (%) kullanılarak tablolar aracılığıyla ifade edilmiştir. Dokümanlardan elde edilen ham verilerin raporlandığı bulguların hedeflenen okuyucu kitlesinin anlayabileceği ve faydalanabileceği şekilde dönüştürmek ve sunmak önemlidir (Özkan, 2021). Bu doğrultuda ilgili yılların araştırma konusu eğilimleri, tez başlıklarının ve özet bölümlerinin analiz edilerek tek tek kodlama işlemine tabi tutulması, elde edilen koddan da kategoriler ve temalar oluşturulması yoluyla belirlenmiştir. Kod çıkarma, kategori ve tema oluşturma sürecinde tez danışmanının görüşlerine sıklıkla başvurulmuş ve her aşamada görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında eğitim yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezlerde kullanılan –varsa- yeni kavramların tespit edilerek özet bilgi şeklinde

okuyuculara sunulması hedeflenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2021) nitel araştırmalarda veri analizinin çeşitlilik, yaratıcılık ve esneklik anlamına geldiğini savunmaktadır. Bu kapsamda her nitel çalışmanın farklı özellikler taşıdığını, bunun da veri analizinde bazı yeni yaklaşımları gerektirdiğini ifade etmektedirler. Bu önermeden hareketle bu tez çalışmasında araştırmanın ve toplanan verilerinden özelliklerinden yola çıkılarak bir veri analizi planı geliştirilmiştir. Bu plan kapsamında incelenen her bir lisansüstü tez başlığında yeni bir kavram olduğu düşünülen kelimeler/kavramlar teze verilen kod numarasına ilişkilendirilerek listelenmiş ve ikincil bir tarama yapmak amacıyla kaydedilmiştir. İkincil tarama kapsamında listelenen kavramlar tekrar YÖK Tez Arşivinden bu kez yıl kısıtlaması olmadan detaylı bir taramaya tabi tutulmuştur. Burada ‘yeni’ olarak nitelendirilen kavramlar daha önce farklı araştırma makalelerinde veya kitaplarda ele alınmış olabilir. Yeni kavramların farklı alanlarda kullanılmış olsa bile “Eğitim-Öğretim” konulu tezlerde kullanılmamış olması araştırmacının o kavramın eğitim yönetimi alanına yeni kazandırılmış bir kavram olduğuna kanaat getirmesini sağlamıştır. Nitel araştırmanın doğası gereği veri toplamanın yanında toplanan verilerin analizinde de araştırmacıların kendi yorumlarını ve yaklaşımlarını sürece dahil etmesi, araştırmacıların süreç içerisinde daha etkin bir rol üstlenmelerine olanak sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Dolayısıyla bu inceleme sürecinde araştırmacının katılımcı ve öznel yönü veri temelli bir yaklaşımla ortaya konmuş, elde edilen sonuçlar ışığında eğitim yönetimi alanına yeni kazandırılmış kavramların tüm alan araştırmacılarının bilgisine sunmak amaçlanmıştır.

Dört alt probleme yanıt arayan bu araştırmanın amaçları doğrultusunda yapılan betimsel analizlerin sonuçları Bulgular ve Yorum bölümünde detaylı bir biçimde incelenmiştir.

BÖLÜM IV

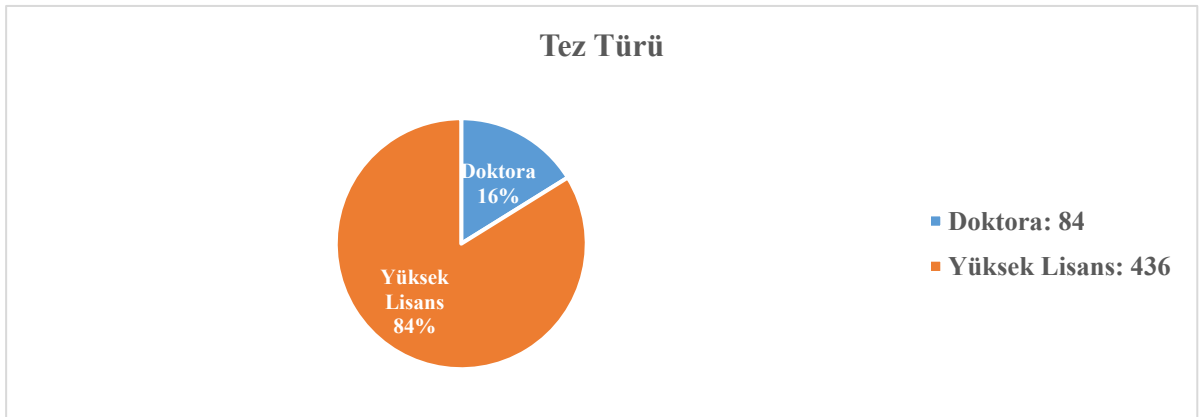
BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde 2021, 2022 ve 2023 yıllarında Eğitim Yönetimi alanında tamamlanmış tezlerle ilişkin bulgular araştırma soruları doğrultusunda tamamlandıkları yıllara ait alt başlıklarda detaylı bir şekilde açıklanmış, bu işlemin ardından üç yıla ait veriler birbirleriyle de karşılaştırılmak üzere bütüncül bir şekilde ele alınarak tablolar yardımıyla son bölümde özetlenmiştir.

4.1. Tezlerin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 1. alt amacı kapsamında 2021, 2022 ve 2023 yıllarında Eğitim Yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezler tanımlayıcı özellikleri bakımından incelenmiştir. Bu bilgiler tez yazarlarının tez metninde yer verdiği şekilde ele alınmıştır. Bu aşamada her yıla ait lisansüstü tezlerin türü, yazıldığı dil, yazıldığı üniversite, üniversite türü ve üniversitenin bulunduğu coğrafi bölge, tezlerin tamamlandığı enstitü, anabilim dalı ve bilim dalı/programa ilişkin tanımlayıcı bilgiler aşağıda ifade edilmiştir.

4.1.1. 2021 Yılında Tamamlanan Tezlerin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

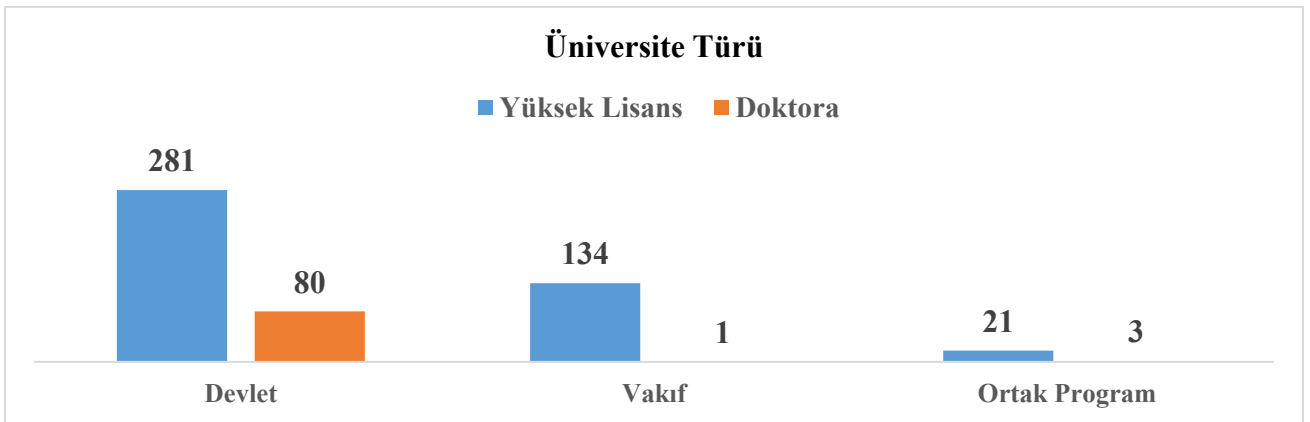
Şekil 1. Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımları

Şekil 1’de, 2021 yılında yazılan tezlerin türlerine göre dağılımı gösterilmektedir. Buna göre 2021 yılında eğitim yönetimi alanında yazılan 520 tezin 436’sı yüksek lisans, 84’ü de doktora tezidir. Bu sonuç yazılan tezlerin %84 oranında yüksek lisans, %16 oranında doktora tezi olduğunu göstermektedir.

Şekil 2. Tezlerin Yazıldığı Dile Göre Dağılımları

Şekil 2’de 2021 yılında tamamlanan lisansüstü tezlerin yazım dillerine göre dağılımları gösterilmektedir. 520 tezen 508’i Türkçe, geri kalan 12’si İngilizce dilinde yazılmıştır. Buna göre eğitim yönetimi araştırmacılarının 2021 yılında tezlerini %98 oranında Türkçe, %2 oranında İngilizce yazdıkları belirlenmiştir. İngilizce dilinde yazılan lisansüstü tezlerin yedisi eğitim dili halihazırda İngilizce olan Orta Doğu Teknik Üniversitesinde, kalan beş tezen ikisi Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde ikisi Maltepe Üniversitesinde ve biri Fırat Üniversitesi bünyesinde yabancı uyruklu araştırmacılar tarafından yazılmıştır.

Şekil 3. Tezlerin Üniversite Türlerine Göre Dağılımları

Şekil 3’te, 2021 yılında eğitim yönetimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin üniversite türlerine göre dağılımları gösterilmektedir. Buna göre yüksek lisans tezlerinin 281’i devlet, 134’ü vakıf üniversitelerinde yazılmıştır. Ayrıca 21 tez devlet-vakıf üniversitelerinin bir arada yürüttüğü ortak programı kapsamında yazılmıştır. Doktora tezlerinin 80’i devlet üniversitelerinde, bir doktora tezi vakıf üniversitesinde, üçü de devlet-vakıf üniversitelerinin ortak programı kapsamında yazılmıştır. Eğitim Yönetimi yüksek lisans tezlerinin %64’ü; doktora tezlerinin ise %95’i devlet üniversitelerinde tamamlanmıştır.

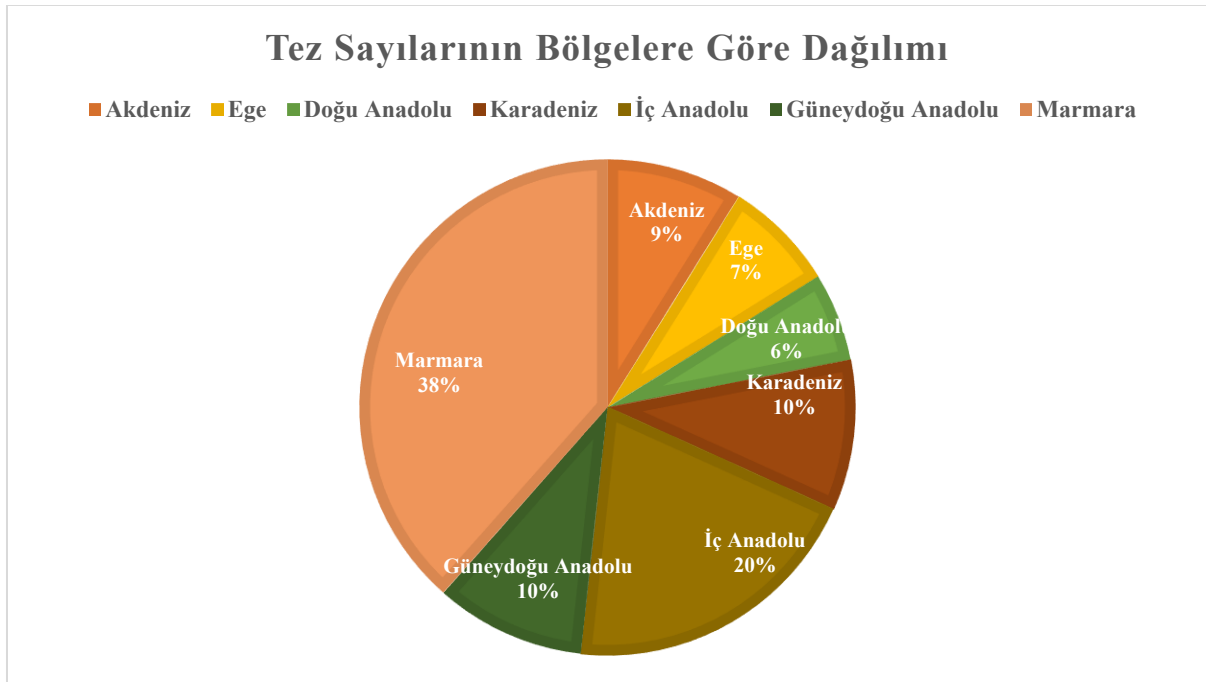
Tablo 2

Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımları

Üniversite	f	%			
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	68	13,1		Teknik Üniversitesi	
Siirt Üniversitesi	32	6,2		Ortak Program	
Ankara Üniversitesi	22	4,2		Maltepe Üniversitesi	8 1,5
Akdeniz Üniversitesi	19	3,7		Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	8 1,5
Hacettepe Üniversitesi	16	3,1		Atatürk Üniversitesi	7 1,3
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi Ortak Program	16	3,1		Ondokuz Mayıs Üniversitesi	7 1,3
Gazi Üniversitesi	15	2,9		Adnan Menderes Üniversitesi	7 1,3
Bahçeşehir Üniversitesi	15	2,9		Orta Doğu Teknik Üniversitesi	7 1,3
İstanbul Kültür Üniversitesi	14	2,7		İstanbul Medeniyet Üniversitesi	7 1,3
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	14	2,7		Karabük Üniversitesi	7 1,3
Marmara Üniversitesi	13	2,5		Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	7 1,3
Yeditepe Üniversitesi	12	2,3		Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	7 1,3
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	11	2,1		Harran Üniversitesi	7 1,3
Kocaeli Üniversitesi	11	2,1		Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	6 1,2
Fırat Üniversitesi	10	1,9		Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	6 1,2
Uşak Üniversitesi	10	1,9		Düzce Üniversitesi	6 1,2
İnönü Üniversitesi	10	1,9		Bursa Uludağ Üniversitesi	6 1,2
Gaziantep Üniversitesi	9	1,7		Dokuz Eylül Üniversitesi	6 1,2
Necmettin Erbakan Üniversitesi	9	1,7		Sakarya Üniversitesi	5 1
Kırıkkale Üniversitesi	8	1,5		Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	5 1
İstanbul Aydın Üniversitesi ve Yıldız	8	1,5		Kütahya Dumlupınar	5 1

Üniversitesi		
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	5	1
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	5	1
Yozgat Bozok Üniversitesi	5	1
İstanbul Okan Üniversitesi	4	0,8
Pamukkale Üniversitesi	4	0,8
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	3	0,6
Mersin Üniversitesi	3	0,6
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3	0,6
Başkent Üniversitesi	3	0,6
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	3	0,6
Erciyes Üniversitesi	2	0,4
Eskişehir Anadolu Üniversitesi	2	0,4
Mardin Artuklu Üniversitesi	2	0,4
İstanbul Aydın Üniversitesi	2	0,4
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2	0,4
Kastamonu Üniversitesi	2	0,4
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	0,2
Dicle Üniversitesi	1	0,2
Ege Üniversitesi	1	0,2
Trakya Üniversitesi	1	0,2
TOPLAM	520	100

Tablo 2’de, 2021 yılında yazılan eğitim yönetimi alanı lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımları gösterilmektedir. Buna göre 520 lisansüstü tezin 68’i bir vakıf üniversitesi olan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesinde, 32’i bir devlet üniversitesi olan Siirt Üniversitesinde, 22’si bir devlet üniversitesi olan Ankara Üniversitesinde yazılmıştır. Bunları 19 lisansüstü teze devlet üniversitesi olan Akdeniz Üniversitesi; 16’sar teze devlet üniversitesi olan Hacettepe Üniversitesi ile devlet-vakıf üniversitesi ortaklığı kapsamında İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi Ortak Programı izlemektedir.

Şekil 4. Tez Sayılarının Üniversitelerin Yer Aldıkları Bölgelere Göre Dağılımları

Şekil 4’te 2021 yılına ait tezlerin yazıldığı üniversitelerin bulunduğu coğrafi bölgeler gösterilmektedir. Buna göre Marmara Bölgesi (f=200) %38 oranında en çok tez yazılan üniversitelerin bulunduğu bölge olarak ilk sırada yer almaktadır. Onu %24 oranla (f=104) İç Anadolu Bölgesi; %10 ile (f=51) Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve %10 (f=51) ile Karadeniz Bölgesi izlemektedir. Marmara Bölgesi en çok tez yazılan üniversite olan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, ortak program uygulayan üniversitelerin olarak Marmara Üniversitesi-İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi gibi kurumların yer aldığı coğrafi bölge olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 3

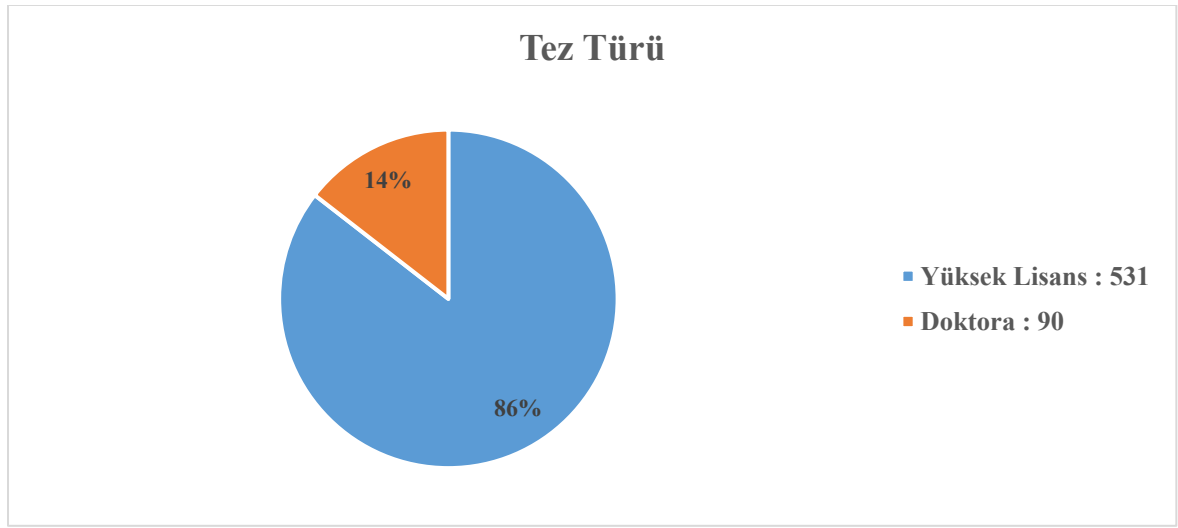
Tezlerin Ait Olduğu Enstitü, Anabilim Dalı ve Bilim Dalı Dağılımları

		f	%
ENSTİTÜ	Lisansüstü Eğitim	200	38,5
	Eğitim Bilimleri	197	38
	Sosyal Bilimler	123	23,5
	Toplam:	520	100
ANABİLİM DALI	Eğitim Bilimleri	429	82,5
	Eğitim Yönetimi	31	5,9
	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	21	4
	Eğitim Yönetimi ve Politikası	19	3,7
	Eğitim Yönetimi ve Planlaması	16	3,1
	Eğitim Bilimleri Eğitimi	3	0,6
	Eğitim Yönetimi, Teftişi, Ekonomi ve Planlaması	1	0,2
	Toplam:	520	100
BİLİM DALI / PROGRAM	Eğitim Yönetimi	275	52,9
	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	84	16,2
	Belirtilmemiş / Yok	70	13,5
	Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi	60	11,5
	Eğitim Yönetimi Ve Teftişi	11	2,1
	Eğitim Ekonomisi ve Planlaması	7	1,3
	Eğitim Kurumları İşletmeciliği	7	1,3
	Eğitim Yönetimi ve Denetçiliği	6	1,2
	Toplam:	520	100

Tablo 3’te, 2021 yılında yazılan lisansüstü tezlerin ait olduğu enstitü, anabilim dalı ve bilim dalı/program dağılımları gösterilmektedir. Buna göre lisansüstü tezlerin %38,5 oranıyla en fazla Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne (f= 200) ait olduğu belirlenmiştir. Onu %38 oranla Eğitim Bilimleri Enstitüsü (f=197) izlemektedir. Tezlerin anabilim dallarındaki dağılımları incelendiğinde Eğitim Bilimleri Anabilim dalına (f=429) ait tezlerin çoğunluğu oluşturduğu, onu Eğitim Yönetimi Anabilim Dalının (f=31) izlediği belirlenmiştir. Bilim dalı/program dağılımına göre ise en fazla tez %52,9 oranla Eğitim Yönetimi (f=275) program/bilim dalına aittir. Onu %16,2 oranla Eğitim Yönetimi ve Denetimi (f=84) bilim dalı/programı izlemektedir.

4.1.2. 2022 Yılında Tamamlanan Lisansüstü Tezlerin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 1. alt amacı kapsamında 2022 yılında Eğitim Yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezler tanımlayıcı özellikleri bakımından incelenmiştir. Bu aşamada lisansüstü tezlerin türü, yazıldığı dil, yazıldığı üniversite, üniversite türü ve üniversitenin bulunduğu coğrafi bölge, tezlerin tamamlandığı enstitü, anabilim dalı ve bilim dalı/programa ilişkin tanımlayıcı bilgiler aşağıda ifade edilmiştir.

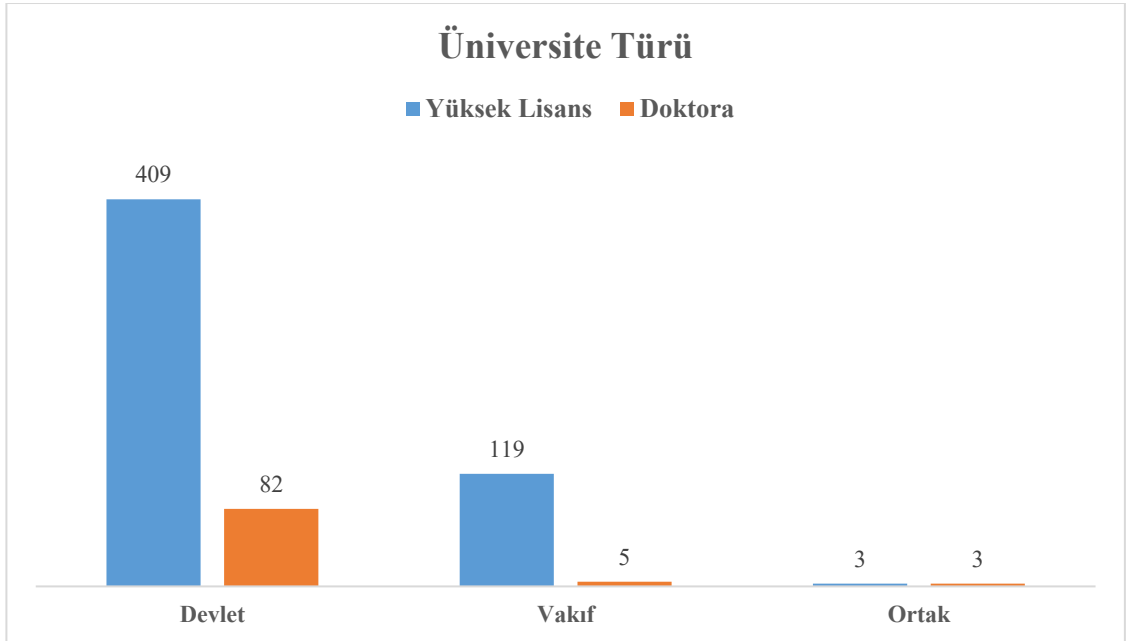
Şekil 5. Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımları

Şekil 5'te, 2022 yılında yazılan tezlerin türlerine göre dağılımı gösterilmektedir. Buna göre 2022 yılında eğitim yönetimi alanında yazılan 621 tezin 531'i yüksek lisans, 90'ı doktora tezidir. Bu sonuç yazılan tezlerin %86 oranında yüksek lisans, %14 oranında doktora tezi olduğunu göstermektedir.

Şekil 6. Tezlerin Yazıldığı Dile Göre Dağılımları

Şekil 6’da, 2022 yılında tamamlanan lisansüstü tezlerin yazım dillerine göre dağılımları gösterilmektedir. 621 tezden 608’i Türkçe, geri kalan 13’ü İngilizce dilinde yazılmıştır. Buna göre eğitim yönetimi araştırmacılarının 2022 yılında tezlerini %98 oranında Türkçe, %2 oranında İngilizce yazdıkları belirlenmiştir. İngilizce dilinde yazılan lisansüstü tezlerin on biri eğitim dili hâlihazırda İngilizce olan Orta Doğu Teknik Üniversitesinde, biri Maltepe Üniversitesi bünyesinde Türk araştırmacı tarafından ve biri de Kocaeli Üniversitesi bünyesinde yabancı uyruklu araştırmacı tarafından yazılmıştır. Ayrıca İngilizce dilinde yazılan tezlerden biri doktora kalan 12’si yüksek lisans tezidir.

Şekil 7. Tezlerin Üniversite Türlerine Göre Dağılımları

Şekil 7’de, 2022 yılında eğitim yönetimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin üniversite türlerine göre dağılımları gösterilmektedir. Buna göre yüksek lisans tezlerinin 409’u devlet, 119’u vakıf üniversitelerinde yazılmıştır. Ayrıca 3 yüksek lisans tezi devlet-vakıf üniversitelerinin bir arada yürüttüğü ortak program kapsamında yazılmıştır. Doktora tezlerinin 82’si devlet üniversitelerinde, 5 doktora tezi vakıf üniversitelerinde, üçü de devlet-vakıf üniversitelerinin ortak programı kapsamında yazılmıştır. Eğitim Yönetimi yüksek lisans tezlerinin %77’si; doktora tezlerinin ise %91’i devlet üniversitelerinde tamamlanmıştır.

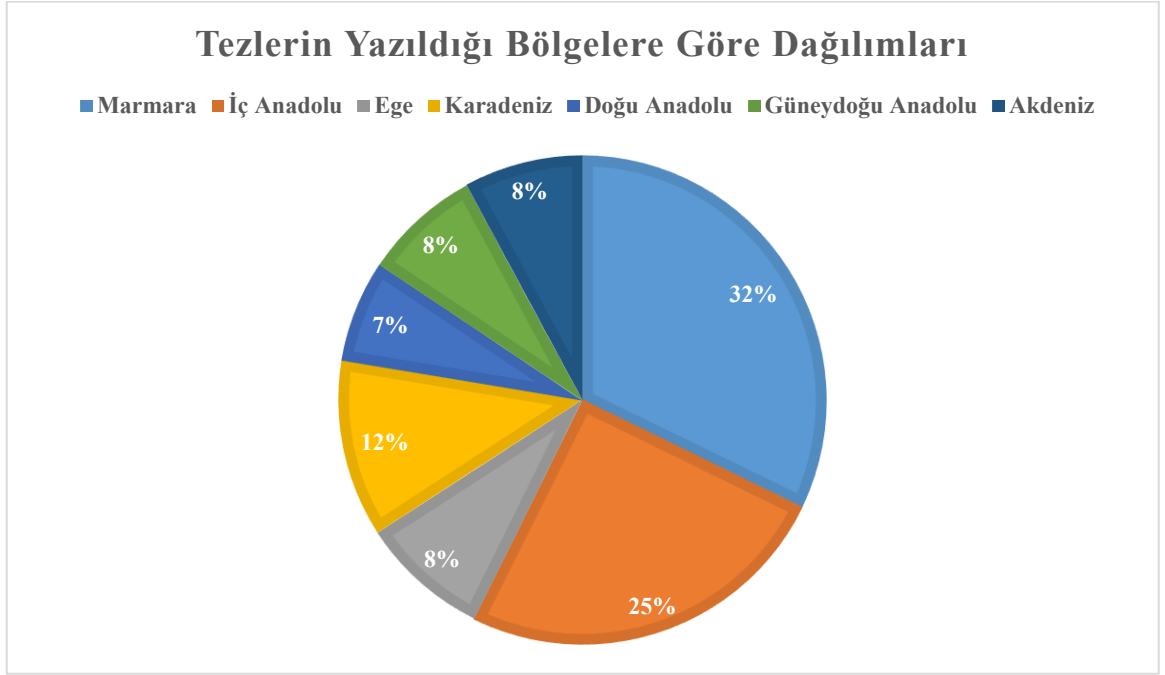
Tablo 4

Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımları

Üniversite	f	%		
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	31	4,9	Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	11 1,8
Hacettepe Üniversitesi	29	4,6	Okan Üniversitesi	10 1,6
Gazi Üniversitesi	26	4,2	Kırıkkale Üniversitesi	10 1,6
Akdeniz Üniversitesi	23	3,7	İnönü Üniversitesi	9 1,5
Ankara Üniversitesi	22	3,5	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	9 1,5
Siirt Üniversitesi	21	3,4	Yıldız Teknik Üniversitesi	9 1,5
Marmara Üniversitesi	19	3,1	Kastamonu Üniversitesi	9 1,5
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	18	2,9	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	9 1,5
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	17	2,7	Uşak Üniversitesi	8 1,3
İstanbul Kültür Üniversitesi	16	2,6	Bursa Uludağ Üniversitesi	8 1,3
Mersin Üniversitesi	16	2,6	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	8 1,3
Gaziantep Üniversitesi	15	2,4	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	7 1,2
Fırat Üniversitesi	15	2,4	Necmettin Erbakan Üniversitesi	7 1,2
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	15	2,4	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	7 1,2
Kocaeli Üniversitesi	13	2,1	İstanbul Aydın Üniversitesi	6 2,8
Maltepe Üniversitesi	13	2,1	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	6 1,4
Bahçeşehir Üniversitesi	13	2,1	Ege Üniversitesi	6 1,4
Yeditepe Üniversitesi	12	1,9	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	6 1,2
Düzce Üniversitesi	12	1,9	Sakarya Üniversitesi	6 1
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	12	1,9	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi ve Marmara	
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	11	1,8		
Pamukkale Üniversitesi	11	1,8		

Üniversitesi	6	1
Yozgat Bozok Üniversitesi	6	1
Harran Üniversitesi	6	1
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	6	1
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	6	1
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	5	0,8
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	0,8
Atatürk Üniversitesi	5	0,8
Erciyes Üniversitesi	4	0,6
Başkent Üniversitesi	4	0,6
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	4	0,6
Mardin Artuklu Üniversitesi	4	0,6
Amasya Üniversitesi	3	0,5
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	3	0,5
Trabzon Üniversitesi	2	0,3
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	2	0,3
Trakya Üniversitesi	2	0,3
Karabük Üniversitesi	2	0,3
Anadolu Üniversitesi	2	0,3
İstanbul Üniversitesi	2	0,3
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	2	0,3
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2	0,3
İzmir Demokrasi Üniversitesi	2	0,3
Dicle Üniversitesi	2	0,3
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	1	0,1
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	1	0,1
Giresun Üniversitesi	1	0,1
TOPLAM	621	100

Tablo 4’te, 2022 yılında yazılan eğitim yönetimi alanı lisansüstü tezlerinin üniversitelere göre dağılımları gösterilmektedir. Buna göre 621 lisansüstü tezin 31’i bir vakıf üniversitesi olan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesinde, 29’u bir devlet üniversitesi olan Hacettepe Üniversitesinde, 26’sı bir devlet üniversitesi olan Gazi Üniversitesinde yazılmıştır. Bunları 23 lisansüstü tezle devlet üniversitesi olan Akdeniz Üniversitesi; 22 tezle devlet üniversitesi olan Ankara Üniversitesi izlemektedir.

Şekil 8. Tez Sayılarının Üniversitelerin Yer Aldıkları Bölgelere Göre Dağılımları

Şekil 8’de 2022 yılına ait tezlerin yazıldığı üniversitelerin bulunduğu coğrafi bölgeler gösterilmektedir. Buna göre Marmara Bölgesi (f=200) %32 oranında en çok tez yazılan üniversitelerin bulunduğu bölge olarak ilk sırada yer almaktadır. Onu %25 oranla (f=156) İç Anadolu Bölgesi; %12 ile (f=73) Karadeniz Bölgesi izlemektedir. Marmara Bölgesi vakıf üniversitelerinin çoğunun yer aldığı coğrafi bölge olarak ön plana çıkmakta iken İç Anadolu Bölgesi ise 2022 yılında en çok tez yazılan devlet üniversitelerinin bulunduğu bölge olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 5

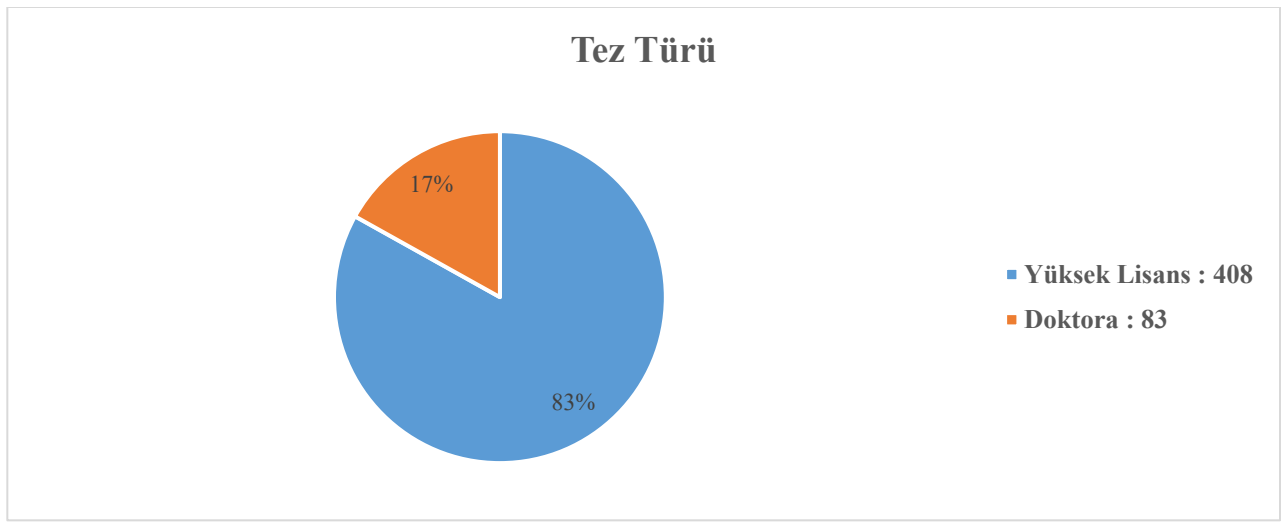
Tezlerin Ait Olduğu Enstitü, Anabilim Dalı ve Bilim Dalı Dağılımları

		f	%
ENSTİTÜ	Eğitim Bilimleri	271	43,6
	Lisansüstü Eğitim	210	33,9
	Sosyal Bilimler	140	22,5
	Toplam:	621	100
ANABİLİM DALI	Eğitim Bilimleri	558	89,9
	Eğitim Yönetimi	30	4,8
	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	20	3,2
	Eğitim Yönetimi ve Politikası	9	1,5
	Eğitim Yönetimi ve Planlaması	2	0,3
	Eğitim Bilimleri Eğitimi	2	0,3
	Toplam:	621	100
BİLİM DALI / PROGRAM	Eğitim Yönetimi	364	58,6
	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	106	17
	Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi	52	8,4
	Eğitim Yönetimi Ve Planlaması	40	6,4
	Belirtilmemiş / Yok	38	6,1
	Eğitim Yönetimi ve Politikası	12	1,9
	Eğitim Kurumları İşletmeciliği	5	0,8
	Eğitim Yönetimi ve Denetçiliği	4	0,6
	Toplam:	621	100

Tablo 5’te, 2023 yılında yazılan lisansüstü tezlerin ait olduğu enstitü, anabilim dalı ve bilim dalı/program dağılımları gösterilmektedir. Buna göre lisansüstü tezlerin %43,6 oranla en fazla Eğitim Bilimleri Enstitüsünde (f= 271) yazıldığı belirlenmiştir. Onu %33,9 oranla Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (f=210) izlemektedir. Tezlerin anabilim dallarındaki dağılımları incelendiğinde Eğitim Bilimleri Anabilim dalına (f=558) ait tezlerin çoğunluğu oluşturduğu, onu Eğitim Yönetimi Anabilim Dalının (f=30) izlediği görülmektedir. Bilim dalı/program dağılımına göre ise en fazla tez %58,6 oranla Eğitim Yönetimi (f=364) program/bilim dalına aittir. Onu %17 oranla Eğitim Yönetimi ve Denetimi (f=106) bilim dalı/programı izlemektedir. Bilim dalı veya programı tanımlanmamış tezlerin yalnızca enstitü ve anabilim dallarının belirtildiği görülmüştür.

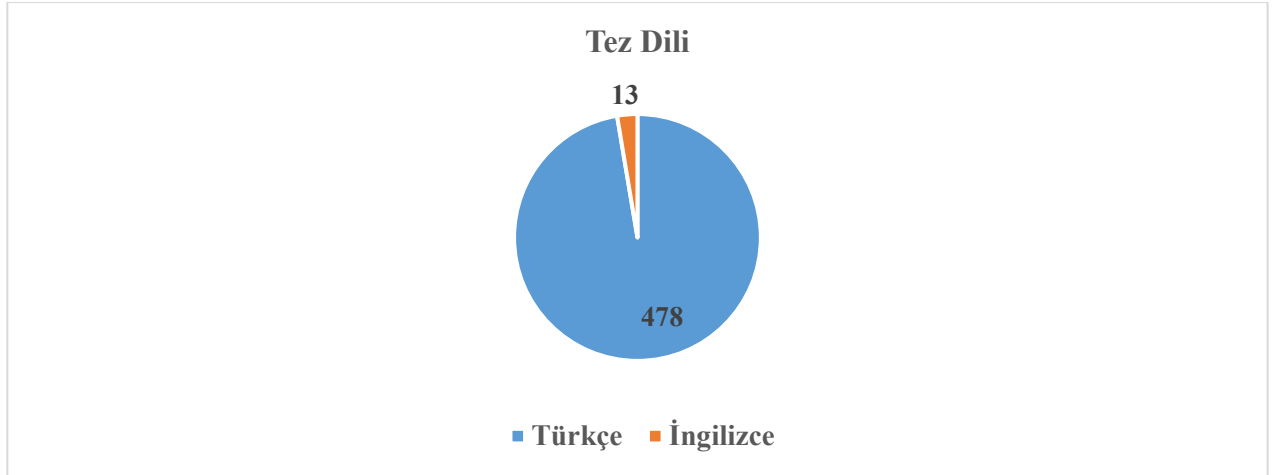
4.1.3. 2023 Yılında Tamamlanan Lisansüstü Tezlerin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 1. alt amacı kapsamında 2023 yıllarında Eğitim Yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezler tanımlayıcı özellikleri bakımından incelenmiştir. Bu aşamada lisansüstü tezlerin türü, yazıldığı dil, yazıldığı üniversite, üniversite türü ve üniversitenin bulunduğu coğrafi bölge, tezlerin tamamlandığı enstitü, anabilim dalı ve bilim dalı/programa ilişkin tanımlayıcı bilgiler aşağıda ifade edilmiştir.

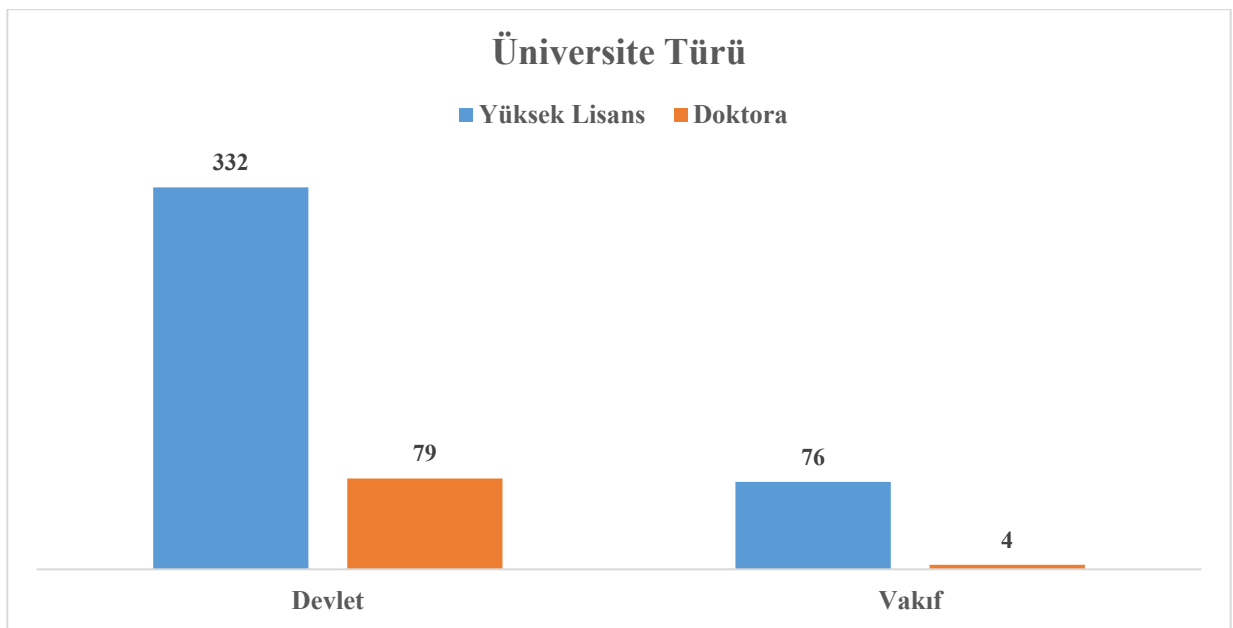
Şekil 9. Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımları

Şekil 9’da, 2023 yılında yazılan tezlerin türlerine göre dağılımı gösterilmektedir. Buna göre 2023 yılında eğitim yönetimi alanında yazılan 491 tezin 408’i yüksek lisans, 83’ü de doktora tezidir. Bu sonuç yazılan tezlerin %83 oranında yüksek lisans, %17 oranında doktora tezi olduğunu göstermektedir.

Şekil 10. Tezlerin Yazıldığı Dile Göre Dağılımları

Şekil 10'da, 2023 yılında tamamlanan lisansüstü tezlerin yazım dillerine göre dağılımları gösterilmektedir. 491 tezden 478'i Türkçe, geri kalan 13'ü İngilizce dilinde yazılmıştır. Buna göre eğitim yönetimi araştırmacılarının 2023 yılında tezlerini %97 oranında Türkçe, %3 oranında İngilizce yazdıkları belirlenmiştir. İngilizce dilinde yazılan lisansüstü tezlerin altısı eğitim dili hâlihazırda İngilizce olan Orta Doğu Teknik Üniversitesinde, diğerlerinin Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi ve Fırat Üniversitesi bünyesinde yabancı uyruklu araştırmacılar tarafından, Yıldız Teknik Üniversitesi bünyesinde bir Türk araştırmacı tarafından yazılmıştır. Ayrıca İngilizce dilinde yazılan tezlerden ikisi doktora kalan 11'i yüksek lisans tezidir.

Şekil 11. Tezlerin Üniversite Türlerine Göre Dağılımları

Şekil 11’de, 2023 yılında eğitim yönetimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin üniversite türlerine göre dağılımları gösterilmektedir. Buna göre yüksek lisans tezlerinin 332’si devlet, 76’sı vakıf üniversitelerinde yazılmıştır. Doktora tezlerinin 79’u devlet üniversitelerinde, 4 doktora tezi vakıf üniversitelerinde yazılmıştır. Eğitim Yönetimi yüksek lisans tezlerinin %81’i; doktora tezlerinin ise %95’i devlet üniversitelerinde tamamlanmıştır.

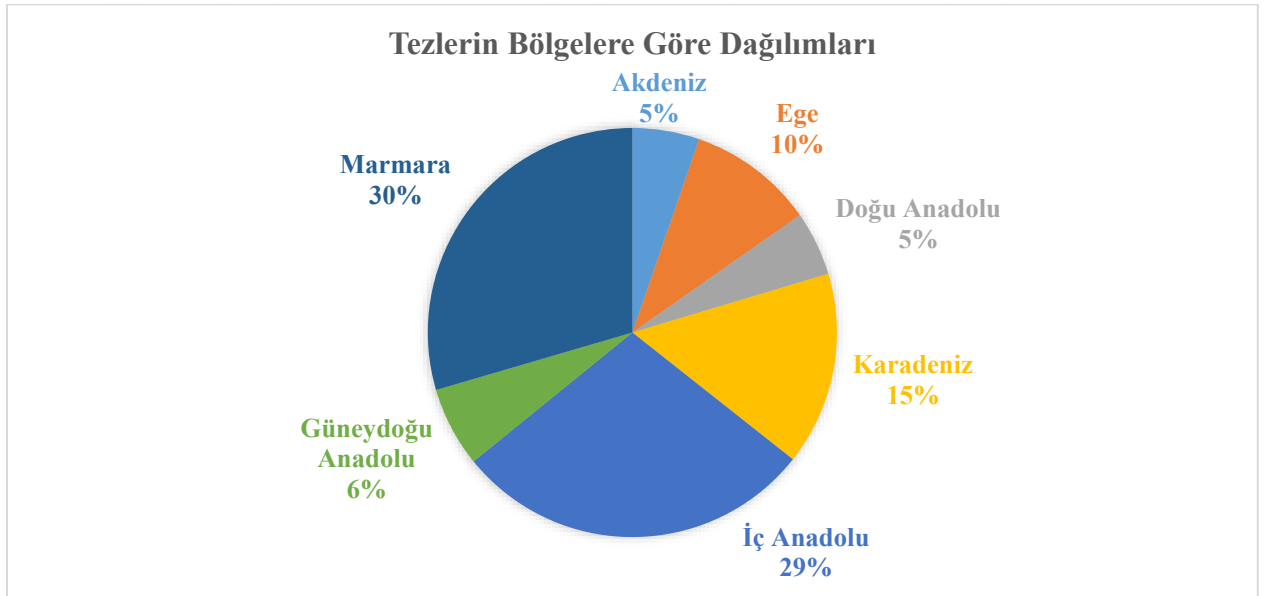
Tablo 6

Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımları

Üniversite	f	%	Üniversite	f	%
Ankara Üniversitesi	26	5,3	Maltepe Üniversitesi	8	1,6
Marmara Üniversitesi	21	4,2	Kırıkkale Üniversitesi	8	1,6
Hacettepe Üniversitesi	19	3,9	Erciyes Üniversitesi	8	1,6
Gazi Üniversitesi	19	3,9	Kastamonu Üniversitesi	7	1,4
Akdeniz Üniversitesi	18	3,6	Yeditepe Üniversitesi	7	1,4
Gaziantep Üniversitesi	15	3	Kocaeli Üniversitesi	7	1,4
Düzce Üniversitesi	14	2,8	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	7	1,4
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	14	2,8	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	7	1,4
İstanbul Aydın Üniversitesi	14	2,8	Dokuz Eylül Üniversitesi	7	1,4
Bahçeşehir Üniversitesi	13	2,6	Ege Üniversitesi	7	1,4
Anadolu Üniversitesi	12	2,4	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	7	1,4
İstanbul Kültür Üniversitesi	12	2,4	Trabzon Üniversitesi	7	1,4
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	11	2,2	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	6	1,2
Yıldız Teknik Üniversitesi	10	2	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	6	1,2
Siirt Üniversitesi	10	2	Necmettin Erbakan Üniversitesi	6	1,2
Pamukkale Üniversitesi	10	2	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	6	1,2
Trakya Üniversitesi	10	2	İnönü Üniversitesi	5	1
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	9	1,8	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	5	1
Fırat Üniversitesi	9	1,8	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	5	1
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	9	1,8	İstanbul Okan Üniversitesi	5	1
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	8	1,6	Sakarya Üniversitesi	5	1
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	8	1,6	Karamanoğlu	4	0,8
Uşak Üniversitesi	8	1,6			

Mehmetbey Üniversitesi		
Atatürk Üniversitesi	4	0,8
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	4	0,8
Yozgat Bozok Üniversitesi	4	0,8
Amasya Üniversitesi	4	0,8
Mersin Üniversitesi	4	0,8
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	4	0,8
Karabük Üniversitesi	3	0,6
Harran Üniversitesi	3	0,6
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	3	0,6
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	3	0,6
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	3	0,6
Bursa Uludağ Üniversitesi	2	0,4
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	2	0,4
Mardin Artuklu Üniversitesi	2	0,4
İstanbul Üniversitesi	1	0,2
Adıyaman Üniversitesi	1	0,2
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	0,2
Giresun Üniversitesi	1	0,2
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	0,2
Başkent Üniversitesi	1	0,2
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	0,2
TOPLAM	491	100

Tablo 6’da, 2023 yılında yazılan eğitim yönetimi alanı lisansüstü tezlerinin üniversitelere göre dağılımları gösterilmektedir. 2023 yılında en çok lisansüstü tez yazılan üniversite Ankara Üniversitesi olmuştur. Buna göre 491 lisansüstü tezin 26’sı Ankara Üniversitesinde, 21’i Marmara Üniversitesinde, 19’u Hacettepe Üniversitesinde yazılmıştır. Bunları 19 lisansüstü teze Gazi Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesi izlemektedir. Sayılan üniversitelerin tamamı devlet üniversitesidir. Ayrıca vakıf üniversiteleri arasında en fazla tez yazılan üniversiteler 14 lisansüstü teze İstanbul Aydın Üniversitesi olmuştur. Onu 13 lisansüstü teze Bahçeşehir Üniversitesi ve 12 lisansüstü teze İstanbul Kültür Üniversitesi izlemektedir.

Şekil 12. Tez Sayılarının Üniversitelerin Yer Aldıkları Bölgelere Göre Dağılımları

Şekil 12’de 2023 yılına ait tezlerin yazıldığı üniversitelerin bulunduğu coğrafi bölgeler gösterilmektedir. Buna göre Marmara Bölgesi (f=145) %30 oranında en çok tez yazılan üniversitelerin bulunduğu bölge olarak ilk sırada yer almaktadır. Onu %29 oranla (f=140) İç Anadolu Bölgesi; %15 ile (f=75) Karadeniz Bölgesi ve %10 (f=49) ile Ege Bölgesi izlemektedir. Marmara Bölgesi vakıf üniversitelerinin çoğunun yer aldığı coğrafi bölge olarak ön plana çıkmakta iken İç Anadolu Bölgesi ise 2023 yılında en çok tez yazılan devlet üniversitelerinin bulunduğu bölge olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 7

Tezlerin Ait Olduğu Enstitü, Anabilim Dalı ve Bilim Dalı Dağılımları

		f	%
ENSTİTÜ	Eğitim Bilimleri	223	45,4
	Lisansüstü Eğitim	166	33,8
	Sosyal Bilimler	102	20,7
	Toplam:	491	100
ANABİLİM DALI	Eğitim Bilimleri	452	92
	Eğitim Yönetimi	24	4,8
	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	15	3,2
	Toplam:	491	100
BİLİM DALI / PROGRAM	Eğitim Yönetimi	290	59
	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	84	17,1
	Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi	48	9,7
	Eğitim Yönetimi ve Planlaması	31	6,3
	Tanımsız / Yok	31	6,3
	Eğitim Yönetimi ve Denetçiliği	7	1,4
	Toplam:	491	100

Tablo 7’de, 2023 yılında yazılan lisansüstü tezlerin ait olduğu enstitü, anabilim dalı ve bilim dalı/program dağılımları gösterilmektedir. Buna göre lisansüstü tezlerin %45,4 oranıyla en fazla Eğitim Bilimleri Enstitüsünde (f= 223) yazıldığı belirlenmiştir. Onu %33,8 oranla Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (f=166) izlemektedir. Tezlerin anabilim dallarındaki dağılımları incelendiğinde Eğitim Bilimleri Anabilim dalına (f=452) ait tezlerin çoğunluğu oluşturduğu, onu Eğitim Yönetimi Anabilim Dalının (f=24) izlediği görülmektedir. Bilim dalı/program dağılımına göre ise en fazla tez %59 oranla Eğitim Yönetimi (f=290) program/bilim dalına aittir. Onu %17,1 oranla Eğitim Yönetimi ve Denetimi (f=84) bilim dalı/programı izlemektedir. Bilim dalı veya programı tanımlanmamış tezlerin yalnızca enstitü ve anabilim dallarının belirtildiği görülmüştür.

4.2. Tezlerin Metodolojik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 2. alt amacı kapsamında 2021, 2022 ve 2023 yıllarında Eğitim Yönetimi

alanında tamamlanan lisansüstü tezler metodolojik/yöntemsel özellikleri bakımından incelenmiştir. Araştırmacıların kullandığı araştırma yöntemi, araştırma deseni, araştırma için seçilen örneklem türü, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları gibi metodolojik veriler tezlerde yer verildiği şekilde herhangi bir değişiklik yapılmadan ele alınmıştır. Bu verilere ilişkin bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

4.2.1. 2021 Yılında Tamamlanan Tezlerin Metodolojik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 2. alt amacı kapsamında 2021 yılında Eğitim Yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezler metodolojik/yöntemsel özelliklerine göre incelenmiştir. Bu aşamada araştırmacıların kullandığı araştırma yöntemi, araştırma deseni, araştırma için seçilen örneklem türü, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları gibi metodolojik bilgilere ilişkin bulgular aşağıda ifade edilmiştir.

Tablo 8

Tezlerde Kullanılan Araştırma Yöntemi ve Araştırma Desenine İlişkin Dağılımlar

Araştırma Yöntemi	Araştırma Deseni	f	%
Nicel	1-İlişkisel/Korelasyonel Tarama	159	
	2- Betimsel Tarama	30	
	3- Tarama/Genel Tarama	30	
	4- Yapısal Eşitlik Modellemesi	4	
	5- Belirtilmemiş	3	
	6- Meta-Analiz	2	
	7-Betimsel ve ilişkisel tarama	2	
	8- Nedensel Karşılaştırma	2	
	9- Kümeleme	1	
	10- Yarı Deneysel	1	
		Toplam: 232	%44,6
Nitel	1- Durum Çalışması	57	
	2- Olgubilim	53	
	3- Betimsel Araştırma	7	
	4- Doküman İncelemesi/Analizi	7	
	5-Belirtilmemiş	5	
	6- Derleme	4	
	7- Anlatı Araştırması	2	
	8- Etnografi	2	
	9- Söylem Analizi	1	
	10- Karşılaştırmalı Kamu Politikaları Analizi	1	
		Toplam: 139	%26,7
	1-Açıklayıcı Desenler	24	
	2-Paralel Desenler	18	
	3-Keşfedici Desenler	9	
	3-Belirtilmemiş	8	
	4-Gömülü Desenler	3	

Karma	5-Durum Çalışması	3		
	6-Eylem Araştırması	1		
		Toplam: 66	%12,7	
Deneyssel	Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Desen	2		
		Toplam: 2	%0,4	
Belirtilmemiş*	İlişkisel Tarama/ Betimsel Tarama / Tarama	80		
	Çoklu Durum Deseni	1		
		Toplam: 81	%15,6	
		TOPLAM: 520	%100	

Tablo 8’de, 2021 yılında yazılan tezlerde kullanılan araştırma yöntemleri ile araştırma desenlerine ilişkin dağılımlar gösterilmektedir. Buna göre araştırmacıların nicel araştırma yöntemi kullandığı tezler %44,6 oranla en yaygın araştırma yöntemidir. Nicel yöntemi %26,7 ile nitel araştırma yöntemi, %12,7 ile karma araştırma yöntemi izlemektedir. Tez yazarların tez metinlerinde, kullanılan araştırma yöntemini belirtmediği ancak araştırmada kullanılan desenden yola çıkılarak Tablo 3’te *Belirtilmemiş* olarak gösterilen bölümdeki 80 tezde nicel araştırma yöntemine 1 tezde de nitel araştırma yöntemine başvurduğu ifade edilebilir. Bu durumda yazılan 520 tezden 232 tezin nicel yöntemle yazıldığı ve bunun tüm tezler içerisinde %44,6 oranıyla en yaygın kullanılan yöntem olarak öne çıktığı ifade edilebilir. Ayrıca 520 tezin içerisinde deneysel yöntemi kullanan iki adet tez de yer almaktadır.

Nicel yöntem ile yazılan tezlerde kullanılan en yaygın desen ilişkisel/korelasyon tarama (f=159) olarak belirlenmiştir. Onu betimsel (f=30) ve tez metinlerinde yalnızca tarama veya genel tarama (f=30) olarak ifade edilen desen izlemektedir. Nitel yöntem ile yazılan tezlerde kullanılan en yaygın desen durum çalışması (f=57) olarak belirlenmiştir. Durum çalışması desenini olgubilim/fenomenoloji deseni (f=53) izlemektedir. Karma yöntem araştırmaları incelendiğinde ise kullanılan en yaygın desenin açıklayıcı/açımlayıcı desenler (f=24) olduğu ve açıklayıcı desenleri paralel desenlerin (f=18) izlediği ifade edilebilir.

Araştırma yöntemi olarak nicel yöntemin, araştırma deseni olarak da ilişkisel/korelasyonel deseninin 2021 yılında yazılan tezlerde araştırmacılar tarafından en çok tercih edilen yöntem ve desen oldukları ifade edilebilir.

Tablo 9

Lisansüstü Tezlerde Seçilen Örneklem Gruplarına İlişkin Bulgular

Örneklem Grubu	Kullanılan Tez Sayısı
Öğretmenler (Aday öğretmen, öğretmen adayı, özel okul vb.)	369
Yöneticiler (Politika Yapıcı/Uygulayıcı, Üst Yönetici, Müdür, Okul Müdürü, Müdür Yardımcısı, Yükseköğretim Yöneticisi, Yurt müdürü vb.)	142
Öğrenci (İlkokul, Ortaokul, Lise, Üniversite vb.)	45
Dokümanlar (lisansüstü tezler, üniversite web sayfaları, makaleler, edebi eserler, kutsal kitaplar, TÜİK verileri)	28
Akademisyen (Okutman, öğretim görevlisi vb.)	20
Veliler	15
Uzman, koordinatör, idari personel, yardımcı personel vb.	5
Üniversiteler	1
Başarı puanları	1

Tablo 9’da, 2021 yılında yazılan lisansüstü tezlerde araştırmacıların örneklem grubu seçimlerine ilişkin bulgular gösterilmektedir. İncelemeler sonucunda, tez inceleme formuna işlenen verilerde araştırmacıların farklı örneklem gruplarını bir arada kullandığı belirlenmiştir. Tablo 5’te gösterilen sayılar örneklem grubunun kaç lisansüstü tezinde kullanıldığını göstermektedir. Buna göre öğretmenler 369 tezde araştırma örneklemini olarak seçilmiştir. Öğretmenleri en yaygın ikinci örneklem grubu olarak yöneticiler ($f=142$) ve en yaygın üçüncü örneklem grubu olarak öğrenciler ($f=45$) izlemektedir. Tablo 5’te örneklem grupları gösterilirken benzer özellikte olanlar birlikte verilmiştir. Örneklem grubu olarak öğretmenler anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise, özel kurum öğretmenleri, aday öğretmen, öğretmen adayı vb. gibi farklı grupları temsil etmektedir ve tek başlık altında ifade edilmiştir. Benzer şekilde örneklem grubu olarak yöneticiler de okul, kurum, birim gibi farklı noktalarda yönetim göreviyle ilişkilendirilen (müdür/müdür yrd./şube müdürü vb.) grupları temsil etmektedir. Örneklem grubu olarak öğrenciler herhangi bir eğitim kurumunun herhangi bir kademesinde öğrenim gören grupları temsil etmektedir.

Tablo 10

Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı

Veri Toplama Aracı	Kullanılan Tez Sayısı
Ölçek	230
Ölçek (Çevrimiçi)	98
	Toplam: 328
Görüşme Formu (Yarı Yapılandırılmış, Tam Yapılandırılmış, Yapılandırılmamış, Odak Grup Görüşmesi)	153
Görüşme Formu (Çevrimiçi)	42
	Toplam: 195
Anket	25
Anket (Çevrimiçi)	13
	Toplam: 38
Doküman İnceleme Formu – Akademik Yayın Değerlendirme Formu	14
Envanter – Portfolyo – Gözlem Formu	8
Akademik Başarı Puanları – Test Puanları- Başarı İzleme Testi	5
Alan/Saha Notları	3
Karar Matrisi	2
Belirtilmemiş	13

Tablo 10’da, 2021 yılında yazılan lisansüstü tezlerde araştırmacıların faydalandığı veri toplama araçlarına ilişkin bulgular gösterilmektedir. İncelemeler sonucunda, tez inceleme formuna işlenen verilerde araştırmacıların farklı veri toplama araçlarını birlikte kullandığı da belirlenmiştir. Tablo 6’da ifade edilen sayılar veri toplama araçlarının kaç lisansüstü tezde kullanıldığını göstermektedir. Buna göre tezlerde en yaygın kullanılan veri toplama aracı ölçekler (f=328) olmuştur. En yaygın ikinci veri toplama aracı olarak görüşme (f=195) tercih edilmiştir. Ölçek ve görüşmeyi anketler (f=38) izlemektedir. Covid-19 salgını koşulları gereği verilerin yüz yüze toplanamadığı kısıtlama/kapanma gibi durumlar sonucunda 2021 yılı tezlerinde çevrimiçi veri toplama araçlarının kullanıldığı araştırmacılar tarafından tez metninde açıkça ifade edilmiştir. Verilerin toplanma biçimi de Tablo 6’da gösterilmektedir. Lisansüstü tez metinlerinde “çevrimiçi”, “online”, “uzaktan”, “elektronik ortamda”, “Google Formlar yardımıyla”, “dijital platformlar üzerinden” ifadeleri geçen tezlerde kullanılan veri toplama araçları tabloda “çevrimiçi” olarak gösterilmiştir. Çevrimiçi veri toplama araçları kullanılan lisansüstü tez çalışmalarının (f=153) tüm tez çalışmaları içindeki oranı %29,42’dir.

4.2.2. 2022 Yılında Tamamlanan Lisansüstü Tezlerin Metodolojik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 2. alt amacı kapsamında 2022 yılında Eğitim Yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezler metodolojik/yöntemsel özelliklerine göre incelenmiştir. Bu aşamada araştırmacıların kullandığı araştırma yöntemi, araştırma deseni, araştırma için seçilen örneklem türü, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları gibi metodolojik bilgilere ilişkin bulgular aşağıda ifade edilmiştir.

Tablo 11

Tezlerde Kullanılan Araştırma Yöntemi ve Araştırma Desenine İlişkin Dağılımlar

Araştırma Yöntemi	Araştırma Deseni	f	%
Nicel	1- İlişkisel/Korelasyonel Tarama	225	
	2- Betimsel Tarama	25	
	3- Tarama/Genel Tarama	24	
	4- Meta-Analiz	2	
	5-Belirtilmemiş	2	
		Toplam: 278	%44,8
Nitel	1- Olgubilim	102	
	2- Durum Çalışması	66	
	3- Doküman-Literatür İncelemesi/Analizi ve Sistemantik Derleme	15	
	4- Belirtilmemiş	6	
	5- Betimsel Tarama/Araştırma	3	
	6- Temel Yorumlayıcı Desen/İçerik Analizi	3	
	7- Gömülü Teori	3	
	8- Anlatı Araştırması	2	
	9- Eylem Araştırması	2	
	10-Meta-Sentez	1	
	11-Etnografi	1	
	12- Tarihsel Araştırma	1	
		Toplam: 205	%33
Karma	1- Açıklayıcı Desenler	26	
	2- Paralel Desenler	22	
	3- Belirtilmemiş	9	
	4- Keşfedici Desenler	6	
	5- Zenginleştirilmiş Desen	3	
	6- Çok Aşamalı Desen	2	
	7- Model Önerisi	1	
		Toplam: 69	%11
Deneyisel	Zayıf Deneyisel Desen	1	
		Toplam: 1	%0,16

Belirtilmemiş*	İlişkisel Tarama/ Betimsel Tarama / Tarama / Meta-Analiz	65	
	Eylem Araştırması / Bibliyometrik Analiz/Durum Çalışması	3	
		Toplam: 68	%11
		TOPLAM: 621	%100

Tablo 11’de, 2022 yılında yazılan tezlerde kullanılan araştırma yöntemleri ile araştırma desenlerine ilişkin dağılımlar gösterilmektedir. Buna göre araştırmacıların nicel araştırma yöntemini kullandığı tezler %44,8 oranla tercih edilen en yaygın araştırma yöntemidir. Nicel yöntemi %33 ile nitel araştırma yöntemi, %11 ile karma araştırma yöntemi izlemektedir. Tez yazarların tez metinlerinde, kullanılan araştırma yöntemini belirtmediği ancak araştırmada kullanılan desenden yola çıkarak Tablo 11’de *Belirtilmemiş* olarak gösterilen bölümdeki 65 tezin nicel araştırma yöntemine 3 tezin de nitel araştırma yöntemine başvurduğu ifade edilebilir. Bu durumda yazılan 621 tezdən 343 tezin nicel yönteme başvurularak yazıldığı ve bunun tüm tezler içerisinde %52,23 oranıyla en yaygın kullanılan yöntem olarak öne çıktığı söylenebilir. Ayrıca 621 tezin içerisinde deneysel yöntemi kullanan bir tez yer almaktadır.

Nicel yöntem ile yazılan tezlerde kullanılan en yaygın desen ilişkisel/korelasyonel tarama (f=225) olarak belirlenmiştir. Onu betimsel (f=25) ve tez metinlerinde yalnızca tarama veya genel tarama (f=24) olarak ifade edilen desen izlemektedir. Nitel yöntem ile yazılan tezlerde kullanılan en yaygın desen olgubilim/fenomenoloji (f=102) olarak belirlenmiştir. Olgubilim/fenomenoloji desenini durum çalışması deseni (f=66) izlemektedir. Karma yöntem araştırmaları incelendiğinde ise kullanılan en yaygın desenin açıklayıcı/açımlayıcı desenler (f=26) olduğu ifade edilebilir.

2022 yılında yazılan tezlerde araştırma yöntemi olarak nicel yöntemin, araştırma deseni olarak da ilişkisel/korelasyonel desenin araştırmacılar tarafından en çok tercih edilen yöntem ve desen olduğu ifade edilebilir.

Tablo 12

Lisansüstü Tezlerde Seçilen Örneklem Gruplarına İlişkin Bulgular

Örneklem Grubu	Kullanılan Tez Sayısı
Öğretmenler (Aday öğretmen, öğretmen adayı, özel okul vb.)	424
Yöneticiler (Politika Yapıcı/Uygulayıcı, Üst Yönetici, Müdür, Okul Müdürü, Müdür Yardımcısı, Yükseköğretim Yöneticisi vb.)	170
Öğrenci (İlkokul, Ortaokul, Lise, Üniversite vb.)	54
Dokümanlar (lisansüstü tezler, üniversite web sayfaları, makaleler, edebi eserler, tweetler, TÜİK verileri, sınav sonuçları, dava kararları, e-kitaplar vb.)	32
Akademisyen (Okutman, öğretim görevlisi vb.)	31
Veliler	29
Diğer (Uzman, koordinatör, yardımcı personel, muhtar, fizyoterapist vb.)	7
Müfettişler	2
Filmler	1

Tablo 12’de, 2022 yılında yazılan lisansüstü tezlerde araştırmacıların örneklem grubu seçimlerine ilişkin bulgular gösterilmektedir. İncelemeler sonucunda, tez inceleme formuna işlenen verilerde araştırmacıların genellikle farklı örneklem gruplarını bir arada kullandığı belirlenmiştir. Tablo 12’te gösterilen sayılar örneklem grubunun kaç lisansüstü tezinde kullanıldığını göstermektedir. Buna göre öğretmenler 424 tezde araştırma örneklemini olarak seçilmiştir. Öğretmenleri en yaygın ikinci örneklem grubu olarak yöneticiler (f=170) ve en yaygın üçüncü örneklem grubu olarak öğrenciler (f=54) izlemektedir. Tablo 12’de örneklem grupları gösterilirken benzer özellikte olanlar bir arada verilmiştir. Örneklem grubu olarak öğretmenler anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise, özel kurum öğretmenleri, aday öğretmen, öğretmen adayı vb. gibi farklı grupları temsil etmektedir ve tek başlık altında ifade edilmiştir. Benzer şekilde örneklem grubu olarak yöneticiler de okul, kurum, birim gibi farklı noktalarda yönetim göreviyle ilişkilendirilen (üst yönetici/ müdür/müdür yrd./şube müdürü vb.) grupları temsil etmektedir. Örneklem grubu olarak öğrenciler herhangi bir eğitim kurumunun herhangi bir kademesinde öğrenim gören grupları temsil etmektedir. 2022 yılı tezlerinde, tweetler, web sayfaları, filmler gibi dijital içeriklerin de örneklem olarak tercih edildiği tespit edilmiştir.

Tablo 13

Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı

Veri Toplama Aracı	Kullanılan Tez Sayısı
Ölçek	162
Ölçek (Çevrimiçi)	186
	Toplam: 348
Görüşme Formu (Yarı Yapılandırılmış, Tam Yapılandırılmış, Yapılandırılmamış, Odak Grup Görüşmesi)	162
Görüşme Formu (Çevrimiçi)	85
	Toplam: 247
Anket	19
Anket (Çevrimiçi)	28
	Toplam: 47
Doküman İnceleme Formu	19
Gözlem Formu	6
Akademik Başarı Puanları – Test Puanları	6
Sosyal Ağ Analizi Programı	2
Film Analiz Formu	1
Anlatı Formu	1
Belirtilmemiş	10

Tablo 13’de, 2022 yılında yazılan lisansüstü tezlerde araştırmacıların faydalandığı veri toplama araçlarına ilişkin bulgular gösterilmektedir. İncelemeler sonucunda, tez inceleme formuna işlenen verilerde araştırmacıların farklı veri toplama araçlarını bir arada kullandığı belirlenmiştir. Tablo 13’te ifade edilen sayılar veri toplama araçlarının lisansüstü tezlerde kullanım sıklığını göstermektedir. Buna göre tezlerde en yaygın kullanılan veri toplama aracı ölçekler (f=348) olmuştur. En yaygın ikinci veri toplama aracı olarak görüşme (f=247) tercih edilmiştir. Ölçek ve görüşmeyi anketler (f=47) izlemektedir. Covid-19 salgını koşulları gereği verilerin yüz yüze toplanamadığı kısıtlama/kapanma gibi durumlar sonucunda ve pandemi dönemi sonrasında, 2022 yılı tezlerinde çevrimiçi veri toplama araçlarının kullanıldığı araştırmacılar tarafından tez metninde açıkça ifade edildiyse bunlar Tez İnceleme Formuna (çevrimiçi) işlenmiştir. Lisansüstü tez metinlerinde “çevrimiçi”, “online”, “uzaktan”, “elektronik ortamda”, “Google Formlar yardımıyla”, “dijital platformlar üzerinden” gibi ifadeler geçen tezlerde kullanılan veri toplama araçları tabloda “çevrimiçi” olarak gösterilmiştir. Dolayısıyla veri toplama aracı tablosunda (Tablo 13) verilerin toplanma biçimi de gösterilmektedir. Çevrimiçi veri toplama araçları kullanılan lisansüstü tez çalışmalarının (f=299) tüm tez çalışmaları içindeki oranı %48,14 olarak ifade edilebilir.

4.2.3 2023 Yılında Tamamlanan Lisansüstü Tezlerin Metodolojik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 2. alt amacı kapsamında 2023 yılında Eğitim Yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezler metodolojik/yöntemsel özelliklerine göre incelenmiştir. Bu aşamada araştırmacıların kullandığı araştırma yöntemi, araştırma deseni, araştırma için seçilen örneklem türü, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları gibi metodolojik bilgilere ilişkin bulgular aşağıda ifade edilmiştir.

Tablo 14

Tezlerde Kullanılan Araştırma Yöntemi ve Araştırma Desenine İlişkin Dağılımlar

Araştırma Yöntemi	Araştırma Deseni	f	%
Nicel	1- İlişkisel/Korelasyonel Tarama	184	
	2- Betimsel Tarama	29	
	3- Tarama/Genel Tarama	22	
	4- Kesitsel Tarama	5	
	5- Yapısal Eşitlik Modellemesi	3	
	6- Belirtilmemiş	3	
	7- Meta-Analiz	4	
	8- Ölçek Geliştirme	2	
	9- Sistematiik İnceleme	1	
	10- DEMATEL	1	
	11- İki Düzeyli Hiyerarşik Lineer Modelleme	1	
	12- Yordayıcı Korelasyon	1	
	Toplam: 257		%52,13
Nitel	1- Durum Çalışması	59	
	2- Olgubilim	56	
	3- Belirtilmemiş	28	
	4- Doküman-Literatür İncelemesi/Analizi ve Sistematiik Derleme	16	
	5- Betimsel Tarama/Araştırma	2	
	6- Anlatı Araştırması	2	
	7- Temellendirilmiş Kuram	1	
	8- Tasarım Tabanlı Araştırma	1	
	Toplam: 165		%33,6
Karma	1-Açıklayıcı Desenler	22	
	2- Belirtilmemiş	13	
	3- Keşfedici Desenler	12	
	4- Paralel Desenler	9	
	5-Dönüştürücü Desen	1	
	6-Zenginleştirici Desen	1	
	7- Sosyal Ağ Analizi	1	
	Toplam: 59		%12
Deneyisel	Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Desen	1	
	Statik Grup Karşılaştırmalı Desen	1	
	Toplam: 2		%0,4
	İlişkisel Tarama/ Betimsel Tarama / Tarama / Meta-Analiz	6	

Belirtilmemiş*		
Eylem Araştırması / Sistematiik İnceleme	2	
	Toplam: 8	%1,62
	TOPLAM: 491	%100

Tablo 14’te, 2023 yılında yazılan tezlerde kullanılan araştırma yöntemleri ile araştırma desenlerine ilişkin dağılımlar gösterilmektedir. Buna göre araştırmacıların nicel araştırma yöntemini kullandığı tezler %52,13 oranla tercih edilen en yaygın araştırma yöntemidir. Nicel yöntemi %33,6 ile nitel araştırma yöntemi, %12 ile karma araştırma yöntemi izlemektedir. Tez yazarların tez metinlerinde, kullanılan araştırma yöntemini belirtmediği ancak araştırmada kullanılan desenden yola çıkarak Tablo 14’te *Belirtilmemiş* olarak gösterilen bölümdeki 6 tezin nicel araştırma yöntemine 2 tezin de nitel araştırma yöntemine başvurduğu ifade edilebilir. Bu durumda yazılan 491 tezdten 257 tezin nicel yöntemle yazıldığı ve bunun tüm tezler içerisinde %52,13 oranıyla en yaygın kullanılan yöntem olarak öne çıktığı söylenebilir. Ayrıca 491 tezin içerisinde deneysel yöntemi kullanan iki tez yer almaktadır.

Nicel yöntem ile yazılan tezlerde kullanılan en yaygın desen ilişkisel/korelasyonel tarama (f=184) olarak belirlenmiştir. Onu betimsel (f=29) ve tez metinlerinde yalnızca tarama veya genel tarama (f=22) olarak ifade edilen desen izlemektedir. Nitel yöntem ile yazılan tezlerde kullanılan en yaygın desen durum çalışması (f=59) olarak belirlenmiştir. Durum çalışması desenini olgubilim/fenomenoloji deseni (f=56) izlemektedir. Karma yöntem araştırmaları incelendiğinde ise kullanılan en yaygın desenin açıklayıcı/açımlayıcı desenler (f=22) olduğu ifade edilebilir.

2023 yılında yazılan tezlerde araştırma yöntemi olarak nicel yöntemin, araştırma deseni olarak da ilişkisel/korelasyonel desenin araştırmacılar tarafından en çok tercih edilen yöntem ve desen olduğu ifade edilebilir.

Tablo 15

Lisansüstü Tezlerde Seçilen Örneklem Gruplarına İlişkin Bulgular

Örneklem Grubu	Kullanılan Tez Sayısı
Öğretmenler (Aday öğretmen, öğretmen adayı, özel okul vb.)	348
Yöneticiler (Politika Yapıcı/Uygulayıcı, Üst Yönetici, Müdür, Okul Müdürü, Müdür Yardımcısı, Yükseköğretim Yöneticisi vb.)	136
Öğrenci (İlkokul, Ortaokul, Lise, Üniversite vb.)	41
Dokümanlar (lisansüstü tezler, üniversite web sayfaları, makaleler, edebi eserler, tweetler, TÜİK verileri, sınav sonuçları, dava kararları, e-kitaplar vb.)	36
Akademisyen (Okutman, öğretim görevlisi vb.)	24
Veliler	22
Diğer (Uzman, koordinatör, yardımcı personel, muhtar, fizyoterapist vb.)	4
Müfettişler	2
Filmler	1

Tablo 15’te, 2023 yılında yazılan lisansüstü tezlerde araştırmacıların örneklem grubu seçimlerine ilişkin bulgular gösterilmektedir. İncelemeler sonucunda, tez inceleme formuna işlenen verilerde araştırmacıların genellikle farklı örneklem gruplarını bir arada kullandığı belirlenmiştir. Tablo 15’te gösterilen sayılar örneklem grubunun kaç lisansüstü tezinde kullanıldığını göstermektedir. Buna göre öğretmenler 348 tezde araştırma örneklemini olarak seçilmiştir. Öğretmenleri en yaygın ikinci örneklem grubu olarak yöneticiler (f=136) ve en yaygın üçüncü örneklem grubu olarak öğrenciler (f=41) izlemektedir. Tablo 5’te örneklem grupları gösterilirken benzer özellikte olanlar bir arada verilmiştir. Örneklem grubu olarak öğretmenler anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise, özel kurum öğretmenleri, aday öğretmen, öğretmen adayı vb. gibi farklı grupları temsil etmektedir ve tek başlık altında ifade edilmiştir. Benzer şekilde örneklem grubu olarak yöneticiler de okul, kurum, birim gibi farklı noktalarda yönetim göreviyle ilişkilendirilen (müdür/müdür yrd./şube müdürü vb.) grupları temsil etmektedir. Örneklem grubu olarak öğrenciler herhangi bir eğitim kurumunun herhangi bir kademesinde öğrenim gören grupları temsil etmektedir. 2023 yılı tezlerinde sosyal medya verileri, tweetler, web sayfaları, e-kitaplar, filmler gibi dijital içeriklerin de örneklem olarak tercih edildiği tespit edilmiştir.

Tablo 16

Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı

Veri Toplama Aracı	Kullanılan Tez Sayısı
Ölçek	116
Ölçek (Çevrimiçi)	131
	Toplam: 247
Görüşme Formu (Yarı Yapılandırılmış, Tam Yapılandırılmış, Yapılandırılmamış, Odak Grup Görüşmesi)	124
Görüşme Formu (Çevrimiçi)	73
	Toplam: 197
Anket	21
Anket (Çevrimiçi)	38
	Toplam: 59
Doküman İnceleme Formu	5
Gözlem Formu	7
Akademik Başarı Puanları – Test Puanları	3
Sosyal Ağ Analizi Programı	1
Veri Zarflama Analizi Programı	1
Anlatı Formu	1
Belirtilmemiş	31

Tablo 16’da, 2023 yılında yazılan lisansüstü tezlerde araştırmacıların faydalandığı veri toplama araçlarına ilişkin bulgular gösterilmektedir. İncelemeler sonucunda, tez inceleme formuna işlenen verilerde araştırmacıların farklı veri toplama araçlarını birlikte kullandığı belirlenmiştir. Tablo 16’da ifade edilen sayılar veri toplama araçlarının lisansüstü tezlerde kullanım sıklığını göstermektedir. Buna göre tezlerde en yaygın kullanılan veri toplama aracı ölçekler (f=247) olmuştur. En yaygın ikinci veri toplama aracı olarak görüşme (f=197) tercih edilmiştir. Ölçek ve görüşmeyi anketler (f=59) izlemektedir. Covid-19 salgını koşulları gereği verilerin yüz yüze toplanamadığı kısıtlama/kapanma gibi durumlar sonucunda ve pandemi dönemi sonrasında, 2023 yılı tezlerinde çevrimiçi veri toplama araçlarının kullanıldığı araştırmacılar tarafından tez metninde açıkça ifade edilmiştir. Verilerin toplanma biçimi de Tablo 16’da gösterilmektedir. Lisansüstü tez metinlerinde “çevrimiçi”, “online”, “uzaktan”, “elektronik ortamda”, “Google Formlar yardımıyla”, “dijital platformlar üzerinden” ifadeleri geçen tezlerde kullanılan veri toplama araçları tabloda “çevrimiçi” olarak gösterilmiştir. Çevrimiçi veri toplama araçları kullanılan lisansüstü tez çalışmalarının (f=244) tüm tez çalışmaları içindeki oranı %49,69’dur.

4.3. Tezlerin Tematik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 3. alt amacı doğrultusunda 2021, 2022 ve 2023 yıllarında Eğitim Yönetimi alanında yazılan lisansüstü tezler tematik özelliklerine/konu alanı eğilimlerine göre incelenmiştir. Bu aşamada tez adları ve özet bölümleri incelenmiş ve tezlerin konu eğilimlerinin belirlenebilmesi amacıyla kodlama işlemine tabi tutulmuştur. Tez adlarından ve özetlerinden elde edilen kodların sistematik bir biçimde incelenebilmesi için kategoriler oluşturulmuştur. İncelemeler sonucu elde edilen kod ve kategoriler araştırmacı tarafından belirlenen temalarla ilişkilendirilmiştir. Tezlerin konu alanlarını belirlemeye yönelik kodlama ve tema oluşturma sürecini örneklendirmek amacıyla paylaşılan tezler üçer teze sınırlandırılmıştır. Örneklendirilen tezlerde ele alınan en yaygın araştırma konularına ilişkin tematik bilgiler aşağıda ifade edilmiştir.

4.3.1. 2021 Yılında Tamamlanan Tezlerin Tematik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 3. alt amacı kapsamında 2021 yılında Eğitim Yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezler tematik özelliklerine/konu alanı eğilimlerine göre incelenmiştir.

Tablo 17

Lisansüstü Tez Konularının Tematik Dağılımı

TEMA	f	%
Liderlik	83	16
Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim	79	15,2
Okul Yönetimi	77	14,8
Örgütsel Davranış	65	12,5
Eğitim Politikaları ve Stratejileri	64	12,3
Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar	28	5,4
Okul/Örgüt İklimi	24	4,6
Öğrenci Başarısı ve Motivasyonu	23	4,4
Eğitimde Kapsayıcılık ve Eğitime Erişim	17	3,3
Yükseköğretim Yönetimi	14	2,7
Eğitim Teknolojileri ve Dijitalleşme	12	2,3
Örgüt / Okul Kültürü	12	2,3
Eğitimde Denetim ve Değerlendirme	11	2,1
Kadın Yöneticiler ve Eğitim Yönetimi	11	2,1
TOPLAM	520	100

Tablo 17’de, 2021 yılında eğitim yönetimi alanında yazılan tezlerin temalara göre sınıflandırılmış dağılımları gösterilmektedir. Tezlerin adları ve özetleri araştırmacı tarafından detaylı bir şekilde incelenmiş ve 520 tezin konu alanı bakımından 14 tema oluşturmuştur. Buna göre tezlerde en yaygın ele alınan konu alanı %16 oranı ile Liderlik (f=83) olmuştur. Liderlik temasını izleyen en yaygın konu alanları sırasıyla Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim (f=79), Okul Yönetimi (f=77), Örgütsel Davranış (f=65) ve Eğitim Politikaları ve Stratejileri (f=64) olarak belirlenmiştir. En az ele alınan konular ise Eğitimde Denetim ve Değerlendirme (f=11) ile Kadın Yöneticiler ve Eğitim Yönetimi (f=11) olarak belirlenmiştir.

En yaygın olarak ele alınan 5 konu alanına ilişkin tema oluşturma tablosu aşağıda örnekler verilerek gösterilmiştir.

Tablo 18

Liderlik Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Okul Müdürlerinin Etik Liderlik Davranışı Gösterme Düzeyleri ile Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki	Etik Liderlik	Liderlik Davranışları	Liderlik
Okul Yöneticilerinin Dağıtımçı Liderlik Uygulama Becerileri ile Örgüt İklimi Arasındaki İlişkiler	Dağıtımçı Liderlik	Liderlik Becerileri	
Etkili Lider Sinerjik Okul: Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri ile Örgütsel Sinerji Arasındaki İlişki	Etkili Lider	Liderlik Stilleri	

2021 yılı eğitim yönetimi lisansüstü tezlerinde çalışılan en yaygın konu alanı olan Liderlik teması ile ilişkilendirilen 83 adet tezi kod ve kategorilere ayırma işlemini örneklendirmek amacıyla 3 teze ait bilgiler Tablo 18’de gösterilmektedir. Liderlik teması liderlik stilleri, liderlik tarzları, liderlik özellikleri gibi kavramlar ile ilişkilendirilmiştir. Genel olarak okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin liderlik stilleri, liderlik özellikleri, liderlik davranışları gibi konular Liderlik konu alanının alt başlıkları olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 19

Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Öğretmen Adaylarının Ve Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri İle 21. Yüzyıl Becerileri Öz Yeterlikleri	21. yy Becerileri Öz Yeterlikleri, Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri	Mesleki Yeterlikler	Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim
Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ve İş Motivasyonları Arasındaki İlişki	İletişim becerileri, motivasyon	Mesleki motivasyon	
Öğretmenlerin Temel Psikolojik İhtiyaçlarının Karşılama Düzeylerinin İncelenmesi	Psikolojik ihtiyaçlar	Öğretmenlerin Psikolojik Durumu	

Lisansüstü tezlerde çalışılan en yaygın ikinci konu alanı olan Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 79 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 19’da gösterilmektedir. İlgili temaya ilişkin kavramlar öğretmenlerin mesleklerine ilişkin performansları ve profesyonel gelişimlerini birlikte ele alacak şekilde düzenlenmiştir. Öğretmen performansı ile ilişkilendirilen konular öğretmenlerin mesleki performansını etkileyen motivasyon, duygusal zeka, kültürel sermaye, etik ilkelere bağlılık, okul yönetimi ile ilişkiler gibi konular iken profesyonel gelişim ile ilişkilendirilen konular günümüzde öğretmenlerin sahip olmaları beklenen 21. Yüzyıl becerileri, bilgi okuryazarlığı, STEM tutumları, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim tutumları gibi konular olmuştur.

Tablo 20

Okul Yönetimi Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Müdürlük Standartları Üzerine Fenomonolojik Bir Çalışma	Müdürlük Standartları	Okul Yöneticiliği	Okul Yönetimi
Okul Yöneticilerinin Şeffaflık Uygulamaları İle Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Algıları Arasındaki İlişki	Şeffaf Yönetim Anlayışı	Yönetim Tarzları	
Okul Yöneticilerinin Çatışma Çözme Ve Dinleme Becerileri Arasındaki İlişki	Çatışma çözme becerisi	Kriz Yönetimi	

Lisansüstü tezlerde çalışılan üçüncü en yaygın konu alanı olan Okul Yönetimi temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 77 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 20’de gösterilmektedir. İlgili temaya ilişkin kavramlar okul yönetimi ile ilişkilendirilecek çeşitli konuların detaylı bir şekilde ele alınmasıyla belirlenmiştir. Okul yönetimi kavramı kendi başına eğitimin okullarda işe koşulan eğitim-öğretim sürecinden yönetici seçimi, yöneticilerin özellikleri, tercih ettikleri yönetim tarzları, paydaşlarla etkileşimleri, okulun fiziki imkanları, kriz ve çatışmaların yönetimi gibi geniş bir konu alanına yayılabilen bir olgudur. Okul Yönetimi gibi kapsamlı bir konunun bir tema oluşturması konunun liderlik, öğretmenlik mesleği, eğitim politikaları gibi başlıklardan ayrıştırılarak daha çok okuldaki yönetim süreci ve okul yöneticilerinin yönetim tarzlarıyla ilişkilendirilen tezlerin ele alınması ile ortaya çıkmıştır.

Tablo 21

Örgütsel Davranış Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Kayırmacılığın Örgütsel Bağlılık ve Tükenmişliğe Etkisi	Kayırmacılık, nepotizm	Kayırmacı Yaklaşımlar	Örgütsel Davranış
Resmi Ve Özel Liselerde “Yengeç Sepeti” Olgusu	Yengeç sepeti olgusu	Benmerkezcilik	
Okul Müdürlerinin Ve Öğretmenlerin Algılarına Göre Yıldırma Davranışlarının İncelenmesi	Yıldırma	İş yerinde Mobbing Davranışları	

Lisansüstü tezlerde çalışılan dördüncü en yaygın konu alanı olan Örgütsel Davranış temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 77 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 21’de gösterilmektedir. Örgütsel Davranış temasıyla ilişkilendirilen konular eğitim örgütlerindeki bireylerin rolleri ve/veya konumları ile bağlantılı olarak sergiledikleri davranışlardan yola çıkarak belirlenmiştir. Örgütlerde yönetici ve yönetilen konumunda varlık gösteren kişilerin üstlerine, astlarına ve birbirlerine yönelik ortaya koyduğu davranış biçimleri olan bağlılık, güven, kaytarma, kayırmacılık, duygusal emek, yıldırma, benmerkezcilik, sinizm, sessizlik, kırılğanlık, affedicilik davranışları araştırmacıların örgütsel davranış bağlamında ilgilendiği alt konular arasındadır.

Tablo 22

Eğitim Politikaları ve Stratejileri Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Eğitim Sistemlerinin Amaçlarının Gerçekleşme Durumuna İlişkin Gözlem ve Beklenti Düzeyleri	Amaçların Gerçekleştirilmesi	Eğitim Hedefleri	Eğitim Politikaları ve Stratejileri
Kamu Okullarının Finansman Sorunları Ve Eğitim Öğretime Yansımaları	Finansman Sorunları	Eğitimin Finansmanı	
Covid-19 Sürecinde Okulların Algılanan Durumları Ve Eğitim Paydaşlarının Değişen Roller	Covid-19 ve okullar	Pandemi ve Eğitim	

Lisansüstü tezlerde çalışılan beşinci en yaygın konu alanı olan Eğitim Politikaları / Stratejileri temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 64 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 22’de gösterilmektedir. Eğitim Politikaları / Stratejileri teması kelime anlamları göz önünde bulundurulduğunda çok geniş bir konu alanına hitap etmektedir. Bu çalışma kapsamında incelenen tezlerde eğitim politikaları ve stratejileri konusunun yönetim olgusundan bağımsız olarak, Milli Eğitim Bakanlığının sunduğu eğitim hizmeti, ortaya koyduğu politikalar ve eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde işe koşulan stratejiler Tablo 12’de örnek olarak gösterilen kategorilerle bağ kurularak değerlendirilmiştir. Eğitim politikaları kavramı ile ilişkilendirilen konulardan bazıları; eğitim personelinin istihdamı, üst politika belgeleri, uluslararası akreditasyon, AB eğitim projeleri, eğitimin finansmanı, eğitim hedeflerinin gerçekleşme düzeyi, pandemi gibi kriz süreçlerinde atılan

adımlar, mesleki eğitim politikaları, sendikal faaliyetlerin eğitime yansımaları olarak sıralanabilir. Eğitim stratejilerine örnek olarak işlenen konular ise; eğitim hedeflerinin çeşitli kademelerde gerçekleşme durumu, yabancı dil eğitiminin etkililiği, halk eğitim merkezlerinde yetişkin eğitimlerinin planlanması, iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları olarak sıralanabilir.

4.3.2. 2022 Yılında Tamamlanan Lisansüstü Tezlerin Tematik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 3. alt amacı kapsamında 2022 yılında Eğitim Yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezler tematik özelliklerine/konu alanı eğilimlerine göre incelenmiştir.

Tablo 23

Lisansüstü Tez Konularının Tematik Dağılımı

TEMA	f	%
Eğitim Politikaları ve Stratejileri	124	19,9
Örgütsel Davranış	108	17,4
Liderlik	102	16,4
Okul Yönetimi	100	16,2
Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim	73	11,7
Yükseköğretim Yönetimi	26	4,2
Okul/Örgüt İklimi	19	3
Eğitimde Kapsayıcılık ve Eğitime Erişim	18	2,9
Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar	13	2,1
Eğitimde Denetim ve Değerlendirme	10	1,6
Kadın Yöneticiler ve Eğitim Yönetimi	10	1,6
Öğrenci Başarısı ve Motivasyonu	8	1,3
Örgüt / Okul Kültürü	6	1,1
Eğitim Teknolojileri ve Dijitalleşme	4	0,6
TOPLAM	621	100

Tablo 23'te, 2022 yılında eğitim yönetimi alanında yazılan tezlerin temalara göre dağılımları gösterilmektedir. Tezlerin adları ve özetleri araştırmacı tarafından detaylı bir şekilde incelenmiş ve 621 tezin konu alanı bakımından farklılaştığı 14 tema oluşturmuştur. Buna göre tezlerde en yaygın ele alınan konu alanı %19,8 oranı ile Eğitim Politikaları ve Stratejileri (f=123) olmuştur. Eğitim Politikaları ve Stratejileri temasını izleyen en yaygın konu alanları sırasıyla Örgütsel Davranış (f=108), Liderlik (f=102), Okul Yönetimi (f=101) ve Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim (f=73) olarak belirlenmiştir. En az ele alınan konular ise

Örgüt / Okul Kültürü (f=6) ile Eğitim Teknolojileri ve Dijitalleşme (f=4) olarak belirlenmiştir.

En yaygın olarak ele alınan 5 konu alanına ilişkin tema oluşturma tablosu aşağıda örnekler verilerek gösterilmiştir.

Tablo 24

Eğitim Politikaları ve Stratejileri Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Millî Eğitim Bakanlığı Stratejik Planlarının Hedefleri Açısından İncelenmesi Ve Uygulamaya Dönük Yansımalarının Değerlendirilmesi	Stratejik Planlama	Eğitim-Öğretim Stratejileri	Eğitim Politikaları ve Stratejileri
Okul Yöneticileri ve Öğrencilerin Görüşlerine Göre Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetlerinin Etkililiğinin Değerlendirilmesi	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri	Eğitimin Hizmetler	
Güzel Sanatlar Lisesi Müzik ve Resim Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Uygulamalı Derslerin Etkililiği Üzerine Görüşleri	Uzaktan Eğitim Uygulamaları	Pandemi ve Eğitim	

Lisansüstü tezlerde çalışılan en yaygın konu alanı olan Eğitim Politikaları / Stratejileri temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 124 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 24'te gösterilmektedir. Eğitim Politikaları / Stratejileri teması kelime anlamları göz önünde bulundurulduğunda çok geniş bir konu alanını kapsadığı söylenebilir. Bu çalışma kapsamında incelenen tezlerde eğitim politikaları ve stratejileri konusunun yönetim olgusundan bağımsız olarak, Milli Eğitim Bakanlığının sunduğu eğitim hizmeti, ortaya koyduğu politikalar ve eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde işe koşulan stratejiler, pandemi süreci ve eğitime etkileri vb. konular Tablo 24'te örnek olarak gösterilen kategorilerle bağ kurularak değerlendirilmiştir.

Tablo 25

Örgütsel Davranış Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Cumhuriyet Dönemi'nden Günümüze Türk Sinema Tarihi'nde Öğretmen Rollerinde Örgütsel Adanmışlığın İncelenmesi	Adanmışlık Davranışı	Örgütsel Adanmışlık	Örgütsel Davranış
Okullarda Örgütsel Yenileşmenin Bir Yordayıcısı Olarak Örgütsel Körlük	Körlük	Örgütsel Körlük	
Millî Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatında Görev Yapan Şube Müdürlerinin Mobbinge Maruz Kalma Durumlarının İncelenmesi Düzeyine Etkisi	Mobbing	Örgütsel Yıldırma Durumları	

Lisansüstü tezlerde çalışılan en yaygın ikinci konu alanı olan Örgütsel Davranış temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 108 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 25'te gösterilmektedir. Örgütsel Davranış temasıyla ilişkilendirilen konular eğitim örgütlerindeki bireylerin rolleri ve/veya konumları ile bağlantılı olarak sergiledikleri davranışlardan yola çıkarak belirlenmiştir. Örgütlerde yönetici ve yönetilen konumundaki kişilerin üstlerine, astlarına ve birbirlerine yönelik ortaya koyduğu davranış biçimleri olan bağlılık, güven, kaytarma, kayırmacılık, narsizm, psikolojik sözleşmeler, işe uyum, etik davranışlar, sinizm, sessizlik, kırılabilirlik, körlük, sadakat, adanmışlık, tükenmişlik vb. davranışlar araştırmacıların örgütsel davranış bağlamında ilgilendiği alt konular arasındadır.

Liderlik Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Okul Yöneticilerinin Otantik Liderlik Davranışlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri	Otantik Liderlik	Liderlik Davranışları	Liderlik
Toplum 5.0'a Doğru Okul Yöneticilerinin Liderlik Tarzları ile Öğretmenlerin Bireysel Yenilikçilik Profilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Yönetici Liderlik Tarzları	Liderlik Tarzları	
Anaokullarında Canlandırıcı Liderlik Göstergeleri İle Öğretmenlerin Yaratıcılık Düzeyleri Arasındaki İlişki	Canlandırıcı Liderlik	Liderlik Stilleri	

2022 yılı eğitim yönetimi lisansüstü tezlerinde çalışılan en yaygın üçüncü konu alanı olan Liderlik teması ile ilişkilendirilen 102 adet tezi kod ve kategorilere ayırma işlemini örneklendirmek amacıyla 3 teze ait bilgiler Tablo 26'da gösterilmektedir. Liderlik teması liderlik davranışları, liderlik stilleri, liderlik tarzları, liderlik özellikleri gibi kavramlar ile ilişkilendirilmiştir. Genel olarak okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin liderlik stilleri, liderlik özellikleri, liderlik davranışları gibi konular Liderlik konu alanının alt başlıkları olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 27

Okul Yönetimi Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Ailelerin Okul Ekosistemine Dahil Olma Sürecinde Okul Öncesi Eğitim Kurumu Müdürlerinin İzledikleri Stratejilerin İncelenmesi	Okul-Aile İşbirliği	Yönetim Stratejileri	Okul Yönetimi
Okullarda Sanatsal Etkinliklerin Planlanması ve Yürütülmesinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi	Okul Sanat Etkinlikleri	Eğitim-Öğretim Faaliyetlerinin Yürütülmesi	

Lisansüstü tezlerde çalışılan en yaygın dördüncü konu alanı olan Okul Yönetimi temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 100 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 27’de gösterilmektedir. İlgili temaya ilişkin kavramlar okul yönetimi ile ilişkilendirilecek farklı konuların detaylı bir şekilde ele alınmasıyla belirlenmiştir. Okul yönetimi kavramı kendi başına eğitimin okullarda işe koşulan eğitim-öğretim sürecinden yönetici seçilme ve yetiştirilme süreci, yöneticilerin özellikleri, yönetim tarzları, eğitim paydaşlarıyla etkileşimleri, okulun fiziki durumu, kriz yönetimi gibi geniş bir konu alanına yayılabilen konu alanı olmasının yanında liderlik, öğretmenlik, eğitim politikaları gibi konularla da organik bir bağı bulunmaktadır. Bu noktada okul yönetimi teması özellikle okuldaki yönetim süreci ve okul yöneticilerinin yönetim tarzlarıyla ilişkilendirilen tezlerin ele alınması ile ortaya çıkmıştır.

Tablo 28

Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Meslektaş Desteğinin, Öğretmenin Performansı Üzerindeki Etkisine Yönelik Bir Analiz	Meslektaş Desteği	Mesleki Gelişim	Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim
Aday Öğretmen Yetiştirme Sürecinde Danışman Öğretmenlerin Mentorluk Rolüne İlişkin Görüşler	Öğretmen Yetiştirme Süreci	Profesyonel Gelişim	
Öğretmenlerin Mesleki Motivasyonları İle İşlerini Anlamlı Bulma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Motivasyon	Öğretmen Performansı	

Lisansüstü tezlerde çalışılan en yaygın beşinci konu alanı olan Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 73 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 28’de gösterilmektedir. İlgili temaya ilişkin kavramlar öğretmenlerin mesleklerine ilişkin performansları ve profesyonel gelişimlerini birlikte ele alacak şekilde düzenlenmiştir. Öğretmen performansı ile

ilişkilendirilen konular öğretmenlerin mesleki performansını etkileyen motivasyon, psikolojik durum, duygusal zeka, kültürel sermaye, etik ilkelere bağlılık, okul yönetimi ile ilişkiler gibi konular iken profesyonel gelişim ile ilişkilendirilen konular günümüzde öğretmenlerin sahip olmaları beklenen beceriler, öz-yeterlikler, dijital yeterlikler, bilgi okuryazarlığı, STEM tutumları, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim tutumları gibi konular olmuştur.

4.3.3. 2023 Yılında Tamamlanan Lisansüstü Tezlerin Tematik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın 3. alt amacı doğrultusunda 2023 yılında Eğitim Yönetimi alanında yazılan lisansüstü tezler tema/konu özelliklerine göre incelenmiştir.

Tablo 29

Lisansüstü Tez Konularının Tematik Dağılımı

TEMA	f	%
Liderlik	89	18,1
Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim	75	15,2
Okul Yönetimi	74	15
Eğitim Politikaları ve Stratejileri	67	13,6
Örgütsel Davranış	64	13
Okul/Örgüt İklimi	28	5,7
Yükseköğretim Yönetimi	20	4
Öğrenci Başarısı ve Motivasyonu	15	3
Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar	12	2,4
Eğitimde Denetim ve Değerlendirme	12	2,4
Eğitimde Kapsayıcılık ve Eğitime Erişim	11	2,2
Örgüt / Okul Kültürü	9	1,8
Eğitim Teknolojileri ve Dijitalleşme	7	1,4
Kadın Yöneticiler ve Eğitim Yönetimi	7	1,4
TOPLAM	491	100

Tablo 29’da, 2023 yılında eğitim yönetimi alanında yazılan tezlerin temalara göre dağılımları gösterilmektedir. Tezlerin adları ve özetleri araştırmacı tarafından detaylı bir şekilde incelenmiş ve 491 tezin konu alanı bakımından farklılaştığı 14 tema oluşturmuştur. Buna göre tezlerde en yaygın ele alınan konu alanı %18,1 oranı ile Liderlik (f=89) olmuştur. Liderlik temasını izleyen en yaygın konu alanları sırasıyla Öğretmen Performansı ve Profesyonel

Gelişim (f=75), Okul Yönetimi (f=74), Örgütsel Davranış (f=67) ve Eğitim Politikaları ve Stratejileri (f=64) olarak belirlenmiştir. En az ele alınan konular ise Eğitim Teknolojileri ve Dijitalleşme (f=7) ile Kadın Yöneticiler ve Eğitim Yönetimi (f=7) olarak belirlenmiştir.

En yaygın ele alınan 5 temayı temsil etmek üzere seçilen üçer tezin paylaşıldığı tema oluşturma tablosu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 30

Liderlik Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Öğretmen Algılarına Göre Okul Yöneticilerinin Kültürel Liderlik Davranışlarının Okul Kültür Ve İklimine Etkisi	Kültürel Liderlik	Liderlik Davranışları	Liderlik
Öğretmen Bakışından İlköğretim Okullarında Dönüşümcü Liderlik Tarzının Uygulanmasına İlişkin Nitel Bir Araştırma	Dönüşümcü Liderlik	Liderlik Tarzları	
Okul Yöneticilerinin Liderlik Stilleri İle Öğretmenlerin Motivasyon Arasındaki İlişki	Liderlik Stilleri	Liderlik Stilleri	

2023 yılı eğitim yönetimi lisansüstü tezlerinde çalışılan en yaygın konu alanı olan Liderlik teması ile ilişkilendirilen 89 adet tezi kod ve kategorilere ayırma işlemini örneklendirmek amacıyla 3 teze ait bilgiler Tablo 30'da gösterilmektedir. Liderlik teması liderlik davranışları, liderlik stilleri, liderlik tarzları, liderlik özellikleri gibi kavramlar ile ilişkilendirilmiştir. Genel olarak okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin liderlik stilleri, liderlik özellikleri, liderlik davranışları gibi konular Liderlik konu alanının alt başlıkları olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 31

Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Dijital Yeterliklerinin İncelenmesi	Dijital Yeterlikler	Mesleki Yeterlikler	Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim
Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sürecine İlişkin Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Görüşleri	Öğretmen Yetiştirme Süreci	Profesyonel Gelişim	
Öğretmenlerin Kişilik Özelliklerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri ve Karar Verme Stilllerine Etkisi	Kişilik Özellikleri	Öğretmen Özellikleri	

Lisansüstü tezlerde çalışılan en yaygın ikinci konu alanı olan Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 75 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 31’de gösterilmektedir. İlgili temaya ilişkin kavramlar öğretmenlerin mesleklerine ilişkin performansları ve profesyonel gelişimlerini birlikte ele alacak şekilde düzenlenmiştir. Öğretmen performansı ile ilişkilendirilen konular öğretmenlerin mesleki performansını etkileyen motivasyon, psikolojik durum, duygusal zeka, kültürel sermaye, etik ilkelere bağlılık, okul yönetimi ile ilişkiler gibi konular iken profesyonel gelişim ile ilişkilendirilen konular günümüzde öğretmenlerin sahip olmaları beklenen 21. Yüzyıl becerileri, öz-yeterlikler, dijital yeterlikler, bilgi okuryazarlığı, STEM tutumları, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim tutumları gibi konular olmuştur.

Tablo 32

Okul Yönetimi Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Okul Yöneticilerinin Karar Erteleme Eğilimleri	Karar Erteleme Davranışı	Yönetici Davranışları	Okul Yönetimi
Yeni Atanan Okul Yöneticilerinin Öğretmenler Tarafından Okul Yöneticisi Olarak Konumlandırılmasının İncelenmesi	Öğretmenlerin Yönetici Algıları	Yöneticilik Süreci	

**Okul Müdürlerinin Çatışma
Yönetim Stillerinin
Öğretmenlerin İşlerini Anlamlı
Bulma Düzeyine Etkisi**

Çatışma Yönetimi
Stilleri

Kriz Yönetimi

Lisansüstü tezlerde çalışılan üçüncü en yaygın konu alanı olan Okul Yönetimi temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 74 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 32’de gösterilmektedir. İlgili temaya ilişkin kavramlar okul yönetimi ile ilişkilendirilecek farklı konuların detaylı bir şekilde ele alınmasıyla belirlenmiştir. Okul yönetimi kavramı kendi başına eğitimin okullarda işe koşulan eğitim-öğretim sürecinden yönetici seçme ve yetiştirme süreci, yöneticilerin özellikleri, yönetim tarzları, eğitim paydaşlarıyla etkileşimleri, okulun fiziki durumu, kriz yönetimi gibi geniş bir konu alanına yayılabilen konu alanı olmasının yanında liderlik, öğretmenlik, eğitim politikaları gibi konularla da organik bir bağı bulunmaktadır. Bu noktada okul yönetimi teması özellikle okuldaki yönetim süreci ve okul yöneticilerinin yönetim tarzlarıyla ilişkilendirilen tezlerin ele alınması ile ortaya çıkmıştır.

Tablo 33

Eğitim Politikaları ve Stratejileri Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
İkibinli Yıllar Türkiye’de Üst Politika Belgelerine Göre Ortaöğretim Sistemi	Ortaöğretim Sistemi	Eğitim-Öğretim Politikaları	Eğitim Politikaları ve Stratejileri
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Çerçevesinde Kamu Kesimi Tarafından Sağlanan Finansmanın Etkililiği: Türkiye’deki Eğitim Harcamaları Üzerine Bir Araştırma	Eğitim Harcamaları	Eğitimin Finansmanı	
COVID-19 Salgın Sürecinde Lise Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Erişimlerinde Yaşadıkları Sorunlar	Uzaktan Eğitim Uygulamaları	Pandemi ve Eğitim	

Lisansüstü tezlerde çalışılan dördüncü en yaygın konu alanı olan Eğitim Politikaları / Stratejileri temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 67 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 33’te gösterilmektedir. Eğitim Politikaları / Stratejileri teması kelime anlamları göz önünde bulundurulduğunda çok geniş bir konu alanını kapsadığı söylenebilir. Bu çalışma kapsamında incelenen tezlerde eğitim politikaları ve stratejileri konusunun yönetim olgusundan bağımsız olarak, Milli Eğitim Bakanlığının sunduğu

eğitim hizmeti, ortaya koyduğu politikalar ve eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde işe koşulan stratejiler Tablo 33’te örnek olarak gösterilen kategorilerle bağ kurularak değerlendirilmiştir.

Tablo 34

Örgütsel Davranış Temasına İlişkin Dağılımlar

Tez Adı	Kod	Kategori	Tema
Okul Yöneticilerinin, Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Davranışlarına İlişkin Görüşleri	Sanal Kaytarma	Kaytarma Davranışı	Örgütsel Davranış
Örgütlerde İnfomal İletişim Aracı Olarak Dedikodu	Dedikodu	Örgütsel İletişim	
Eğitim Kurumlarında Örgütsel Engellerin İşe Yabancılaşma Düzeyine Etkisi	İşe Yabancılaşma	Örgütsel Engeller ve Sonuçları	

Lisansüstü tezlerde çalışılan beşinci en yaygın konu alanı olan Örgütsel Davranış temasına ilişkin kod ve kategori bilgilerine ilişkin örnekler, 64 tez içerisinde belirlenen kategorileri temsil etmek üzere Tablo 34’te gösterilmektedir. Örgütsel Davranış teması bireyin herhangi bir örgütte sergilediği herhangi bir davranışla ilişkilendirilebilen çok geniş bir konu alanıdır. Bu araştırma kapsamında örgütsel davranış temasıyla ilişkilendirilen tezler eğitim örgütlerindeki bireylerin rolleri ve/veya konumları ile bağlantılı olarak sergiledikleri davranışlardan yola çıkarak belirlenmiştir. Örgütlerde yönetici ve yönetilen konumundaki kişilerin üstlerine, astlarına ve birbirlerine yönelik ortaya koyduğu davranış biçimleri olan bağlılık, güven, kaytarma, kayırmacılık, psikolojik sözleşmeler, işe uyum, sinizm, sessizlik, kırılma, vefa, affedicilik, adanmışlık, tükenmişlik, motivasyonel dil kullanımı vb. davranışlar araştırmacıların örgütsel davranış bağlamında ilgilendiği alt konular arasındadır.

4.4. Tezlerde Yer Alan Yeni Kavramlar

Bu çalışmada 4. alt amaç olarak “2021, 2022 ve 2023 yıllarında tamamlanan Eğitim Yönetimi alanı lisansüstü tezlerinde yer alan –varsa- yeni kavramlar nelerdir?” sorusuna yanıt aranmaktadır. Eğitim yönetimi tezlerinde ‘yeni’ olarak nitelendirilen kavramlar daha önce farklı araştırma makalelerinde veya kitaplarda ele alınmış olabilir. Bu çalışmada, YÖK Ulusal Tez Merkezinde taranmış eğitim yönetimi tezleri kapsamında, alanda daha önce çalışılmamış

veya yeni çalışılmaya başlanmış konular ‘yeni’ kavramlar olarak değerlendirilmiştir. İncelenen 1632 tezin başlıklarında alanyazında az karşılaşılan kelime ve/veya kelime gruplarının bulunduğu tespit edildiyse, bu kavramlar listelenerek sonrasında YÖK Ulusal Tez Merkezi aracılığıyla her bir kavrama yönelik ikinci aşama lisansüstü tez taraması yapılmıştır. Araştırmacının bu yargıya, araştırmanın tüm verilerinin toplandığı veri tabanı olan YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden kavram/kelime taraması yapmasıyla ulaştığı ve bu ikincil taramanın öznel bir değerlendirmenin sonucunda yapıldığı ifade edilmelidir.

4.4.1. 2021 Yılında Tamamlanan Tezlerde Yer Alan Yeni Kavramlar

Bu araştırmada 4. alt amaç olarak “2021 yılında tamamlanan Eğitim Yönetimi alanı lisansüstü tezlerinde yer alan –varsa- yeni kavramlar nelerdir?” sorusuna yanıt aranmaktadır. İncelenen 520 tezin başlıklarında alanyazında az karşılaşılan kelime ve/veya kelime gruplarının bulunduğu tespit edildiyse, bu kavramlar listelenerek sonrasında YÖK Ulusal Tez Merkezi aracılığıyla her bir kavrama yönelik ikinci aşama lisansüstü tez taraması yapılmıştır. YÖK Tez Arşivi veri tabanında *Eğitim ve Öğretim* alanında şimdiye kadar çalışılmamış ya da az sayıda çalışılmış 10 kavram belirlenmiştir. Bu kavramlar 4. alt amacın bulgularını oluşturmak üzere listelenerek kavramların adları ve kavramların yer verildiği lisansüstü tezlerde yapılan tanımları Tablo 35’te gösterilmiştir.

Tablo 35

2021 Yılı Eğitim Yönetimi Alanı Tezlerinde Yer Alan Yeni Kavramlar

Kavram	Tanım	Tez Türü
Yengeç Sepeti (Crabs in a bucket)	“Örgüt içerisindeki bireylerin “ben yapamadıysam sen de yapama” anlayışı ile hareket ederek yükselmek, farklılık yaratmak isteyen diğer bireyleri aşağı çekmeye çalışmasını tanımlayan bir metafordur.” (T179)	Doktora
Hastane Sınıfları	“Kurum statüsünde olan hastane okullarının 2012-2013 eğitim öğretim yılında yapılan değişikliklerle hastanelere en yakın ilkokula bağlanması sonucu hastanede içerisinde eğitim faaliyetlerinin sürdürüldüğü sınıflardır.” (T335)	Yüksek Lisans

Aşırı Eğitim	<i>“Aşırı Eğitim (overeducation) bireylerin önlisans, lisans ve lisansüstü eğitime sahip olmalarına rağmen giriş düzeyi işlerde çalışması durumudur.” (T133)</i>	Doktora
Kuşak Dostu Okul	<i>“Farklı kuşaklardan gelen bireylerin bir arada bulundukları, kurum içerisinde kuşaklararası dayanışma, bilgi alışverişi ve öğrenme faaliyetlerinin uyumlu bir biçimde işe koşulduğu okul ortamı olarak ifade edilmektedir.” (T227)</i>	Doktora
Rol Stresörleri	<i>“Rol stresörleri, örgütsel bir rolün astlar için olumsuz sonuçlara yol açmasıyla ortaya çıkan olgulardır.” (T225)</i>	Yüksek Lisans
Plazma Liderlik	<i>“Örgütsel sistemi etkileyen faktörlerin farkında olan, gerektiği hallerde ve gerektiği zamanlarda her türlü liderlik tarzını sergileyebilen ve sistemler arasındaki ilişki ağını dikkate alabilen bir liderlik yaklaşımıdır.” (T49)</i>	Doktora
Pygmalion Etkisi	<i>“Pygmalion etkisi psikolojide beklentilerin olumlu sonuçlar doğurduğu bir durum olarak ifade edilir. Eğitimde Pygmalion etkisi ise, öğretmenlerin öğrencilerin performansına ilişkin beklentilerinin kendini gerçekleştiren kehanetler haline geldiği durumları ifade etmede kullanılan bir kavramdır.” (T123)</i>	Doktora
Prekarizasyon	<i>“Prekarizasyon, çalışma sürecinin çeşitli açılardan güvencesizleştirilmesi sonucu çalışanların baskıları ve sömürüyü kabul etmeleri ve bu duruma razı olmalarının sağlanması durumudur.” (T90)</i>	Doktora
Örgütsel Kırılganlık	<i>“Örgütsel kırılganlık, öğretmenlerin meslekleri ve çalışma koşulları ile ilgili risk ve tehditlere karşı açık olmaları, kendilerini yetersiz, güçsüz ya da savunmasız hissetmesi durumudur.” (T127)</i>	Doktora
Presenteeism	<i>“İşte istemeden var olma durumu olarak tanımlanan (Presenteeism), çalışanların mental veya fiziki</i>	Yüksek Lisans

rahatsızlıkları nedeniyle işe gitmemeleri gereken durumlarına rağmen iş yerlerinde olmalarını ifade eder.” (T104)

1. Yengeç Sepeti (Crabs in a bucket)

Bu kavramın kullanıldığı doktora tezinde amaç, resmi ve özel liselerde görev yapan öğretmenlerin “*yengeç sepeti*” olgusuna ilişkin algılarını incelemek ve “yengeç sepeti” olgusu konusunda öğretmenlerin görüşlerini belirlemektir.

2. Hastane Sınıfları

Hastane Okulları: Hastanelerde uzun süreler boyunca tedavi gören okul çağı çocuklarının eğitim öğretim faaliyetlerinin hastanelerde kesintiye uğramadan sürdürülmesi amacıyla 2012 yılına kadar varlığını kurum statüsünde devam ettiren kurumlardır.

Bu yüksek lisans tezinde, hastanelerde uzun süreli tedavi görmek zorunda kalan öğrencilerin okuldan ayrı kaldıkları süreçte akademik faaliyetlerine devam etmelerini sağlamak amacıyla açılan **Hastane Sınıflarında** görev alan yönetici ve öğretmenlerin görüşleri ışığında hastane sınıflarının mevcut durumunu ortaya koymak, hastane sınıflarında yapılan çalışmalara yönelik öneriler sunmak amaçlanmıştır.

3. Aşırı Eğitim

İlgili doktora tezinde ön lisans, lisans, lisansüstü eğitim kademelerinden mezun olup giriş düzeyi işlerde çalışan ve aynı statüde çalıştıkları iş arkadaşlarına göre eğitim düzeyi daha yüksek olan aşırı eğitilmiş bireylerin oranlarının belirlenmesi, söz konusu bireylerin görüşlerine başvurularak eğitim istihdam ilişkisinin eğitim ekonomisi kuramları bağlamında çözümlenmesi amaçlanmıştır.

4. Kuşak Dostu Okul

Bu kavramın yer aldığı doktora tezinde öğretmenlerin kuşaklararası alan, kuşaklararası bilgi paylaşımı, kuşaklararası dayanışma, ve kuşaklararası öğrenme kavramları ile ilgili görüşlerini ortaya koymak, bu olgular arasındaki ilişkilerin doğasını keşfetmek, okullarda bu değişkenlerin gerçekleşme düzeyini belirleyerek bu değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır.

5. Rol Stresörleri

Bu kavramın yer aldığı yüksek lisans tezinde amaç vakıf üniversitelerinde İngilizce dersi veren öğretim görevlilerinin yükseköğretimdeki rol ve sorumluluklarını iş tatminleri açısından nasıl deneyimlediklerini araştırmaktır.

6. Plazma Liderlik

İlgili doktora tezinde amaçlanan ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin plazma liderlik davranışlarının ve öğrencilerin vatandaşlık algılarının düzeyini mekânsal analiz yöntemiyle incelenmesidir.

7. Pygmalion Etkisi

Bu kavramın yer aldığı doktora tezinin amacı öğrenci algılarına göre okul müdürlerinin öğretim liderliği davranışları ile öğrenciler üzerinde Pygmalion etkisi oluşturan öğretim liderliği davranışlarının düzeylerinin ve bu davranışların birbiri ile ilişkisinin belirlenmesidir.

8. Prekarizasyon

İlgili doktora tezinde, eğitim emeğinin *prekarizasyonu*, öğretmenlerin iş güvencesizliği algıları kapsamında ele alınmış; kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olarak istihdam edilen öğretmenlerin iş güvencesizliği algılarının incelenmesi amaçlanmıştır.

9. Örgütsel Kırılганlık

Bu kavrama yer verilen doktora tezinde kamu ortaöğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmenlerin *örgütsel kırılганlık* ve özgüven ile ilgili görüşlerini ortaya koymak ve örgütsel kırılганlık düzeyleri ile özgüven düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır.

10. Presenteeism

Bu yüksek lisans tezi ile kamu öğretim kurumlarında çeşitli seviyelerde görev yapan öğretmenlerin işte istemeden var olma seviyelerinin tespit edilmesi, aynı zamanda işte istemeden var olma davranışının çalışanların demografik özellikleri, örgütsel bağlılıkları ve örgütsel bağlılık alt boyutlarında ne seviyede etkili olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

4.4.2. 2022 Yılında Tamamlanan Tezlerde Yer Alan Yeni Kavramlar

Bu araştırmada 4. alt amaç olarak “2022 yılında tamamlanan Eğitim Yönetimi alanı lisansüstü tezlerinde yer alan –varsa- yeni kavramlar nelerdir?” sorusuna yanıt aranmaktadır. İncelenen 621 tezin başlıklarında alanyazında az karşılaşılan kelime ve/veya kelime gruplarının bulunduğu tespit edildiyse, bu kavramlar listelenerek sonrasında YÖK Ulusal Tez Merkezi aracılığıyla her bir kavrama yönelik ikinci aşama lisansüstü tez taraması yapılmıştır. YÖK Tez Arşivi veri tabanında *Eğitim ve Öğretim* alanında şimdiye kadar çalışılmamış ya da az sayıda çalışılmış 10 kavram belirlenmiştir. Bu kavramlar 4. alt amacın bulgularını oluşturmak üzere listelenerek kavramların adları ve kavramların yer verildiği lisansüstü tezlerde yapılan tanımları Tablo 36’da gösterilmiştir.

Tablo 36

2022 Yılı Eğitim Yönetimi Alanı Tezlerinde Yer Alan Yeni Kavramlar

Kavram	Tanım	Tez Türü
Tahakküm	<i>“Okul müdürlerinin; öğretmenlerin davranışlarını kontrol etmeyi sağlamak amacıyla çeşitli kısıtlamalar yapması, yasal gücünü asimetrik veya emir vererek kullanması, öğretmenlerin düşüncelerini özgürce söylemelerine engel olması gibi manipüle edici davranışlarıdır. (T66)</i>	Doktora
Glokal Liderlik	<i>“Hem küresel hem yerel düşünmeyi, küresel becerileri yerele indirgemeyi gerektiren bir liderlik yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır.” (T92)</i>	Yüksek Lisans
Kısıtlar Kuramı	<i>“Bir kişi, kuruluş veya sistemin amacına ulaşmasını engelleyen temel sınırlamaları mantıklı bir şekilde tanımlayarak aşmak için kullanılan hem bir metodoloji hem bir dizi düşünme süreci olarak tanımlanmaktadır.” (T94)</i>	Doktora
Mesleki eylemlilik	<i>“Bireyin çalışmasının içeriğini, koşullarını ve kapsamını belirlerken fikir belirtebilmesi ve çalışma yöntemlerine ilişkin karar verebilmesi olarak ifade edilir.” (T140)</i>	Yüksek Lisans

Rezonans Liderlik	<i>“Örgütsel alanda lider tarafından örgütteki üyeler üzerinde güçlü, tutkulu bir şekilde etki oluşturma, onlarla uyumlu ilişkiler kurarak onların duygularını yönetme becerisi olarak ifade edilebilir. (T207)</i>	Doktora
Holakrasi	<i>“Her işin “rol” kavramıyla ifade edildiği, üniversitedeki fakülte, ana bilim dalı, bilim dalı vb. birimlerin birbirine benzer ve ilişkili rollerin bir araya getirilmesi ile oluşturulan bir dizi iç içe geçmiş “çember” olarak yapılandırıldığı, tüm yönetici unvanlarının bu çemberlere rehberlik eden “takım lideri” rolünü üstlendiği bir yönetim sistemi olarak ifade edilir.” (T310)</i>	Doktora
Örgütsel Körlük	<i>“Örgütlerin dış çevredeki fırsat ve tehditleri algılayamaması, bunun sonucunda iç ve dış paydaşlar ile iletişim problemleri yaşanmasına sebep olan örgüt hastalığı olarak tanımlanmaktadır.” (T380)</i>	Yüksek Lisans
Kapsayıcı Liderlik	<i>Örgütteki bireylerin ait olma ve benzersizlik ihtiyaçlarının karşılanması sonucu örgüt içerisindeki karar alma, planlama ve değerlendirme süreçlerinde etkin olması olarak tanımlanmaktadır.” (T399) ve (T441)</i>	Yüksek Lisans
İşyeri Ruhsallığı	<i>“Bireyin hayattaki nihai hedefine ulaşma, iş arkadaşları, diğer bireyler ve evrenle kuvvetli bir ilişki kurma ve sonuçta kendi inanışları ile işyerindeki değerleri arasında uyum sağlama olarak tanımlanabilir.” (T412)</i>	Yüksek Lisans
Eşik Tutuculuk Mekanizması (Gatekeeping)	<i>Bilginin ve kaynağın kiminle, nasıl ve ne sıklıkla paylaşılabileceğinin belirlenmesine karar veren eşik tutucu konumundaki akademisyenlerin bu davranışları sonucunda kişisel paradigmlar doğrultusunda eşitsiz bir şekilde dağıtılan kaynakların araştırma görevlisi konumundaki</i>	Yüksek Lisans

bireylerin araştırmacı kimliklerinin oluşması ve akademinin içerisinde sosyalleşme imkanlarını etkilemesi ve eşitsizlik durumunun dönüştürülmesi anlamında kullanılmaktadır.” (T453)

1. Tahakküm

Bireylerin davranışlarını kontrol etmek suretiyle onları kısıtlayan davranışlar olarak ifade edilen **tahakküm** kavramının yer aldığı doktora tezinde müdür ve öğretmen görüşleri doğrultusunda ortaokul müdürlerinin öğretmenler üzerindeki tahakküm davranışları ile etik liderlik becerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Glokal Liderlik

Küresel dünyada meydana gelen durumları yereldeki uygulamalara yansıtabilen liderlik stili olarak ifade edilebilen **glokal liderlik** kavramının yer aldığı yüksek lisans tezinde amaç pandemi sürecinin öğretmenlerin ve yöneticilerin glokal liderlik davranışları gösterme düzeylerine etkisinin incelenmesi olarak belirtilmektedir.

3. Kısıtlar Kuramı

Eğitimin kalitesi ile eğitim kurumlarındaki performansın artırılması ve sürekli gelişiminin sağlanması amacıyla **Kısıtlar Kuramı** kavramının irdelendiği doktora tezinde kuramın sunduğu ilkeler doğrultusunda okullarda performans geliştirmeye yönelik uygulanabilecek bir eğitim yönetimi modeli önermek amaçlanmıştır.

4. Mesleki eylemlilik

İlgili yüksek lisans tezinde akademisyenlerin **mesleki eylemlilik** algılarında örgütsel demokrasi ve örgütsel vatandaşlığın rolünü belirlemek amaçlanmıştır.

5. Rezonans Liderlik

Bu liderlik tarzının yer aldığı doktora tezinde öğretmenlerin rol fazlası ve **rezonans** liderlik davranışları üzerinde örgütsel sinerjinin aracılık rolünün tespit edilmesi amaçlanmıştır.

6. Holakrasi

Holakrasi kavramının yer aldığı doktora tezinde holakrasi ve akademik özgürlük arasındaki ilişkinin saptanması ve akademik personelin üniversite yönetiminde holakrasi modelini benimseme düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

7. Örgütsel Körlük

Örgütsel körlük kavramının ele alındığı yüksek lisans tezinde eğitim ve yönetim biliminde meydana gelen değişimlere uyum sorunlarının nedeni olabilecek öğretmenlerdeki

örgütsel körlük düzeyi ile öğretmenlerin değişim ve yenileşmeye yönelik beklenti düzeyleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

8. Kapsayıcı Liderlik

2022 yılında *kapsayıcı liderlik* kavramının ele alındığı bir doktora ve bir yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Yüksek lisans tezinde yöneticilerin kapsayıcı liderlik düzeyleri ile öğretmenlerin örgütsel mutlulukları arasındaki ilişki incelenmiş; doktora tezinde ise yöneticilerin gösterdiği kapsayıcı liderlik özellikleri ile okullardaki sosyal diyalog durumları arasındaki ilişki ele alınmıştır.

9. İşyeri Ruhsallığı

Örgütsel bir davranış örüntüsü olarak ele alınan *işyeri ruhsallığı* kavramının incelendiği yüksek lisans tezinde öğretmenlerin bu konudaki algılarını ölçmek ve bu davranışın iş yerindeki yansımalarına ışık tutmak amaçlanmıştır.

10. Eşik Tutuculuk Mekanizması (Gatekeeping)

Bu kavramın incelendiği yüksek lisans tezinde araştırma görevlisi konumundaki lisansüstü eğitim öğrencilerinin kaynak ve fırsatlara erişimlerinde danışmanlarının sosyalleştirme ve *eşik tutuculuk mekanizmalarının* etkisini belirlemek amaçlanmıştır.

4.4.3. 2023 Yılında Tamamlanan Tezlerde Yer Alan Yeni Kavramlar

Bu çalışmada 4. alt amaç olarak “2023 yılında tamamlanan Eğitim Yönetimi alanı lisansüstü tezlerinde yer alan –varsa- yeni kavramlar nelerdir?” sorusuna yanıt aranmaktadır. İncelenen 491 tezin başlıklarında alanyazında az karşılaşılan kelime ve/veya kelime gruplarının bulunduğu tespit edildiyse, bu kavramlar listelenerek sonrasında YÖK Ulusal Tez Merkezi aracılığıyla her bir kavrama yönelik ikinci aşama lisansüstü tez taraması yapılmıştır. YÖK Tez Arşivi veri tabanında *Eğitim ve Öğretim* alanında şimdiye kadar çalışılmamış ya da az sayıda çalışılmış 8 kavram belirlenmiştir. Bu kavramlar 4. alt amacın bulgularını oluşturmak üzere listelenerek kavramların adları ve kavramların yer verildiği lisansüstü tezlerde yapılan tanımları Tablo 37’de gösterilmiştir.

Tablo 37

2023 Yılı Eğitim Yönetimi Alanı Tezlerinde Yer Alan Yeni Kavramlar

Kavram	Tanım	Tez Türü
Otopoyiyez Yaklaşımı	<i>“Eğitim yönetimi açısından kendi kimliğini koruyan, kendi kendini yenileyen ve okulu anlamlı kılan yapılar olarak kabul edilen otopoyiyez okulların içerisinde farklı insan toplulukları olduğundan her okulun kendine özgü bir yapı ve kimliğinin oluştuğunu, bu durumun okulların diğer yapılara kıyasla daha farklı yaklaşımlarla yönetilmesini savunan bir yaklaşımdır.” (T26)</i>	Yüksek Lisans
Üretim Karşıtı İş Davranışı	<i>“Üretim karşıtı iş davranışı, bir kuruma veya örgütün diğer üyelerine zarar vermeyi amaçlayan örgütsel davranış olarak tanımlanmaktadır.” (T335)</i>	Yüksek Lisans
Karanlık Kişilik	<i>“Karanlık kişilik özellikleri üstünlük duygusu, baskınlık (narsisizm); etkili sözel ifade becerisi, sosyal cazibe sahibi olma, sahtekârlık (makyavelizm); duygusallıktan yoksun sosyal davranışlar, dürtüleriyle hareket etme ve bireyler ile olan ilişkilerinde düşmanca tavırlar (psikopati) gibi davranışlarla ifade edilmektedir.” (T70)</i>	Yüksek Lisans
Bilişsel Yanlılık	<i>“Belirsizliğin hâkim olduğu karar verme durumlarında insanların, karar verme sürecini kolaylaştırmak amacıyla bazı kısayollara başvurduğu ortaya koyulmuştur. Höristik denilen bu bilişsel kısayollardan yararlanıldığında karar verme süreçlerinde bazı sistematik hatalar ortaya çıkmakta, bu hatalara bilişsel yanlılık adı verilmektedir.” (T155)</i>	Yüksek Lisans
Öğretmen Ataleti	<i>“Atalet, bir kurumun değişen koşullara uyum sağlama isteksizliği ya da yetersizliği anlamına gelmektedir.” (T166)</i>	Doktora
Sosyotelizm	<i>“Örgüt yöneticilerinin çalışanları ile iletişim kurması gereken ortamlarda çalışanlarla iletişimden</i>	Yüksek Lisans

	<i>kaçınarak dikkatlerini telefonlarına yöneltmeleri durumu olarak tanımlanır.” (T283)</i>	
Yeşil Örgütsel Davranış	<i>“Kişilerin doğal çevreyle alakalı faaliyetlerinin negatif sonuçlarının azaltılmasına dair davranışlar olarak tanımlanmaktadır.” (T367)</i>	Yüksek Lisans
Değişim Ajanı	<i>“Değişim ajanı kavramı, bir organizasyonun içinde veya dışında, o organizasyonun işleyişini başarılı bir şekilde dönüştürme fırsatına ve kapasitesine sahip olan bireyleri ifade eder.” (T437)</i>	Yüksek Lisans

1. Otopoyiye Yaklaşımı

Bu kavramın incelendiği yüksek lisans tezinde, okul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda okul yöneticilerinin ve okul örgütlenmesinin **otopoyiye** yaklaşıma yatkınlıklarının araştırılması amaçlanmıştır.

2. Üretim Karşıtı İş Davranışı

Bu kavramın yer aldığı yüksek lisans tezinde **üretim karşıtı iş davranışı**, örgütün bir üyesi olarak öğretmenlerin, yaşadıkları olumsuz durumların sonucu olarak, çalıştıkları kurumlara ve kurumların amaçlarına karşı kasıtlı bir şekilde örgüt işleyişini aksatan ve örgüt kurallarını ihlâl eden olumsuz davranışlar sergilemesi olarak tanımlanmıştır.

3. Karanlık Kişilik

Bu kavramın yer aldığı yüksek lisans tezinin amacı eğitim kurumları yöneticilerinin karanlık kişilik özellikleri ile örgütsel iklim ve güven arasında bir ilişkinin olup olmadığı ve varsa bu ilişkiye öğretmenlerin karanlık liderlik algısının aracılık edip etmediğinin araştırılmasıdır.

4. Bilişsel Yanlılık

İlgili yüksek lisans tezinin amacı öğretmenlerin eğitim örgütlerinde karşılaştıkları çeşitli karar verme durumlarında, bilişsel yanlılıklarının aldıkları karara olan etkisini incelemektir.

5. Örgütsel Atalet (Öğretmen Ataleti)

Örgütün iş yapma ve çevresel gelişmelere tepki verme hızının olması gerekenden düşük olması olarak tanımlanan **örgütsel atalet** kavramının yer aldığı

doktora tezinin amacı öğretmen ataletinin liderlik stili ve öğretmen performansı arasındaki ilişkiye nasıl etki ettiğinin belirlenmesidir.

6. Sosyotelizm

Bireyin başkalarıyla iletişim halindeyken, akıllı telefonla ilgilenmesi ve sonuçta kişilerarası iletişime ket vurulması olarak ifade edilebilen **sosyotelizm** kavramının kullanıldığı yüksek lisans tezinde anadolu liseleri ve meslek liseleri yöneticilerinin sosyotelizm davranışının öğretmenlerin motivasyonlarına etkisini incelemek amaçlanmıştır.

7. Değişim Ajanı

Topluluk içindeki bireylerin yeniliği benimseme ile ilgili kararlarını istenen yönde etkileyebilen kişi olarak tanımlanan **değişim ajanı** kavramına yer verilen yüksek lisans tezi ile okullarda, değişim ajanı potansiyeli taşıyan öğretmenlerin değişimi kolaylaştırıcı ve zorlaştırıcı etkenlere yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmış böylelikle eğitimsel reformların daha kolay hayata geçirilebilmesi açısından uygun şartların oluşturulmasına olanak sağlayan faktörler incelenmiştir.

8. Yeşil Örgütsel Davranış

Örgüt çatısı altında çevresel sürdürülebilirliğe önem vererek buna katkı sağlayan, çevreye yönelik zararların en aza indirgenmesini sağlayan eylem ve davranışlar olarak tanımlanan **yeşil örgütsel davranış** kavramının ele alındığı yüksek lisans tezinde öğretmenlerde yeşil örgütsel davranışın hangi düzeyde olduğunu tespit ederek yeşil kültürünün öğretmenlerin demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amaçlanmıştır.

4.5. 2021, 2022 ve 2023 Yıllarında Yazılan Lisansüstü Tezlere İlişkin Bulgular

2021, 2022 ve 2023 yıllarında tamamlanan lisansüstü tezlere ilişkin özet bulgular Tablo 38, Tablo 39 ve Tablo 40'ta gösterilmektedir. Aşağıdaki tablolarda *Bulgular* bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanan araştırma bulgularının bütüncül bir şekilde ortaya konması amaçlanmıştır.

Tablo 38

Tamamlanan tezlerin tanımlayıcı özelliklerine ilişkin bulguların karşılaştırılması

		2021 Yılı	2022 Yılı	2023 Yılı
Tez Türü	Yüksek Lisans	436	531	408
	Doktora	84	90	83
	TOPLAM	520	621	491
Tez Dili	Türkçe	508	608	478
	İngilizce	12	13	13
Üniversite Türü	Devlet	361	491	411
	Vakıf	135	124	80
	Ortak Program	24	6	-
En Fazla Tez Yazılan Üniversite		İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (Vakıf)	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (Vakıf)	Ankara Üniversitesi (Devlet)
En Fazla Tez Yazılan Coğrafi Bölge		Marmara Bölgesi	Marmara Bölgesi	Marmara Bölgesi

Tablo 38’de, 1. Araştırma sorusu kapsamında incelenen 1632 tezin tanımlayıcı özelliklerine göre yapılan değerlendirmeler özet olarak gösterilmektedir. Buna göre Türkiye’de eğitim yönetimi alanında en çok tez 2022 yılında yazılmıştır. Yazılan tezlerin neredeyse tamamı Türkçe dilinde yazılmıştır. Üniversite türü bakımından en fazla tez devlet üniversitelerinde yazılmıştır. 2021 ve 2022 yıllarında devlet-vakıf üniversitesi ortak programlarında yazılan 30 tez varken, 2023 yılında ortak programlarda yazılan herhangi bir teze ulaşılmamıştır. 2021, 2022 ve 2023 yılları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, en fazla tez İstanbul’da bir vakıf üniversitesi olan İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesinde yazılmıştır. Yazılan tez sayısı bakımından Marmara Bölgesi’nin akademik anlamda en üretken coğrafi bölge olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 39

Tamamlanan tezlerin metodolojik özelliklerine ilişkin bulguların karşılaştırılması

	2021 Yılı (f)	2022 Yılı (f)	2023 Yılı (f)
Yöntem	Nicel (232)	Nicel (278)	Nicel (257)
Desen	İlişkisel Tarama (159)	İlişkisel Tarama (225)	İlişkisel Tarama (184)
Örneklem	Öğretmenler (369)	Öğretmenler (424)	Öğretmenler (348)
Veri Toplama Aracı	Ölçek Yüz yüze: (230) Çevrimiçi (98)	Ölçek Yüz yüze (162) Çevrimiçi (186)	Ölçek Yüz yüze (116) Çevrimiçi (131)

Tablo 39’da, 2. Araştırma sorusu kapsamında incelenen 1632 tezin metodolojik özelliklerine göre yapılan değerlendirmeler özet olarak gösterilmektedir. Buna göre 2021, 2022 ve 2023 yıllarında yazılan tezlerde en çok nicel yöntem tercih edilmiştir. En yaygın kullanılan araştırma deseni ilişkisel tarama olmuştur. Öğretmenler, örneklem olarak en yaygın başvurulmuş grup olmuştur. Araştırmacılar veri toplama aracı olarak en çok ölçekleri tercih etmişlerdir. 2022 ve 2023 yıllarında çevrimiçi ölçeklerin kullanımı artış göstermiştir.

Tablo 40

Tamamlanan tezlerin tematik özelliklerine ilişkin bulguların karşılaştırılması

En Yaygın Tema	2021 Yılı (f)	2022 Yılı (f)	2023 Yılı (f)
1.	Liderlik (83)	Eğitim Politikaları ve Stratejileri (124)	Liderlik (89)
2.	Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim (79)	Örgütsel Davranış (108)	Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim (75)
3.	Okul Yönetimi (77)	Liderlik (102)	Okul Yönetimi (74)

Tablo 40’ta, 3. Araştırma sorusu kapsamında incelenen 1632 tezin tema/konu alanı özelliklerine göre yapılan değerlendirmeler özet olarak gösterilmektedir. Buna göre 2021, 2022 ve 2023 yıllarında yazılan tezlerde en yaygın tercih edilen tema Liderlik olmuştur. Onu Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim, Okul Yönetimi ve Eğitim Politikaları-Stratejileri temaları izlemiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1.Sonuçlar

Bu bölümde araştırma soruları doğrultusunda elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlara, bu sonuçların konuyla ilgili alanyazınla karşılaştırılması ile oluşturulan tartışma bölümüne ve önerilere yer verilmiştir.

2021, 2022 ve 2023 yıllarında eğitim yönetimi alanında tamamlanan 1632 lisansüstü tezin tanımlayıcı, metodolojik, konu alanı eğilimleriyle ilgili güncel durumu ortaya koymak bu araştırmanın çıkış noktası olmuştur. Tanımlayıcı ve metodolojik bulgular tez yazarlarının tez metninde yer verdiği şekilde; konu alanı ile ilgili bulgular araştırmacı tarafından oluşturulan kategori ve temalar aracılığıyla raporlanmıştır.

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

2021, 2022 ve 2023 yılı bütüncül bir şekilde ele alınarak elde edilen sonuçlara göre; eğitim yönetimi alanında 2021 yılında 520; 2022 yılında 621 ve 2023 yılında 491 lisansüstü tez tamamlanmıştır. 2022 yılında tamamlanan tez sayısı 2021 ve 2023 yıllarına göre fazladır. Bunun nedenleri arasında 2020 yılının başında tüm dünyayı ve Türkiye'yi etkisi altına alan pandemi sürecinde YÖK tarafından alınan 'Kayıt Dondurma Hakkı' kararı sayılabilir (YÖK, 2020). Pandemi nedeniyle 2021 yılında tez sürecini tamamlamayan araştırmacılar 2022 yılında tamamlamış ve bu durum 2022 tez sayılarında artışa neden olmuş olabilir. Tamamlanan lisansüstü tezlerin %84,3'ü yüksek lisans tezi, %15,7'si doktora tezidir. Köksal (2019) ve Alp (2019) da yaptıkları araştırmalarda benzer bir sonuca ulaşmıştır. Eğitim Yönetimi yüksek lisans programlarının doktora programlarına göre sayı bakımından fazla olması (YÖK, 2024) ve doktora eğitiminin yüksek lisans eğitiminden daha uzun sürmesi nedeniyle ortaya çıkan

Çalışmaların sayıca az olması bu sonucu doğurabilmektedir. Ayrıca enstitüler bünyesinde doktora programının açılma kriterlerinin (YÖK, 2024) daha katı olmasının üniversitelerin, bünyelerinde yüksek lisans programları açmaya ağırlık vermesine sebep olduğu söylenebilir.

Tamamlanan tezlerin %97,7'si Türkçe dilinde, yalnızca %2,3'ü İngilizce dilinde yazılmıştır. Bu durum tamamlanan tezlere uluslararası düzeyde erişimi güçleştirmekte ve tezlerin evrensel tanınırlığını kısıtlayabilmektedir. Üniversite türleri bakımından incelendiğinde lisansüstü tezlerin %77,3'ü devlet üniversitelerinde, %22,7'si vakıf üniversitelerinde ve devlet-vakıf üniversitesi ortak programlarında tamamlanmıştır. Eğitim Yönetimi yüksek lisans tezlerinin %74,2'si; doktora tezlerinin ise %93,7'si devlet üniversitelerinde tamamlanmıştır. Yazılan doktora tezlerinin 6'sı devlet-vakıf üniversiteleri ortak programında, 10'u vakıf üniversitelerinde geri kalan 241 doktora tezi devlet üniversitelerinde yazılmıştır. Yüksek lisans programlarıyla karşılaştırıldığında doktora programlarının üniversitelere akademisyen yetiştirme amacının ön planda olması ve bu durumun doktora programlarının birtakım kriterleri (YÖK, 2024) sağlamasını gerektirdiğinden devlet üniversitelerinin bu kriterleri sağlama oranının daha yüksek olduğunu, akademisyen yetiştirme sürecinde devlet üniversitelerinin söz sahibi olduğu sonucuna varılabilir. 2021 yılında yazılan eğitim yönetimi lisansüstü tezleri devlet-vakıf ortak lisansüstü programları dahil 58 farklı üniversitede; 2022 yılında yazılan eğitim yönetimi lisansüstü tezleri devlet-vakıf ortak lisansüstü programları dahil 68 üniversitede, 2023 yılında yazılan eğitim yönetimi lisansüstü tezleri 66 üniversitede hazırlanmıştır. Tüm bu üniversiteler içerisinde 2021 ve 2022 yıllarında sayıca en fazla tez 99 tez ile İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (Vakıf) bünyesinde yazılmıştır. Tezli Yüksek Lisans ve Doktora Programlarına öğrenci kabulünün kontenjan dâhilinde yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda lisansüstü programlarda üretilen tezlerin de sayıca belirlenen kontenjanlara paralel olması beklenir. Bir vakıf üniversitesinde iki yıllık süreçte 99 yüksek lisans tezinin yazılması tezlerin özgünlüğü bakımından düşündürücü olmakla beraber tezler incelendiğinde birbirine yakın konuların örneklem ve uygulama yeri değiştirilerek benzer şekilde çalışıldığı kanaatine varılmıştır. Bunun yanında Siirt Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi tez sayısı bakımından ön plana çıkan üniversitelerdir. Siirt Üniversitesi bünyesinde 2021 yılı içerisinde 32, 2022 yılında 21 lisansüstü tezin tamamlanması üniversitenin gelişmişlik açısından nispeten dezavantajlı bir şehirde ve bölgede yer almasına karşın bilim dünyasına katkı sağlamada başarılı bir konumda olduğunu ortaya koymaktadır. Tezlerin yazıldığı üniversitelerin bulundukları coğrafi bölgeler bakımından incelenmesi sonucunda Marmara Bölgesinin tamamlanan tez sayısı bakımından en üretken, Doğu Anadolu

Bölgesinin ise en az üretken bölge olduğu belirlenmiştir. Türkiye’de sayıca en fazla üniversitenin bulunduğu şehir olan İstanbul’un Marmara Bölgesinde yer alması sonucu bu, beklenen bir sonuçtur. Güneydoğu Anadolu Bölgesinin tamamlanan tez sayısı bakımından Akdeniz ve Ege Bölgelerini geride bırakması bölgenin sosyo-ekonomik açıdan geri kalmış olmasına rağmen eğitim-öğretim faaliyetleri açısından ön plana çıktığını göstermektedir.

Lisansüstü tezlerin en çok Lisansüstü Eğitim Enstitüsü; Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı ve Eğitim Yönetimi Bilim Dalı/Programı bünyesinde yazılmış olmasının beklenen bir sonuç olduğu ifade edilebilir. Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve özellikle Sosyal Bilimler Enstitülerinin artık birçok üniversitede Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne dönüştürüldüğü görülmektedir. Alanın farklı üniversitelerde farklı birim isimleriyle adlandırılması öğrenciler ve araştırmacılar açısından kafa karıştırıcı bir durum olabilmektedir. Öyle ki aynı üniversitede yazılmış lisansüstü tezlerin YÖK Ulusal Tez Merkezi tez metinlerinde yer alan birim adları ile veri tabanına kaydedilen birim adları arasında tutarsızlıklar tespit edilmiştir. Bu konuya ilişkin bulguların Eğitim Yönetimi alanının denetim, teftiş, planlama, ekonomi, politika alt disiplinleriyle olan karmaşık ilişkisini ortaya koyan Baykara (2019) ile tutarlılık gösterdiği söylenebilir. Birim adlarındaki karışıklık, araştırmacıların bünyesinde çalıştıkları anabilim dalı-bilim dalı adlandırmaları konusunda zorluk yaşadıklarını göstermektedir.

5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmacılar 2021, 2022 ve 2023 yıllarında tamamlanan lisansüstü tezlerde araştırma yöntemi olarak en çok nicel araştırma yöntemini tercih etmişlerdir. Bundan önce yapılan gerek eğitim yönetimi gerekse eğitim bilimleri çalışmalarında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Polat, 2010; Aydın ve Uysal, 2011; İşçi, 2013; Eskici ve Çayak, 2017; Alpaydın ve Erol, 2017; Hatipoğlu, Hıdıroğlu ve Tok, 2018; Köksal, 2019; Ödemiş-Keleş, 2020; Akyürek, 2022). Bazı araştırmalarda araştırma yönteminin açıkça ifade edilmemesi sonucunda bu çalışmalarda araştırma desenlerinden ve kullanılan veri toplama yöntemlerinden yola çıkılarak nicel/nitel yönetime başvurulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Veri toplama ve analizi sürecinin zaman ve emek açısından daha ekonomik olması ve sistematik veri işleme-değerlendirme sürecinin sağladığı kolaylık bakımından araştırmacılar tarafından nicel yöntemin nitel ve karma araştırma yöntemlerine göre daha fazla tercih edilmesinin sebepleri olarak öne sürülebilir. Ayrıca nitel araştırma yöntemi ile yapılan çalışmaların veri toplama ve veri analizi işlemlerinde nitel yöntemin doğasından kaynaklanan öznellik ve belirsizlik durumlarının ortaya çıkmasıyla araştırmacıların sürecin tüm detaylarına hakim olmasını ve inisiyatif almasını gerektirdiğinden

araştırmaların yaygın olarak nicel yöntem kullanmaya uygun tasarlanmasına sebep olabilmektedir. Pozitivizm sonrası kuramlar, nitel ve karma araştırma yöntemleri gibi bunlara bağlı araştırma gelenekleri eğitim yönetimi alanında son zamanlarda varlık gösterse de pozitivist paradigmanın ülkemizdeki lisansüstü çalışmaların araştırma geleneği üzerindeki hakimiyetinin (Aydın, Erdağ ve Sarier, 2010; Karaca, 2018; Karataş, 2019) sürdüğü ifade edilebilir.

Araştırma desenlerine ilişkin bulgulara göre tamamlanan tezlerde araştırmacılar tarafından en çok tercih edilen araştırma desenleri nicel araştırma yöntemi desenlerinden ilişkisel/korelasyonel tarama; nitel araştırma yöntemi desenlerinden durum çalışması; karma araştırma yöntemi desenlerinden de açıklayıcı desenler olarak ön plana çıkmaktadır. Nicel yöntemin tercih edildiği çalışmalarda büyük ölçüde var olan durumu koymak ve değişkenlerin birbirleriyle olan olası ilişkilerini ortaya koymak ve ilgililere sunmak amaçlandığından tarama (ilişkisel/korelasyonel ve betimsel) deseni tüm tezler içerisinde başı çeken araştırma deseni olmuştur. Alanyazında nicel yöntem ve tarama deseninin en çok tercih edilenler olduğunu belirten çalışmalar alanyazında mevcuttur ve elde edilen sonuçlar bu noktada benzeşmektedir (Balcı, 1988; Balcı ve Apaydın, 2009; Turan vd., 2014; Eskici ve Çayak, 2017; Alpaydın ve Erol, 2017; Aydın ve Köksal, 2019; Ödemiş-Keleş, 2020).

Tamamlanan lisansüstü tezlerde araştırmanın veri kaynağı olarak en çok tercih edilen örneklem grubu öğretmenlerdir. Öğretmenleri, yöneticiler ve öğrenciler izlemektedir. Öğretmen grubunun en fazla tercih edilen örneklem grubu olması önceki araştırmalarla paralellik göstermektedir. (Polat, 2010; İşçi, 2013; Eskici ve Çayak, 2017; Hatipoğlu ve ark., 2018; Ödemiş-Keleş, 2020; Alp ve Şen, 2021; Akyürek, 2022; Bakır, 2022). Eğitim yönetimi araştırmalarında gerek mesleğin kendi içindeki olguların gerekse örgütün/okulun diğer paydaşlarıyla olan ilişki örüntülerinin ortaya çıkarılması bakımından kritik bir konumda olan öğretmenler eğitim ve öğretimin en önemli ve vazgeçilmez ögesidir. Eğitim Yönetimi alanında çeşitli süreçlerin inceleme ve değerlendirilmesi gibi önemli görevler üstlenen eğitim denetmenleri/müfettişleri örneklem olarak çok az sayıda çalışmada örneklem olarak yer almıştır. Benzer şekilde eğitim yönetimi paydaşlarından üst yönetici konumunda görev yapan il müdürü, ilçe müdürü, rektör, dekan gibi görevliler çalışmalarda örneklem olarak yer almamıştır. Bu durum araştırmaların belli pozisyonlarda (okul yöneticisi, öğretmen vb.) görev yapan kişilerin bakış açısıyla şekillenmesi sebep olabilmekte, eğitim yönetimi alanının daha geniş bir perspektifte değerlendirilmesinin önüne geçmektedir.

Nicel yöntem araştırmalarının etkisi araştırmacıların veri toplama aracı tercihlerine de yansımaktadır. Buna göre 2021, 2022 ve 2023 yıllarında tamamlanan tezlerde en çok tercih

edilen veri toplama aracı ölçekler olmuştur. Bu sonuç da önceki araştırmalarla benzer doğrultudadır (Balcı ve Apaydın, 2009; İşçi, 2013; Eskici ve Çayak, 2017; Hatipoğlu ve ark., 2018; Ödemiş-Keleş, 2020; Bakır, 2022). Ayrıca bazı araştırmalarda ölçek ve anket araçlarının birbiri yerine kullanıldıkları fark edilmişse de daha önce ifade edildiği gibi tez yazarının ifadeleri esas alındığından anketler ayrı başlıkta bağımsız olarak değerlendirilmiştir. Nitel yöntem araştırmalarında araştırmacıların en sık kullandığı veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları ön plana çıkmaktadır. Nitel çalışmalarda araştırılan konuya ilişkin derinlemesine araştırmalar yapmak esas olduğundan, görüşmeler esnasında esneklik sağlayan bir veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme formları katılımcının yanıtlarını detaylandırabileceği sorulara yer verilebilmesi bakımından yüksek oranda tercih edilmiş olabilir. Özellikle 2021 ve 2022 yıllarında tez çalışması yürüten araştırmacıların çalışmalarını dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını gölgesinde yürüttüklerinden, süreçte alınan kısıtlama ve kapanma gibi önlemler nedeniyle yüz yüze veri toplamanın güçleşmesi sonucunda buna alternatif olarak dijital platformlar aracılığıyla veri toplama yolunu seçmiş oldukları ortaya çıkmıştır. Çevrimiçi ölçek-anket formlarının dağıtılması ve toplanması zaman ve emek açısından ekonomik ve çeşitli örneklem gruplarına ulaşmada elverişli olsa da bu veri toplama yönteminde katılımcıların ölçek maddelerini ciddiyetle ve içtenlikle yanıtladıkları hususunda soru işaretleri mevcuttur. Öyle ki çevrimiçi veri toplama yoluna başvuran araştırmacıların bir kısmı bu durumu araştırmalarının sınırlılığı olarak değerlendirmiştir. Nitel araştırma yöntemi tercihleri doğrultusunda görüşme tekniğiyle veri toplanması video konferans araçları sayesinde gerçeğe olabildiğince yakın bir şekilde gerçekleştirilmiş olabilir. Bununla birlikte görüşme formlarının dijital formlar / e-posta yoluyla uygulanması katılımcıların yanıtlarında kendilerini detaylı ve içtenlikle ifade ettikleri hususunda şüpheyi yaklaşılması gereken noktalardandır. Sonuç olarak çevrimiçi veri toplama her ne kadar zaman açısından ekonomik, farklı gruplara ulaşılabilirlik açısından elverişli görünse de araştırma sonucunda elde edilen bilginin güvenilirliği konusunda şüpheli durumlar oluşturması olasıdır.

İncelenen tezlerin metodolojik/yöntemsel analizleri yapılırken karşılaşılan bir diğer durum araştırmacıların araştırma yöntemleri konusunda net ifadeler kullanmadığı tezlerin varlığıdır. Sayısı az olmamakla birlikte aynı üniversite bünyesinde tamamlanan tezlerin hiçbirinde araştırma yöntemi veya deseninin belirtilmemesi/eksik ifade edilmesi lisansüstü eğitim sürecindeki zorunlu derslerden biri olan Bilimsel Araştırma Yöntem-Teknikleri dersinin etkililiğinin sorgulanması gerektiğini düşündürmektedir.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Lisansüstü tezler konu alanı eğilimleri açısından detaylı bir şekilde incelenerek ve 14 farklı tema elde edilmiştir. Bu temalardan en çok çalışılan konu alanları 2021 ve 2023 yılı tezlerinde Liderlik; 2022 yılı tezlerinde Eğitim Politikaları ve Stratejileri olarak ön plana çıkmıştır. Liderlik temasını oluşturan kavramlar yöneticilerin yönetim sürecinde sergiledikleri tutum ve davranışları ile liderlik tanımlarının ilişkilendirildiği kavramlardır. Eğitim yönetimi alanıyla ilgili çalışmaların liderlik temasında yoğunlaşması şaşırtıcı bir durum değildir. Liderlik ve ilgili konuların sıklıkla tercih edilen konular olduğunu belirleyen araştırmalar alanyazında mevcuttur (Aydın ve ark., 2010; Köksal, 2019; Cozoğlu, 2019; Bakır, 2022; Hallinger ve Kovačević, 2022).

En yaygın çalışılan konu alanlarından biri olan Öğretmen Performansı ve Profesyonel Gelişim temasına ilişkin kavramlar öğretmenlerin mesleklerine ilişkin performansları ve profesyonel gelişimlerini birlikte ele alacak şekilde belirlenmiştir. Öğretmen performansı ile ilişkilendirilen konular öğretmenlerin mesleki performansını etkileyen motivasyon, duygusal zeka, kültürel sermaye, etik ilkelere bağlılık, okul yönetimi ile ilişkiler gibi konular iken profesyonel gelişim ile ilişkilendirilen konular günümüzde öğretmenlerin sahip olmaları beklenen 21. Yüzyıl becerileri, bilgi okuryazarlığı, dijital yeterlilikler, STEM tutumları, hizmet öncesi yetiştirilme süreci ve hizmet içi eğitim tutumları gibi konular olmuştur. Eğitimin en önemli ve vazgeçilmez ögesi olarak öğretmenlerin eğitim yönetimi araştırmalarında hem konu alanı bakımından hem de örneklem grubu olarak ilk sıralarda tercih edilmesi doğal ve olağan olarak değerlendirilmektedir.

En yaygın çalışılan konu alanlarından bir diğeri olan Okul Yönetimi temasına ilişkin kavramlar okul yönetimi ile ilişkilendirilecek çeşitli konuların detaylı bir şekilde ele alınmasıyla belirlenmiştir. Okul yönetimi kavramı kendi başına eğitimin okullarda işe koşulan eğitim-öğretim sürecinden yönetici seçimi, yöneticilerin özellikleri, tercih ettikleri yönetim tarzları, paydaşlarla etkileşimleri, okulun fiziki imkanları, kriz ve çatışmaların yönetimi gibi geniş bir konu alanına yayılabilen bir olgudur. Eğitim-öğretim süreçlerinin yönetilmesinde tepe noktada konumlanan okul yöneticilerinin bu süreçte üstlendiği misyon ve görevlerine yönelik algıları, paydaşlarla ilişkileri ve onlara yansıttıkları davranış örüntüleri sistematik bir biçimde okul yönetimi süreçlerini, okul iklimini, öğretmen performansını, öğrenci başarısını etkileme gücü olan olgulardır ve eğitim yönetimi olgusu var olduğu sürece de bilimsel araştırmalara konu olabilecek etkidir. Polat (2010), Ödemiş-Keleş (2020) ve Murphy, Vriesenga ve Storey (2007) en fazla çalışılan konuları yönetim, örgüt ve sistem olarak sıralamış; İşçi (2013) ise

yönetim, eğitim-öğretim süreci, örgütsel davranış konularının en sık çalışıldığını ifade etmiştir. Bu açıdan geçmiş çalışmalarda bu çalışmanın sonuçlarına benzer konu alanlarına yönelim olduğu öne sürülebilir.

Yaygın konu alanlarından olan Örgütsel Davranış temasıyla ilişkilendirilen konular eğitim örgütlerindeki bireylerin rolleri ve/veya konumları ile bağlantılı olarak sergiledikleri davranışlardan yola çıkarak ortaya konmuştur. Örgütsel davranış teması özellikle öğretmenler ve yöneticilerin okul çatısı altında varoluşlarıyla ilgili ast-üst ve birbirleriyle sergiledikleri davranışları ele alan bir konu olarak araştırmacıların ilgisini çeken konulardan biridir. Daha çok işletme, yönetim, psikoloji disiplinleri kapsamında yapılan araştırmalarda ortaya konan kavramlar olan örgütsel bağlılık, örgütsel güven, sanal ve sosyal kaytarma, kayırmacılık, duygusal emek, mobbing/yıldırma, sinizm, sessizlik, kırılganlık, affedicilik davranışları eğitim yönetimi araştırmacılarının da son yıllarda ilgisini çeken konular olmaktadır.

Eğitim Politikaları ve Stratejileri teması 2022 yılında en yaygın çalışılan tema olarak tespit edilmiştir. Eğitim Politikaları / Stratejileri teması kelime anlamları göz önünde bulundurulduğunda çok geniş bir konu alanına sahip olmakla beraber bu araştırmada analiz edilen konu yönelimleri yönetim olgusundan bağımsız olarak, Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığının sunduğu eğitim hizmetleri, ortaya koyduğu eğitim politikaları ve eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde başvurulmuş stratejiler tema oluşturulmasına katkı sağlamıştır. Bakanlıkça ortaya konulan politika ve stratejiler eğitim konusunda araştırma yapan birçok kişinin ilgisini çekmekte olduğunu söylemek yanlış olmaz. Özellikle eğitim politikalarının ve stratejilerinin uygulama alanları olan okullardaki işleyişi inceleyen çalışmalar, bakanlığın merkez teşkilatı ile taşra teşkilatı bünyesindeki uygulamalara ışık tutmada önemli görülmektedir. Kağıt üzerinde tasarlanan stratejilerin, uygulamadaki yansımalarını geniş kitlelere aktarma misyonunu üstlenmesi bakımından eğitim yönetimi araştırmalarının önemli bir noktada bulunduğu ileri sürülebilir.

İncelenen üç yıllık dönemde en sık çalışılan konuların yanında en nadir çalışılan konuların da değerlendirilmesi faydalı görülmektedir. 2021, 2022 ve 2023 yıllarında eğitim yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezlerde en az çalışılan konular; Eğitimde Denetim ve Değerlendirme, Kadın Yöneticiler ve Eğitim Yönetimi, Örgüt / Okul Kültürü, Eğitim Teknolojileri ve Dijitalleşme temaları altında değerlendirilen konular olmuştur. Denetim ve değerlendirme eğitim-öğretim ve yönetim süreçlerinin amaçlarına ulaşp ulaşmadığını belirlemede kritik bir rol oynar. Böylesine önemli bir mekanizmanın eğitim yönetimi tezlerinde az çalışılan konulardan olması 2016-2022 arasındaki süreçte il milli eğitim bünyesinde görevli müfettişlerce yapılan eğitim denetimi çalışmalarının 652 Sayılı Millî Eğitim Bakanlığının

Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile il maarif müfettişlerinin yalnızca “rehberlik, araştırma ve inceleme” yapması suretiyle askıya alınması (Ergün ve Çelik, 2018) sonucunda ortaya çıkmış olabilir. Öte yandan toplumsal cinsiyet algıları ve kadın çalışanlar üzerine yapılan bilimsel çalışmaların eğitim yönetimi alanında sınırlı sayıda lisansüstü tezde ele alınmış olması cinsiyet farklılığının ortaya çıkardığı durumların araştırmacılarca öncelikli araştırma konuları arasında olmadığını göstermektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında kadın çalışanların çeşitli sebeplerden yönetim görevlerini üstlenmede erkek çalışanlara göre daha az istekli olmasından kaynaklanmış olabilir. Eğitim Teknolojileri ve Dijitalleşme temasının dijitalleşmenin her alanda hayatımızın merkezine yerleştiği günümüzdeki mevcut durumu göz önünde bulundurulduğunda eğitim yönetimi alanında öncelik verilen araştırma konularından olmaması şaşırtıcı bir durumdur. Covid-19 Salgın koşullarının eğitime etkilerini ele alan onlarca çalışma yapılmış olmasına rağmen bu çalışmalar daha çok uzaktan eğitim sürecinde eğitim paydaşlarının karşılaştığı güçlükler ekseninde ele alınmıştır, Eğitim-öğretim süreçlerinin mecburi dijitalleşmesi ve doğurduğu sonuçlar “Eğitim Teknolojileri ve Dijitalleşme” teması altında değil yukarıda detaylıca açıklandığı gibi “Eğitim Politikaları ve Stratejileri” teması altında değerlendirilmesi eğitim teknolojileri ve dijitalleşme temasının az çalışılan konular arasında olmasına neden olmuş olabilir. Yine Örgüt/Okul Kültürü araştırmacılar tarafından az ele alınan konular arasındadır. Bu durum okul kültürü konusunun genellikle yöneticilerin sergiledikleri liderlik davranışları ve bu davranışların doğurduğu sonuçlar ekseninde ele alınmasından kaynaklanmış olabilir. Kategori ve tema oluşturma sürecinde araştırma adında yer verilen liderlik türü genellikle bağımsız değişken konumunda olduğundan “Liderlik” temasına dâhil edilmiştir. “Örgüt/Okul Kültürü” teması kültürün bağımsız değişken olarak ele alındığı çalışmalar değerlendirilerek oluşturulmuştur.

5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

2021, 2022 ve 2023 yıllarında eğitim yönetimi alanında tamamlanan lisansüstü tezlerde yer alan yeni kavramların tanıtılmasının amaçlandığı bu alt amaç 2021 yılı tezlerine ait verilerin tez inceleme formuna işlenmesi sırasında araştırma kapsamına alınmıştır. Tez adlarında geçen ve eğitim yönetimi alanında yeni veya az kullanıldığı belirlenen kavramlar ilgili tezlerde yer verilen tanımlarıyla paylaşılmış ve bu tezler veri toplama sürecinde her birine verilen kod numarası ile gösterilmiştir.

Yeni kavramların ele alındığı tezlerden 13’ü doktora 17’si yüksek lisans tezidir. Doktora kademesindeki öğrencilerin, tezlerinin yazımı öncesinde ve tez yazım sürecinde ulusal ve

uluslararası birçok bilimsel araştırmayı incelemesi araştırma yaptıkları disiplinlerdeki güncel eğilimleri yakından tanıma imkânına sahip olmalarını sağlamaktadır. Özellikle de yönetim olgusunun eğitimle bağlantılı kısmı olarak eğitim yönetimi alanında araştırma yapan doktora öğrencileri disiplinler arası çalıştıklarından yeni kavramları alanın ilgilileriyle paylaşma noktasında aracı konumundadır. Yeni kavramların ele alındığı yüksek lisans tezlerinin bu araştırma sonuçlarına göre 30 lisansüstü tez içerisinde çoğunluğu oluşturması umut vericidir. Ancak 1632 tez içerisinde YÖK Ulusal Tez Arşivi veritabanı üzerinden yapılan ikincil bir tarama sonucunda ‘yeni’ olarak etiketlenebilecek kavramların sayıca çok kısıtlı olduğunu ifade etmek de yanlış olmaz.

Bulgular bölümünde tanıtılan yeni kavramlara ilişkin YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı üzerinden tekrar tarama yapılmış ve kavramların bazılarında İşletme, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Yönetim ve Organizasyon gibi alanlarda daha önce yer verildiği belirlenmiştir. Eğitim yönetimi alanının doğası gereği farklı disiplinlerden etkilendiği ifade edilebilir. Farklı disiplinlerdeki kavramların eğitim yönetimi çalışmalarında yer alması eğitim yönetimi alanına katkı sağlayarak alanı zenginleştireceği söylenebilir.

5.2. Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre araştırmacı ve uygulayıcılara aşağıda yer verilen önerilerde bulunulabilir.

5.2.1. Araştırmacılara Öneriler

1. Doktora çalışmalarının vakıf üniversitelerinde neredeyse hiç yapılmamasının sebeplerini araştıran çalışmalar yapılabilir.
2. Eğitim Yönetimi alanının bilimsel araştırmalara kaynak olması bakımından Türkiye’deki tercih edilirliliği her yıl yazılan tez sayısı ile ortadadır. Yazılan tezlerle ilgili betimsel incelemelerin yanında, tezlerin içeriklerinin de analiz edildiği detaylı araştırmalar yapılabilir.
3. 2021-2023 yılları arasında çevrimiçi veri toplama araçlarıyla yapılan araştırmaların sayıca artış göstermesinin ortaya çıkardığı geçerlik ve güvenirlik durumlarının incelendiği analiz çalışmaları yapılabilir.
4. Eğitim müfettişleri, inceleme/soruşturma görevi üstlenen muhakkikler, şube müdürleri, il-ilçe yöneticileri gibi farklı örneklem gruplarıyla çalışarak araştırma verilerinin

çeşitlendirilerek, eğitim yönetimi alanındaki çalışmaların farklı bakış açılarıyla zenginleştirilmesi sağlanabilir.

5. Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgınının 2020'den itibaren eğitim araştırmalarının üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla 2020-2024 yıllarında tamamlanan pandemi ve eğitime etkileri konulu tezlerle ilgili detaylı analiz çalışmaları yapılabilir.
6. 01.03.2022 tarihli “Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Müfettişleri Yönetmeliği” sonrası tekrar işlerlik kazanan denetim mekanizmasının sahadaki yansımalarının ele alındığı “Eğitimde Denetim ve Değerlendirme” temalı çalışmalara ağırlık verilebilir.
7. Benzer araştırmaların sık periyotlarla tekrarlanarak tez ve bilimsel makale düzeyinde bilim dünyasıyla paylaşılması yoluyla araştırmacıların eğitim yönetimi alanındaki güncel eğilimlere ilişkin bilgi sahibi olmaları sağlanabilir.

5.2.2. Uygulayıcılara Öneriler

1. Eğitim alanyazınına yeni girmiş kavramların lisansüstü ders alım sürecinde araştırılmasının sağlanması ve tezlerde bu yeni kavramlara ağırlık verilerek eğitim yönetimi disiplininin güncelliğini koruması sağlanabilir.
2. Tez danışmanlarınca eğitim yönetimi alanında disiplinlerarası çalışmalara öncelik verilerek lisansüstü öğrencilerinin eğitim yönetimi alanının konu içeriğinin zenginleştirilmesi ve özgün içerikler üretmesi teşvik edilebilir.
3. YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanının daha işlevsel ve tutarlı veri sunabilmesi açısından enstitü, anabilim dalı ve bilim dalı gibi künye bilgilerinin gerek araştırmacılar gerekse tez danışmanları ve YÖK tarafından sisteme doğru bir şekilde girilmesi sağlanmalı ve süreç kontrol edilmelidir.
4. YÖK Tez Arşivi veritabanı üzerinde yapılan detaylı taramalarda yalnızca örneklem veya uygulama yeri değişen birbirinin çok benzeri lisansüstü tezlerin olması Eğitim Yönetimi alanında üretilen bilginin özgünlüğünü sorgulama ihtiyacı hissettirmektedir. Alanın özgün ve/veya gerçekten incelenmesi gereken önemli sorunlara ışık tutan konulara yönelik çalışmalar yapılan bir bilim dalı olması için araştırmacılara bu farkındalığın kazandırılmasına yönelik alanın tecrübeli akademisyenlerince rehberlik yapılması faydalı olabilir.
5. Birbirine çok benzeyen nicel çalışmaldansa daha detaylı ve kapsamlı ve araştırmaları mümkün kılan nitel araştırma yöntemi ve karma araştırma yönteminin öğrenciler

tarafından tez çalışmalarında kullanılması, tez danışmanlığı görevindeki akademik personel tarafından seçenек olarak sunulabilir ve öğrencilere rehberlik edilerek farklı yöntemlerle araştırma yapmaları konusunda teşvik edilebilir.

6. Özellikle doktora düzeyindeki tezlerin uluslararası geçerlik sağlaması amacıyla İngilizce dilinde yazılması teşvik edilebilir.
7. Kavram karmaşasının yaşandığı araştırma yöntemi, araştırma deseni, veri toplama araçları gibi yöntemsel bilgilerin verildiği bilimsel araştırma yöntem-teknikleri gibi derslerin lisansüstü programlardaki kredi değeri artırılarak öğrencilerin bu derslere ağırlık vererek konuları daha iyi kavramasına olanak sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Aktepe, V. (2014). Okul yöneticilerinin seçme ve yetiştirme uygulamalarına yönelik öğretmen ve yönetici görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 89-105
- Akyol, B. ve Yavuzkurt, T. (2016). Türkiye’de Lisansüstü Tezlerde Eğitim Denetimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(2).
- Akyürek, M. İ. (2022). Eğitim yönetimi alanında yayımlanan araştırmaların eğilimleri: Betimsel içerik analizi . *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi* , 17 (33) , 324-341.
- Alp, Ö. (2019). *Eğitim yönetimi ve denetimi alanında yapılmış lisansüstü nicel tezlerin sistematik derlemesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Harran Üniversitesi.
- Alpaydın, Y. ve Erol, İ. (2017). Türkiye’de eğitim ekonomisi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* , 45 (45) , 23-41.
- Aydın, A., Erdağ, C., ve Sarier, Y. (2010). Eğitim yönetimi alanında yayınlanan makalelerin konu, yöntem ve sonuçlar açısından karşılaştırılması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 39, 37-58.
- Aydın, M. (2018). *Eğitim yönetimi*. Gazi Kitabevi.
- Bakır, N. (2022). Dünya sıralamasında yer alan Türk üniversitelerinin eğitim yönetimi ve denetimi alan tezlerinin incelenmesi . *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi* , 4 (6) , 349-376.
- Bakır, N., ve Ayanoğlu, Ç. (2022). Türkiye’de Eğitim Denetimi Araştırmalarında Eğilimler: Tematik ve Metodolojik Bir İnceleme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* (54), 807-830.
- Balcı, A. (1988). *Eğitim Yönetimi Araştırmalarının Durumu: EAQ’de 1970- 1985 arasında Yayımlanan Araştırmalar*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Yıl 1988, Cilt: 21 Sayı: 1, 421 – 434.
- Balcı, A. (2008). Türkiye’de eğitim yönetiminin bilimleşme düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 14(2), 181-209.
- Balcı, A. & Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de Eğitim Yönetimi Araştırmalarının Durumu: Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi Örneği . *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* , 59 (59) , 325-344.
- Baykara, B. (2019). *Türkiye’deki eğitim yönetimi programlarının ontolojik eleştirisi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

- Beycioğlu, K., & Dönmez, B. (2009). Eğitim Denetimini Yeniden Düşünmek. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(2), 71-93.
- Beycioğlu, K., Kesik, F., ve Kondakçı, Y. (2014). Eğitim Yönetiminde Güncel Tartışmalar. Çev. Ed. Selahattin Turan). *Eğitim Yönetimi, teori, araştırma ve uygulama* (ss. 387-416). Ankara: PegemA.
- Bowen, G. A. (2009), "Document Analysis as a Qualitative Research Method", *Qualitative Research Journal*, Vol. 9 Iss 2 pp. 27 – 40
- Bush, T. (1999). Crisis or crossroads? The discipline of educational management in the late 1990s. *Educational Management & Administration*, 27(3), 239-252.
- Bursalıoğlu, Z. (2019) *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Pegem Akademi Yayıncılık
- Campbell, R. (1979). A critique of the Educational Administration Quaterly. *Educational Administration Quaterly* Vol.15 No.3, 1-19.
- Cozoğlu, T. (2019). *2000 ile 2019 yılları arasında Türkiye’de ve yurt dışında eğitim yönetimi alanında yayınlanan makalelerin tematik açıdan değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Düzce Üniversitesi.
- Çelik, M. (2020). *Türkiye ve Amerika’da eğitim yönetimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Çilek, A. (2023). Eğitim Yönetimi Alanındaki Kongrelerin Görünümü. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi; 43(2), 1315 – 1348.
- Demirtaş, H. ve Özer, N. (2015). Eleştirel Kuram Açısından Eğitim ve Eğitim Yönetimi. *Journal of Teacher Education and Educators*, 4(2), 206-227.
- Ergün, H., & Çelik, K.(2018). Maarif müfettişlerinin füzyon ve fisyon sürecinde yaşadıklarına ilişkin nitel bir araştırma. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 6(3), 410-426. DOI:10.14689/issn.2148-2624.1.6c3s19m
- Erol, E. & Tüzel, E. (2015). Türkiye’de Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Doktora Programlarında Tamamlanan Tezlerin Eğitim Sosyolojisi Kapsamında Değerlendirilmesi . *İstanbul University Journal of Sociology* , 3 (30) , 297-316 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusosyoloji/issue/562/5603>
- Eskici, M. ve Çayak, S. (2017). Eğitim bilimleri anabilim dalında yapılan yüksek lisans tezlerine genel bir bakış . *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 19 (1) , 211-226 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trakyasobed/issue/30919/335658>
- Evrekli, E. , İnel, D. , Deniz, H. ve Balım, A. G. (2011). Fen eğitimi alanındaki lisansüstü tezlerdeki yöntemsel ve istatistiksel sorunlar . *İlköğretim Online* , 10 (1) , 206-218

- Gül-Yılmaz, F. (2017). *Yıldız Teknik Üniversitesi eğitim yönetimi anabilim dalında yapılmış yüksek lisans tezlerinin incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Gülmez, D. ve Yavuz, M. (2016). Eğitim Liderliği ve Yönetimi Kapsamında 2012 Yılında Yayınlanmış Olan Makalelerin Amaç ve Yöntem Bakımından Değerlendirilmesi . *İlköğretim Online* , 15 (2), 0-0. DOI: 10.17051/io.2016.35708
- Gün, C., ve Ulutaş, M. (2021). Yenileşme ve Değişme Kavramlarıyla İlgili Eğitim Yönetimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Uluslararası Eğitimde Mükemmellik Arayışı Dergisi (UEMAD)*, 1(1), 24-36.
- Hallinger, P., and J. Chen. (2015). Review of Research on Educational Leadership and Management in Asia: A Comparative Analysis of Research Topics and Methods, 1995–2012. *Educational Management Administration & Leadership*, 43(1), 5-27.
- Hallinger, P. (2017). Surfacing a hidden literature: A systematic review of research on educational leadership and management in Africa. *Educational Management Administration & Leadership*, March 2017, 1–23
- Hallinger, P., & Kovačević, J. (2022). Mapping the intellectual lineage of educational management, administration and leadership, 1972–2020. *Educational Management Administration & Leadership*, 50(2), 192-216.
- Hatipoğlu, G., Özkan Hıdıroğlu, Y., ve Tok, T. N. (2018). Türkiye’de eğitim yönetimi alanındaki makalelere yönelik bir içerik analizi. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1362–1380.
- İşçi, S. (2013). *Türkiye’de eğitim yönetimi alanında yapılmış lisansüstü tezlerin tematik, metodolojik ve istatistiksel açıdan incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Kalender, S., & Aydoğan, R. (2023). Aydın İlinde Son On Yılda Eğitim Alanında Yapılan Çalışmaların İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 945-957.
- Karaca, İ. ve Karaca, N. (2021). Türkiye’de 2018-2020 yılları arasında “eğitim yönetimi” disiplininde yayınlanan doktora tezlerin bibliyometrik analizi . *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi* , 4 (1) , 18-24.
- Karaca, O. (2018). *Türkiye’de eğitim yönetimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin metodolojik incelemesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Uşak Üniversitesi.
- Karadağ, E. (2010). Eğitim Bilimleri Doktora Tezlerinde Kullanılan Araştırma Modelleri: Nitelik Düzeyleri ve Analitik Hata Tipleri . *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* , 1

- (1) , 49-71 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kuey/issue/10336/126662>
- Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelemesi . *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* , 10 (3) , 75-87 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59508/855693>
- Karataş, E. (2019) *Pozitivist paradigmanın eğitim ve eğitim yönetimi alanına yansımaları*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Köksal, D. (2019) *Eğitim yönetimi alanında 2005-2018 yılları arasında yürütülen lisansüstü tezlerin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi.
- Küçükçene, M. (2023). Türkiye’de Eğitim Yönetimi Alanının Kimlik Bağlamında İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yayımlanmış Doktora Tezi.
- Lekesiz, A. (2023). Çin, Singapur, Estonya, Japonya ve Finlandiya’nın Eğitim Yönetimi ve Politikalarının Türkiye ile Karşılaştırılması. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- MEB,(2021)<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=38297&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Murphy, J., Vriesenga, M., & Storey, V. (2007). Educational Adminisration Quarterly, 1979-2003: An analysis of types of work, methods of investigation, and influences. *Educational Administration Quarterly*, 43(5), 612-628.
- Okur-Özdemir, A. ve Arık, R. S. (2018). Methodological and contextual investigation of metaphor analysis studies in the field of educational administration . *Kastamonu Eğitim Dergisi* , 26 (3) , 953-964 . DOI: 10.24106/kefdergi.413395
- Oplatka, I. (2009). The field of educational administration: A historical overview of scholarly attempts to recognize epistemological identities, meanings and boundaries from the 1960s onwards. *Journal of Educational Administration*, 47(1), 8–35.
- Oplatka, I. (2016). Eğitim yönetiminin mirası (Çev: S. Turan, F. Bektaş, M. Yalçın). Pegem Akademi Yayınları.
- Ödemiş-Keleş, N. (2020). *Türkiye’de eğitim yönetimi anabilim dalında tamamlanan doktora tezlerindeki bilgi üretiminin, tezlerin incelenmesi ve katılımcı görüşleri üzerinden değerlendirilmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ege Üniversitesi.
- Öner, Ö., & Türkoğlu, M. E. (2020). Eğitim Denetimi Alanındaki Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(39), 1265-1285.
- Örücü, D., ve Şimşek, H. (2011). Akademisyenlerin gözünden Türkiye’de eğitim yönetiminin

- akademik durumu: Nitel bir analiz.. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(2), 167-197
- Özdemir, M. (2018). *Eğitim Yönetimi Alanın Temelleri Ve Çağdaş Yönelimler*. Anı Yayıncılık.
- Özkan, U. B. (2021) *Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Polat, G. (2010). *Eğitim yönetimi ve denetimi anabilim dalında yapılmış lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Maltepe Üniversitesi.
- Selçuk, G., Okur-Özdemir, A., ve Çakmak, A. (2016). Türkiye’deki Eğitim Programları ve Öğretim Araştırmalarında Güncel Eğilimler. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 41-56.
- Şen, F. (2022). *Türkiye’de eğitim yönetimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin metin madenciliği yöntemi ile incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.
- Şişman, M. (2021). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Turan, S., Bektaş, F., Yalçın, M. ve Armağan, Y. (2016). Eğitim yönetimi alanında bilgi üretim süreci: Eğitim yönetimi kongrelerinin rolü ve serüveni üzerine bir değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(1), 81-108. doi: 10.14527/kuey.2016.004
- Turan, S. , Karadağ, E. , Bektaş, F. & Yalçın, M. (2014). Türkiye’de eğitim yönetiminde bilgi üretimi: Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi dergisi 2003-2013 yayınlarının incelenmesi . *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* , 1 (1) , 93-119 . DOI: 10.14527/kuey.2014.005
- Uysal, Ş. (2013). *Türkiye’de eğitim yönetimi teftişi planlaması ve ekonomisi alanındaki doktora tezlerinin içerik analizi*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Yakar, L. , Demir, H. ve İğde, H. (2022). Eğitim bilimleri alanında 2005-2020 yılları arasında yürütülen lisansüstü tezlerin incelenmesi . *Anadolu Journal of Educational Sciences International* , 12 (1) , 294-321 . DOI: 10.18039/ajesi.970639
- Yıldırım, A. (2018). Türkiye’de eğitim yönetimi üzerine yapılmış araştırmalarının incelenmesi: Milli eğitim ve sosyal bilimler dergisi örneği . *Kastamonu Eğitim Dergisi* , 26 (6) , 1887-1896 . DOI: 10.24106/kefdergi.2210
- Yıldırım, A & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık
- Yıldırım, Y. (2016). Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tez Çalışmalarının Liderlik Teması Açısından İncelenmesi. İstanbul Aydın Üniversitesi

- İşletme Yönetimi Anabilim Dalında Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Yılmaz, F., G. (2017). Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Yönetimi Ana Bilim Dalında Yapılmış Yüksek Lisans Tezlerinin İncelenmesi. Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Yönetimi Anabilim Dalında Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Yüksek Öğretim Kurumu (2020). *Yök'ten Üniversite Öğrencileri İçin Kayıt Dondurma Ve Erteleme Hakkı* <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/erteleme-ve-kayit-dondurma-hakki>
- Yüksek Öğretim Kurumu (2024, Mayıs) *Yükseköğretim İstatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr/>

EK-I

TEZ İNCELEME FORMU

1 Araştırma Sorusu: <i>Tezlerin Tanımlayıcı Özellikleri Nelerdir?</i>	Tez Kodu (T1/T2/T3...) Tez Türü: (YL / DR) Tez Yazım Dili : (Türkçe/İngilizce) Üniversite Türü: (Devlet / Vakıf / Devlet & Vakıf Ortak Program) Üniversitenin Bulunduğu Bölge (Marmara/Ege/Akdeniz...) Üniversite: Enstitü: Anabilim Dalı /Bölüm: Bilim Dalı/Program:
2 Araştırma Sorusu: <i>Tezlerin Metodolojik Özellikleri Nelerdir?</i>	Araştırma Yöntemi: (Nicel-Nitel-Karma) Araştırma Deseni: (İlişkisel Tarama/Olgubilim/Doküman Analizi/Durum Çalışması ...) Örneklem Grubu: (Öğretmenler/Yöneticiler/Öğrenci Velileri...) Veri Toplama Aracı: (Ölçek/Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu/Gözlem Formu...) Veri Toplama Yönetimi (Çevrimiçi/Yüzyüze/Hem Çevrimiçi Hem Yüzyüze...)
3 Araştırma Sorusu: <i>Tezlerin Tematik Özellikleri Nelerdir?</i>	Tez Başlığı: Kodlar: Kategoriler: Temalar:
4 Araştırma Sorusu: <i>Tezde ele alınan yeni bir kavram var mı?</i>	Var ☐ Yok ☐ Varsa; Tezde Yer Alan Tanımı:

EK-2

ETİK KURUL ONAYI

22/07/2024 10:16
Etik Kurul Otomasyonu

Etik Kurul Otomasyonu

T.C. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu			
Ötulum Tarihi : 08-07-2024	Ötulum Sayısı : 13	Karar Sayısı : 21	
Etik Açıdan Uygun			
Çalışma Adı	Türkiye'de Eğitim Yönetimi Araştırmalarında Güncel Eğilimler: (2021-2023)		
Araştırmacılar	Yükseklisans Öğrencisi Ezgi Deveci İnel (Yürütücü) Doç.Dr. ALİ KİŞ (Danışman)		
Başkan			
Prof.Dr. Hakan ÖZDEMİR			
Kurul Üyeleri			
Kullanıcı pınar özbay		Prof.Dr. Bilal ALTAY	
Prof.Dr. Mehmet ÖNAL		Prof.Dr. Yusuf BATAR	
Prof.Dr. Mehmet GÜNGÖR		Prof.Dr. Süleyman ÇALDAK	
Prof.Dr. Lütfiye ÖZDEMİR			

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
etik.inonu.edu.tr/otomasyonu/etk/22/07/2024/13/21/BSNA0K941N&eS=466634 adresinden yapılabilir.

1/1

YÖK ULUSAL TEZ ARŞİVİ VERİTABANI DETAYLI TEZ TARAMA ADIMLARI

Ulusal Tez Merkezi | Tarama Eki

tezyok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tarama.jsp

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Tez Merkezi

Üye Girişi

Ana Sayfa

Tarama

Mevzuat

İstatistikler

SSS

Yasal Uyarı

Bize Ulaşın

Yardım

Detaylı Tarama

Gelişmiş Tarama

Son Eklenen Tezler

Hazırlanmakta Olan Tezler

Üniversite

İnönü Üniversitesi

Seç

Enstitü

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Seç

Ana Bilim Dalı

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Bilim Dalı

Eğitim Yönetimi

Konu

Konu

Dizin

Dizin

Tez Türü

Seçiniz

Yıl

2021

<= Yıl <=

2021

İzin Durumu

İznilili

Tez No

Tez No

Durumu

Onaylandı

Tez Adı

Tez Adı

Dil

Seçiniz

Yazar

Yazar

Grubu

Seçiniz

Danışman

Danışman

Özet

Özet

Bul

Temizle

tez.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

tez.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Tez Merkezi

Üye Girişi

Ana Sayfa

Tarama

Mevzuat

İstatistikler

SSS

Yasal Uyarı

Bize Ulaşın

Tarama sonucunda 10 kayıt bulundu.

No	Tez No	Yazar	Yıl	Tez Adı (Orjinal/Çeviri)	Tez Türü	Konu
		Filtrele	2000 - 2014 +21	Filtrele	Filtrele	Filtrele
1	691436		2021	Okul müdürlerinin gücündeki liderlik düzeyi ile öğretmenlerin örgütsel muhalefeti arasındaki ilişki <i>The relationship between the empowering leadership of school principals and the organizational dissent of teachers</i>	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim = Education and Training
2	666341		2021	Öğretmenler öz-yeterlik algısı, sınıf yönetimi kaygısı ve öğrenci kontrol ideolojileri arasındaki ilişkilerin analizi <i>Analysis of the relationship between teachers' self-efficacy perception, classroom management concern and pupil control ideologies</i>	Doktora	Eğitim ve Öğretim = Education and Training
3	669859		2021	Okullarda ve Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Ar-Ge Projeler Biriminde yürütülen eğitim projelerinin farklı açılarından değerlendirilmesi (Malatya ili örneği) <i>Evaluation of educational projects carried out in schools and in the R&G projects unit of the National Education Directorate from different aspects (The example of Malatya)</i>	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim = Education and Training
4	695138		2021	Öğretmenlerin paylaşılan liderlik ve okul kültürü algıları arasındaki ilişki <i>The correlation between the distributed leadership and school culture perceptions of teachers</i>	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim = Education and Training
5	707771		2021	Okul geliştirme yaklaşımları ve uygulama süreçlerinin değerlendirilmesi <i>Evaluation of school improvement approaches and implementation processes</i>	Doktora	Eğitim ve Öğretim = Education and Training
6	673344		2021	Toplumsal cinsiyetin okul yöneticilerindeki örgütsel sosyalleşme sürecine yansımaları <i>Reflections of gender on school administrators' organizational socialization process</i>	Doktora	Eğitim ve Öğretim = Education and Training
7	702937		2021	Eğitim yöneticilerinde yasal güç elde etme isteğinin sergilenen politik davranışlar bağlamında çözümlemesi <i>The willingness to legal power in education management: resolution in the context of political behaviors exhibited</i>	Doktora	Eğitim ve Öğretim = Education and Training
8	697516		2021	Ailelerin akademik desteği ve gerçekçi olmayan beklentilerinin öğrencilerin öz yeterlik inançları ve tükenmişlikleri ile ilişkisi <i>The relationship between parents' academic support and unrealistic expectations with students' self efficacy beliefs and burnout</i>	Doktora	Eğitim ve Öğretim = Education and Training
9	680782		2021	Lisansüstü eğitime danışman-danışan ilişkilerinin niteliği ile araştırma kaygısı arasındaki ilişki <i>The relationship between advisor-advisee relationship and research anxiety in graduate education</i>	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim = Education and Training
10	705769		2021	Öğretmenlerin kaotik liderlik, örgütsel yabancılaşma ve örgütsel mutlaklık algıları arasındaki ilişkinin yapısal eşitlik modelleri ile incelenmesi <i>Research of the relationship between teachers' perceptions of chaotic leadership, organizational alienation and organizational happiness by structural equation modeling</i>	Doktora	Eğitim ve Öğretim = Education and Training

Satırlar(Rows) 1-10 of 10